

14press

4ο τεύχος

Φάβιο Τερέζια
15

Σχολικός εκφοβισμός

ένα πολύ παλιό φαινόμενο...

Ο σχολικός εκφοβισμός (bullying), η χρήση βίας δηλαδή μεταξύ μαθητών ή παιδιών παρόμοιας ηλικίας ανάμεσα στους μαθητές είναι αναμφισβήτητα

[διαβάστε](#)

Του κανενός το ρόδο

Στοχασμοί για μια ζωή σαν τριαντάφυλλο... Αφετηρία, η ομώνυμη ταινία...

[διαβάστε](#)

Anonymous...

Όλοι έχουμε ακούσει για τους anonymous, τους περίφημους ακτιβιστές ή χάκερς, πόσοι όμως από εμάς ξέρουμε τι πραγματικά είναι και ποιος είναι ο σκοπός τους;

[Διαβάστε](#)

Editorial 4ου τεύχους

Σάβ, 05/05/2012 - 15:04 — Πάυλου Ν.

«Σαν τον ποδηλάτη πρέπει να κινώ συνέχεια τα πόδια μου, να βρίσκομαι σε διαρκή κίνηση, για να μην πέσω κάτω»!

Πιστεύω πως το ενδιαφέρον σε αυτό τον στοχασμό του Βιτγκενστάιν (Βιτγκενστάιν, Στοχασμοί, Πρόλογος-Επιλογή- Μετάφραση- σχόλια Κ.Μ. Κωβαίος, αθήνα 2008, 509, 105) βρίσκεται στη φαντασιακή εικόνα του ποδηλάτη που βρίσκεται σε μία συνεχή κίνηση! Συνδέει έτσι τη ζωή με την κίνηση, μας φωνάζει πως αυτά τα δύο είναι στην πραγματικότητα ένα: αν σταματήσεις να κινείσαι δεν υπάρχουν.

Το καρτεσιανό cogito επομένως εδώ αντικαθίσταται με το κινούμαι. « Κινούμαι άρα υπάρχω» λοιπόν. Βλέπετε διαφορά στη σκέψη των δύο φιλοσόφων; Προσωπικά δε νομίζω πως υφίσταται τέτοιο θέμα. Και ο Καρτέσιος και ο Βιτγκενστάιν λένε το ίδιο πράγμα: αυτό που πραγματώνει την ανθρώπινη ύπαρξη είναι η αναζήτηση. Η

στασιμότητα, όσο και αν βολεύει και με όποιο άλλοθι κι αν περιβάλλεται, αργά ή γρήγορα θα οδηγήσει σε αδιέξοδα από τα οποία δύσκολα θα βρεθούν οδοί διαφυγής.

Χωρίς αμφιβολία βασικό συστατικό της αναζήτησης είναι ο διάλογος . Διάλογος βέβαια σημαίνει ανταλλαγή απόψεων και όχι κυριαρχία μίας άποψης που επιβάλλεται. Η τυραννία του μονόλογου και η εικόνα δύο ανθρώπων, του ενός με υψωμένο δάκτυλο που έχει το ρόλο τιμητή, και του άλλου που ακούει με κατεβασμένο κεφάλι, είναι –το λιγότερο- αποκρουστική.

Στο 14Press, το ηλεκτρονικό περιοδικό μας, το 4^ο τεύχος του οποίου «ξεφυλλίζετε», πιστεύουμε πως ο διάλογος αποτελεί χαρακτηριστικό της ολοκληρωμένης προσωπικότητας. Γι' αυτό άλλωστε και η σκέψη μας ανοίγεται: για να μπορέσει να διαλεχτεί με άλλες και να βρει την ολοκλήρωσή της.

Σας ευχόμαστε λοιπόν αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι καλή ανάγνωση! Μη διστάσετε να μας στείλετε σκέψεις, παρατηρήσεις και προτάσεις. Να είστε σίγουροι πως έτσι θα αισθανθούμε πως ο μόχθος μας δικαιώνεται!

Ο Αρχισυντάκτης
Νίκος Παύλου

Τα τεύχη του περιοδικού μας

Εδώ παρουσιάζονται όλα τα τεύχη του περιοδικού μας. Μπορείτε να τα δείτε σε μορφή PDF, με βάση την ημερομηνία δημοσίευσης.

• 4ο τεύχος

δημοσιεύτηκε: 17/05/2012 - 22:53

• 3ο τεύχος

δημοσιεύτηκε: 20/02/2011 - 20:52

• 2ο τεύχος

δημοσιεύτηκε: 27/05/2010 - 20:27

• 1ο τεύχος

δημοσιεύτηκε: 18/05/2010 - 08:25

Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Σάβ, 05/05/2012 - 15:10 — Παύλου Ν.

Χωρίς αμφιβολία το έργο των μεγάλων ιστορικών της αρχαιότητας (Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Πολύβιος, Διόδωρος Σικελιώτης) έχει ως κέντρο του μία πολεμική σύγκρουση. Αυτή άλλωστε αποτελεί και την αφορμή της συγγραφής, κάτι που άλλωστε δηλώνεται και στον πρόλογό τους. Ακόμη και σε κείμενα, όπως αυτό του Ευσέβιου Καισαρείας, στο οποίο καταγράφεται η ιστορική πορεία της χριστιανικής εκκλησίας, κατά τους τρεις πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες παρουσιάζεται στην ουσία μία σύγκρουση –ανεξάρτητα αν αυτή έχει το μέγεθος με το οποίο παραδοσιακά παρουσιάζεται: των χριστιανών με τη ρωμαϊκή εξουσία.

Αυτό σημαίνει πως η πρώτιστη μέριμνα των ιστορικών είναι η προβολή της πολιτικής διάστασης των ανθρώπινων πράξεων. Όπως είναι γνωστό αυτή η αντίληψη συνεχίζεται και σε έργα σύγχρονων ιστορικών, στα οποία θεωρείται αυτονόητη η καταγραφή πρακτικών που σχετίζονται με την πολιτική και των προσώπων που πρωταγωνιστούν σε αυτή. Έτσι, άλλες διαστάσεις του ανθρώπινου βίου, όπως για παράδειγμα η τέχνη ή η θρησκεία εμφανίζονται σε ειδικά κεφάλαια ή δεν γίνεται καθόλου αναφορά σε αυτές.

Αν όμως ζούσε σήμερα ο Ηρόδοτος, αυτό το μοντέλο ιστορίας μάλλον δε θα τον ενδιέφερε ιδιαίτερα, αν σκεφτεί κάποιος πως για να ασχοληθεί με το κεντρικό του θέμα που ήταν οι πόλεμοι των Ελλήνων εναντίον των Περσών καταπιάστηκε προηγουμένως με πολλά διαφορετικά αντικείμενα τα οποία τα εξιστορούσε με λεπτομέρειες στο έργο του. Έτσι λοιπόν έχουν έρθει στην κατοχή μας πολλές χρήσιμες πληροφορίες για το κλίμα, τα έθιμα των ανθρώπων της εποχής του, τη θρησκεία κ.α.

Ο πατέρας λοιπόν της ιστορίας μάλλον είχε σκεφτεί ότι για να κατανοήσουν ολοκληρωμένα οι αναγνώστες του την εποχή που περιέγραφε δε θα έπρεπε να περιοριστεί μόνο στην καταγραφή των πολεμικών αναμετρήσεων και στα στρατηγικά σχέδια των ηγετών των αντιπάλων στρατοπέδων, αλλά έπρεπε να κάνει γνωστή και την καθημερινότητα την οποία βίωναν οι πρωταγωνιστές του έργου του.

Σίγουρα είναι ζητούμενο αν αυτή η πρακτική του είναι η ενδεδειγμένη. Πολλοί πιθανόν να διαφωνήσουν και να υπενθυμίσουν τη θουκυδίδεια φράση με την οποία ο ιστορικός κατηγορηματικά αποφαινεται πως «Θουκυδίδης... ἡ Ἀθηναίων χυλίσθη ὅτι ὁ Περσὶς τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων»^[1], αποκλείοντας με αυτό τον τρόπο την παρουσίαση άλλων γεγονότων που δεν βοηθούσαν στην κατανόηση του πολιτικού σχεδιασμού των Σπαρτιατών και

των Αθηναίων. Όμως τα σημερινά ιστορικά ρεύματα φαίνεται να δικαιώνουν τις επιλογές του Ηρόδοτου. Αρκεί να θυμηθούμε τη θέση της σχολής του εισηγητή της «Μακράς Διάρκειας» Φερνάν Μπρωντέλ που διδάσκει πως μία επιστημονική ιστορία μπορεί να βασίζεται σε μελέτες γύρω από τη γεωγραφία και το κλίμα (να θυμηθούμε εδώ το μεγαλειώδες έργο του για τη Μεσόγειο την εποχή του Φίλιππου Β').

Οπότε κάτω από αυτή την προοπτική ακόμη και οι βίοι των Αγίων μπορούν να αποτελέσουν μία πρώτης τάξεως ιστορική πηγή για τη διδασκαλία της Βυζαντινής ιστορίας. Πριν παρεξηγηθώ σπεύδω να διευκρινίσω πως είναι πλέον κοινά αποδεκτό ότι αυτοί βοηθούν σημαντικά, ως πρωτογενές υλικό, στην κατανόηση τρόπων ζωής ή νοοτροπιών[2], αν ληφθεί υπόψη ότι οι συγγραφείς τους, στην προσπάθεια να αποδώσουν τα κατορθώματα του πρωταγωνιστή τους, δίνουν «άθελά τους» σημαντικές πληροφορίες για το περιβάλλον στο οποίο αυτός δρα ή για το δικό τους. Θεωρούνται έτσι αξιόλογο υλικό, σε κάθε περίπτωση, για το σύγχρονο ιστορικό αφού σε αυτούς υπάρχουν στοιχεία για την κατάσταση της κοινωνίας, της οικονομία κοκ[3].

Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας μία ενότητα του μαθήματος της Ιστορίας της Β' Γυμνασίου θα προσπαθήσω να τεκμηριώσω τα λεγόμενά μου και να δώσω τρόπους χρήσης των πηγών για την παρουσίαση της Βυζαντινής ιστορίας, έχοντας πάντα ως βάση την ηροδότεια πρακτική. Αυτή είναι η «ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ» που περιλαμβάνεται στις σελίδες 48-49 του σχολικού εγχειριδίου. Η πορεία θα είναι η εξής:

ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΑΞΗ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
(σ. 48-49 του διδ. εγχειριδίου)

Ο σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των κατοίκων της βυζαντινής αυτοκρατορίας, κυρίως κατά τη Μέση Βυζαντινή Περίοδο (επειδή όμως οι συνθήκες δε διαφέρουν αισθητά, για την καλύτερη παρουσίαση θα χρησιμοποιηθούν και κείμενα παλαιότερων εποχών).

Όσον αφορά την παρουσίαση του μαθήματος επιλέχτηκε η επεξεργασία του από ομάδες. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές θα χωριστούν σε τρεις ομάδες. Στη κάθε μία θα δοθούν διαφορετικά κείμενα/πηγές που θα αναφέρονται στις κοινωνικές διαφοροποιήσεις, στην οικονομία των πόλεων και στο βυζαντινό εμπόριο.

Για την πρώτη ομάδα επιλέχτηκαν αποσπάσματα από το Βίο του Αγίου Φιλάρετου του Ελεήμονα. Σε αυτά αντικατοπτρίζεται ανάγλυφα η κοινωνική ανισότητα και οι διαφοροποιήσεις στον γενικότερο τρόπο ζωής των ανθρώπων που ανήκαν σε διαφορετικές τάξεις.

Κείμενα της δεύτερης και της τρίτης ομάδας υπάρχουν και στον κόμβο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού (<http://www.fhw.gr/chronos/09/gr/index.html>). Σε αυτά αναδεικνύονται πτυχές της βυζαντινής οικονομίας και του βυζαντινού εμπορίου. Μαζί με τα κείμενα δίνονται και οι ερωτήσεις επεξεργασίας, που θα διευκολύνουν τους μαθητές στην κατανόηση των πηγών και δε θα τους απομακρύνουν από το στόχο τους.

Η πορεία της διδασκαλίας θα μπορούσε να έχει την εξής μορφή:

Χρησιμοποιώντας μία εφαρμογή της σουίτας Office (στην προκειμένη περίπτωση είναι το Power Point της Microsoft Office) παρουσιάζονται διάφορα στιγμιότυπα από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων της Μέσης Βυζαντινής Εποχής. Όλα αυτά συνδέονται με τους όρους-

κλειδιά της ενότητας που περιέχει το σχολικό εγχειρίδιο. Δίνονται έτσι και οι κατάλληλες επεξηγήσεις γι' αυτούς.

Κατόπιν οι μαθητές χωρίζονται, όπως έχει τονιστεί, σε τρεις ομάδες. Κάθε μία αναλαμβάνει να διαβάσει και να επεξεργαστεί τα κείμενα που τους έχουν δοθεί.

Αφού ολοκληρωθεί αυτή η διαδικασία παρουσιάζονται τα συμπεράσματα στην ολομέλεια της τάξης και βγαίνουν τα τελικά συμπεράσματα.

Για να ελεγχθεί αν πράγματι αποκτήθηκαν οι γνώσεις, στη συνέχεια, επιλέγονται μαθητές για να παίξουν ένα παιχνίδι ρόλων. Υποδύονται κάποιοι μέσα από την τάξη τον Δυνατό, τον Πένητα, τον Έμπορο κοκ. Μέσα από αυτή τη διασκεδαστική ενέργεια ο διδάσκων βλέπει πως κινήθηκε η τάξη και αν απέκτησε τα διδακτικά αγαθά.

Τέλος, για να υπάρξει η σύνθεση, ο καθηγητής της τάξης προβαίνει σε σύντομη ανακεφαλαίωση η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει τα παρακάτω:

«Στη Μέση Βυζαντινή Εποχή οι Αριστοκράτες, οι Δυνατοί, αποτελούνταν από την αριστοκρατία των αξιωμάτων και από την αριστοκρατία της γης. Είναι οι διαχειριστές της εξουσίας και μεγάλου μέρους της οικονομίας. Οι αγρότες είναι δεμένοι με τη γη τους. Πάντως η αγροτική παραγωγή μένει στάσιμη.

Η αγροτική, όπως και η αστική οικονομία ήταν εκχρηματισμένες. Στις πόλεις οι έμποροι και οι βιοτέχνες είναι οργανωμένοι σε «συστήματα» και τη λειτουργία τους καθόριζε το «Επαρχικόν Βιβλίον». Τέλος το βυζαντινό εμπόριο γνωρίζει άνθηση και η ακτίνα δράσης των εμπορών διαρκώς μεγάλωνε».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Όλα τα κείμενα είναι από το έργο «Βίος Αγίου Φιλάρету του Ελεήμονα»
ed. M. Fourmy-Leroy, Byzantion 9 (1934), 113-167.

1.«Στην χώρα των Παφλαγόνων κατοικούσε ένας άνθρωπος που ονομάζονταν Φιλάρετος, ευγενής....Ήταν πολύ πλούσιος. Είχε στην κατοχή του πολλά ζώα: εξακόσια βόδια, ζεύγη βοοειδών εκατό, οκτακόσια δυνατά άλογα, ογδόντα άλογα και μουλάρια για δουλειές, δώδεκα χιλιάδες πρόβατα, πολλά στρέμματα γης καλλιεργημένης... πολύ ωραία και πανάκριβα. Απέναντι από αυτά ανέβλυζε πηγή που τα άρδευε....Είχε στη δούλεψή του πολλούς δούλους και πολλά κτήματα» (113-115)

2.«Ο (πλούσιος Φιλάρετος) οδηγήθηκε σε μεγάλη φτώχεια, και του απέμειναν μόνο ένα ζευγάρι βόδια, ένα άλογο, ένα γαϊδούρι, μία αγελάδα με το μοσχάρι της, ένας εργάτης και μία δούλη. Όλα τα κτήματά του αρπάχτηκαν από τους πλούσιους γείτονες και τους γεωργούς. Όταν τον είδαν να φτάνει στα όρια της φτώχειας και να μη μπορεί να κατέχει και να καλλιεργεί τη γη του, άλλοι με τη βία και άλλοι με παρακάλια (πήραν την περιουσία του), και την χώρισαν...(116-117)

3.«Κάποιου φτωχού γεωργού, ενώ καλλιεργούσε το κτήμα του, ξαφνικά ψόφησε το βόδι του. Μη μπορώντας να αντέξει τη ζημιά, άρχισε να κλαίει, να οδύρεται και να λέει στο Θεό: “Κύριε, δεν είχα τίποτα άλλο από αυτό το ζευγάρι βόδια και μου το στέρησες. Τώρα πως θα θρέψω τη γυναίκα μου και τα εννιά μικρά παιδιά μου, πως θα δώσω φόρους στον βασιλιά και θα πληρώσω τα χρέη μου; Εσύ Κύριε γνωρίζεις ότι ακόμη και το βόδι μου που ψόφησε το είχα αγοράσει με δανεικά. Τώρα δε ξέρω τι να κάνω. Θα εγκαταλείψω λοιπόν το σπίτι μου και θα ξενιτευτώ σε χώρα μακρινή, πριν το μάθουν οι δανειστές μου και πέσουν πάνω μου σαν άγρια σκυλιά”» (118-119)

4.«(Μία φτωχή γυναίκα) κάθονταν νηστική με τα παιδιά της, και δεν είχε αλεύρι να ζυμώσει ψωμί και να τα θρέψει. Μην αντέχοντας να τα βλέπει πεινασμένα σηκώθηκε και πήγε στη γειτονιά ζητώντας δανεικό ψωμί. Βρήκε ένα, και αφού μάζεψε και άγρια λάχανα πήγε στα παιδιά της, και αφού έφαγαν κοιμήθηκαν» (133)

5.«...και να οι άρχοντες του χωριού έφεραν (για φαγητό) κριάρια, αρνιά, κοτόπουλα, περιστέρια και διαλεκτό κρασί...Όλα αυτά μαγειρεύτηκαν με τον καλύτερο τρόπο. Αφού στολίστηκε το τραπέζι στο μεγάλο πολυτελές δωμάτιο (:τρίκλινο), εμφανίστηκαν οι βασιλικοί απεσταλμένοι και το βρήκαν πολύ ωραίο. Το αρχαίο τραπέζι στο κέντρο ήταν κατασκευασμένο από ελεφαντόδοντο με χρυσή επένδυση, στρογγυλόσχημο, και πολύ μεγάλο. Κάθισαν σε αυτό τριάντα έξι άνδρες που είδαν σεβιρισμένα φαγητά που ταίριαζαν σε αυτοκράτορες» (138).

6« (Κατά τη διάρκεια γάμου ο βασιλιάς έδωσε) κτήματα και πολυτελή ρούχα, χρυσάφι και ασήμι, και έργα πολύτιμα από πολύτιμους λίθους, σμαράγδια και ρουμπίνια και μαργαριτάρια και μεγάλα σπίτια» (145)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1.Νόμος του αυτοκράτορα Θεοδοσίου Α' για εγγραφή σε συστήματα (μεταξύ 379-392)

"Κανένας να μην γράφεται στα δημόσια σωματεία, αν δεν είναι από τέτοια γενιά και κατάλληλος στην ηλικία και την τέχνη, γιατί γίνεται πράξη για τον λόγο αυτό από τον άρχοντα της επαρχίας και κατάθεση του σωματείου, ότι είναι δηλαδή κατάλληλος. Και όσα γίνονται να αναφέρονται σε εμάς. Αν παραβεί κάποιος αυτά, θα πάψει να συμμετέχει στο σωματείο και αφού βασανισθεί θα εξοριστεί για πάντα και όποιος τον βοηθήσει θα υποβληθεί στα ίδια επιτίμια". (Ι. Καραγιαννόπουλος, *Η βυζαντινή ιστορία από τις πηγές*, β' ανατύπωση, Θεσσαλονίκη 1996, 218)

2.Η κατάργηση του χρυσάργυρου από τον Αναστάσιο Α' (498)

"Την ίδια χρονιά εκδόθηκε διάταγμα του αυτοκράτορα Αναστάσιου Α' ότι οι χειροτέχνες θα απαλλάσσονταν από το χρυσάργυρο που έπρεπε να πληρώνουν κάθε τέσσερα χρόνια. Αυτό το διάταγμα δεν αφορούσε μόνο στην Έδεσσα, αλλά σε όλες τις πόλεις της αυτοκρατορίας. Οι κάτοικοι της Έδεσσας πλήρωναν κάθε τέσσερα χρόνια 140 λίτρες χρυσού. Όλη η πόλη πανηγύρισε, μικροί και μεγάλοι, φόρεσαν άσπρα ρούχα και κράτησαν αναμμένες λαμπάδες και θυμιατήρια γεμάτα καμένο λιβάνι, και προχώρησαν με ψαλμούς και ύμνους, ευχαριστώντας το Θεό και επαινώντας τον αυτοκράτορα, προς την εκκλησία του Αγίου Σεργίου και του Αγίου Συμεών, όπου τέλεσαν την ευχαριστία. Έπειτα για μια εβδομάδα οργάνωσαν πανηγύρι και όρισαν ότι θα γιόρταζαν αυτό το πανηγύρι κάθε χρόνο. Όλοι οι χειροτέχνες αναπαύθηκαν και έκαναν πλούσιο τραπέζι στο προαύλιο της εκκλησίας".

D. Geanakoplos, *Byzantium. Church, Society, and Civilization Seen through Contemporary Eyes*, Chicago 1986, 59.

3.Ο Μιχαήλ Ψελλός για την αυτοκράτειρα Ζωή (1042): μια αρωματοποιός του Βυζαντίου.

«Τις γυναικείες δουλειές η Ζωή τις απέφευγε συστηματικά: ούτε το αδράχτι έπιασε ποτέ στα χέρια της, ούτε βέβαια κάθισε να υφάνει, ούτε κάποιο άλλο γυναικείο έργο. Αδιαφορούσε μάλιστα εντελώς ακόμη και για τους καλλωπισμούς που ταίριαζαν σε αυτοκράτειρα-δεν ξέρω αν το έκανε αυτό και στα νιάτα της, πάντως στα γεράματά της απέβαλε εντελώς κάθε φιλαρέσκεια. Το μόνο που την ενδιέφερε και το μόνο για το οποίο ξόδευε όλη της την ενεργητικότητα ήταν πώς να μεταλλάξει τις φύσεις των αρωμάτων, να φτιάχνει αρώματα, να τα επινοεί, να τα βελτιώνει και να τα επεξεργάζεται. Έτσι ο ιδιαίτερος κοιτώνας της δεν είχε

καλύτερη εμφάνιση από τα εργαστήρια της αγοράς, όπου χειρώνακτες και οι σιδεράδες δουλεύουν τη φωτιά, γιατί και στο δωμάτιό της έκαιγαν γύρω -γύρω πολλά μαγκάλια, και από τις υπηρέτριες η μια μετρούσε τις ποσότητες των αρωμάτων, η άλλη τα ανακάτευε, και όλες έκαναν κάτι σχετικό». (Μιχαήλ Ψελλός, *Χρονογραφία*, Από Kazhdan, A.P.-Wharton Epstein, A., *Αλλαγές στον Βυζαντινό πολιτισμό κατά τον 11ο και 12ο αιώνα*, Αθήνα 1997, σ. 420-1 (μετάφραση Δ.Τσουγκαράκης).

4.Η περιγραφή ενός τεμπέλη εμπόρου από το Συμεών το Νέο Θεολόγο(949-1022)

«Αν όλοι οι έμποροι τρέχουν στην πανήγυρη για να εμπορευτούν και να κερδίσουν από την πραγματεία τους, αυτός μόνο [...]κάθεται μπροστά στο σπίτι του και τους κοιτάζει να περνούν και να σπεύδουν προς την πανήγυρη, ενώ ο ίδιος διακατέχεται από τεμπेलιά, ραθυμία και μέθη. Ασχολείται με την καλοπέραση ...και δεν πηγαίνει να εμπορευτεί, αλλά το αναβάλλει από μέρα σε μέρα... Κι αν έρθει στην πανήγυρη φέρνοντας χρήματα, αντί να αρχίσει να συναλλάσσεται με σοβαρότητα, τριγυρνάει στις σκηνές των Ταβερνιάρηδων και των μαγείρων κι αυτών που πουλάνε τα διάφορα φαγώσιμα και τρώει και πίνει τότε από τον ένα και τότε από τον άλλο, κι όχι μόνο αυτό, αλλά καταξοδεύει το χρυσάφι του στα μεθύσια...» (Kazhdan, A.P.-Wharton Epstein, A., *Αλλαγές στον Βυζαντινό πολιτισμό κατά τον 11ο και 12ο αιώνα*, Αθήνα 1997, σ.411-2 (μετάφραση Δ. Τσουγκαράκης).

ΤΡΙΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1.Περιγραφή της πανήγυρης της Θεσσαλονίκης το 12ο αιώνα

«Συρρέουν εκεί όχι μόνο όλοι οι αυτόχθονες και ο ντόπιος πληθυσμός, αλλά κάθε είδους άνθρωποι από παντού [...] τόσο μεγάλη είναι η δόξα του σε ολόκληρη την Ευρώπη. [...] Είχαν στηθεί σκηνές των εμπορών σε δύο παράλληλες γραμμές αντικριστά, οι γραμμές τραβούσαν μακριά, αφήνοντας ανάμεσά τους να ανοίγεται ένας πλατύς διάδρομος, ώστε να υπάρχει δίοδος για το ορμητικό πλήθος [...] υπήρχαν κάθε είδος ρούχα ανδρών και γυναικών, από τη Βοιωτία και την Πελοπόννησο, και όσα φέρνουν τα εμπορικά καράβια από την Ιταλία στους Έλληνες. Αλλά και η Φοινίκη στέλνει πολλά και η Αίγυπτος, όπως και η Ισπανία και οι Ηράκλειες Στήλες, που φτιάχνουν τα ωραιότερα έπιπλα.[...] Αλλά και ο Εύξεινος Πόντος στέλνει τα δικά του προς το Βυζάντιο». (Ψευδο-Λουκιανός, *Τιμαρίων*, Kazhdan, A.P.-Wharton Epstein, A., *Αλλαγές στον Βυζαντινό πολιτισμό κατά τον 11ο και 12ο αιώνα*, Αθήνα 1997, σ. 410-411 (μετάφραση Δ. Τσουγκαράκης).

2.Το βυζαντινό νόμισμα στην 'Απω Ανατολή

«Ένας (βυζαντινός) έμπορος, ο Σώπατρος, πήγε κάποτε στο νησί της Ταπροβάνης για δουλειές και συμπτωματικά το πλοίο του μπήκε στο λιμάνι μαζί με ένα περσικό. Ο Σώπατρος και ένας σεβάσμιος Πέρσης οδηγήθηκαν στον βασιλιά της χώρας. Ο βασιλιάς τους ρώτησε σε τι κατάσταση ήταν οι χώρες τους και ποιας χώρας ο βασιλιάς ήταν ισχυρότερος. Ο Πέρσης είπε ότι ο δικός του βασιλιάς ήταν ο πιο ισχυρός, πιο σπουδαίος και πλούσιος, ο βασιλεύς των βασιλέων και ό,τι επιθυμούσε μπορούσε να το κάνει. Όταν ρωτήθηκε ο Σώπατρος απάντησε: "Αν θέλεις να μάθεις την αλήθεια έχεις τους δύο βασιλιάδες μπροστά σου. Εξέτασε τον καθένα

και θα διαπιστώσεις ποιος είναι σπουδαιότερος και ισχυρότερος". "Πώς λες ότι έχω τους δύο βασιλείς εδώ;" ρώτησε κατάπληκτος ο βασιλιάς και ο Σώπατρος του απάντησε: "Έχεις τα χρήματά τους, το "νόμισμα" του ενός και τη "δραχμή" του άλλου. Εξέτασέ τα και θα δεις την αλήθεια". Τότε ο βασιλιάς διέταξε να παρουσιαστούν τα δύο νομίσματα. Το ρωμαϊκό "νόμισμα" ήταν καλά στρογγυλεμένο, από αστραφτερό μέταλλο και με τέλειο σχήμα, καθώς κομμάτια αυτού του είδους επιλέγονταν για εξαγωγή στο νησί. Ενώ η "δραχμή" ήταν ασημένια και δεν συγκρινόταν με το χρυσό νόμισμα. Έτσι ο βασιλιάς αφού τα εξέτασε προσεκτικά επιδοκίμασε το "νόμισμα", λέγοντας ότι οι Ρωμαίοι ήταν σίγουρα ένας εξαιρετικός και ισχυρός λαός. Και διέταξε να αποδοθούν μεγάλες τιμές στον Σώπατρο..." (D. Geanakoplos, *Byzantium. Church, Society, and Civilization Seen through Contemporary Eyes*, Chicago 1986, 298).

3.Βυζαντινό εμπόριο με την 'Απω Ανατολή

Στο νησί (Κεϋλάνη), καθώς βρίσκεται σε κεντρική θέση, συχνάζουν πλοία από όλα τα μέρη της Ινδίας, της Περσίας και της Αιθιοπίας, και παρομοίως φεύγουν πολλά δικά του. Και από τις πιο μακρινές χώρες, εννοώ την Τζινίτζα (Κίνα) και άλλους εμπορικούς τόπους, παίρνει μετάξι, μπαχαρικά, σανδαλόξυλο, και άλλα προϊόντα και αυτά πάλι μεταβιβάζονται σε άλλες αγορές. (D. Geanakoplos, *Byzantium. Church, Society, and Civilization Seen through Contemporary Eyes*, Chicago 1986, 277).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΚΜΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (717-1025)

Είναι μία εποχή κατά την οποία κυβερνούν σημαντικές δυναστείες, όπως οι Ίσαυροι και οι Μακεδόνες. Το κράτος ισχυροποιείται μετά την απόκρουση εξωτερικών εχθρών, ενώ άνθηση γνωρίζουν τα γράμματα και οι επιστήμες. Οι πόλεις γνωρίζουν ανάπτυξη, όπως και το εμπόριο. Εντούτοις τα κοινωνικά προβλήματα και οι ανισότητες εμφανίζονται συνεχώς.

Α΄ ΟΜΑΔΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

1. Με βάση τα κείμενα 1,5,6 περιγράψτε τον τρόπο ζωής των Δυνατών (αριστοκράτες γης και αριστοκράτες αξιωμάτων). Που στηρίζονταν η ισχύς και το κύρος που είχαν;
2. Χρησιμοποιώντας τα κείμενα 3,4 να κάνετε τις διαπιστώσεις σας για τη ζωή των πενήτων.
3. Να συνθέσετε τα συμπεράσματά σας και να παρουσιάσετε την κοινωνία της βυζαντινής υπαίθρου

Β΄ ΟΜΑΔΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ποια χαρακτηριστικά είχαν τα βυζαντινά «συστήματα» (κείμενο 1)
2. Να περιγράψετε τη ζωή ενός εμπόρου (κείμενα 3,4)
3. Γιατί οι κάτοικοι της Έδεσσας αισθάνθηκαν μεγάλη χαρά που καταργήθηκε το «χρυσάργυρον» (κείμενο 2)
4. Με βάση τα κείμενα να αναπτύξετε τις θέσεις σας για την ανάπτυξη του εμπορίου κατά τη Μέση Βυζαντινή Εποχή.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

1. Τι προϊόντα εμπορεύονταν συνήθως οι Βυζαντινοί (κείμενα 1,3) ;
2. Να αναφέρετε ένα πολύ σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξη του βυζαντινού εμπορίου. Να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας (κείμενο 2)
3. Πως γίνονταν οι εμπορικές συναλλαγές τη βυζαντινή εποχή (κείμενο 1);
4. Να συνθέσετε την γενική εικόνα του βυζαντινού εμπορίου με βάση όλα τα κείμενα.

[1] Θουκυδίδου Ιστοριών 1,1

[2] Βλ. Peter Brown, Η κοινωνία και το Άγιο στην ύστερη αρχαιότητα...σ. 115: « Όπως σήμερα οι βίοι των αγίων θεωρούνται από τους κοινωνικούς ιστορικούς πολύτιμη πηγή στοιχείων για τη ζωή του απλού ανθρώπου...)

[3] Όπως τονίζει ο Δημήτρης Ι. Κυρτάτας (Πόλεμος και θρησκεία. Από τον Ηρόδοτο στον Γίββωνα, Δελτίο Βιβλικών Μελετών 21-22/2002-2003. Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Σάββα Αγουρίδη, σσ. 395-408) «Πολλά σοβαρά εγχειρίδια αρχαίας ιστορίας έχουν σήμερα ειδικά κεφάλαια γύρω από την κοινωνία, την οικονομία, τον πολιτισμό και τη θρησκεία των αρχαίων»(σ.406-407) και «το καταλληλότερο πρότυπο που διαθέτει σήμερα ο ιστορικός για να ξανασκεφτεί την ιστορία της αρχαιότητας με τρόπο σφαιρικό είναι αυτό που κατασκεύασε ο Ηρόδοτος. Για να περιγράψει τις συγκλονιστικές μάχες μεταξύ Ελλήνων και Περσών, ο “πατέρας της ιστορίας” θεώρησε αναγκαίο να επεκταθεί σε όλα τα όρια του γνωστού κόσμου και να ασχοληθεί με τα ήθη, τα έθιμα και τις θρησκευτικές συνήθειες όλων των γνωστών λαών» (Δημήτρης Ι. Κυρτάτας, Κατακτώντας την Αρχαιότητα, Αθήνα 2002, σ. 61-89).

Νίκος Παύλου
(Θεολόγος- Ιστορικός, PhD, MA, MTh)

Πιλοτικό μάθημα στη Γεωλογία - Τα Ηφαίστεια

Τετ, 16/05/2012 - 23:45 — Παπαϊωάννου Α.

ΤΑΞΗ : Α ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. Στόχοι πιλοτικού μαθήματος

Οι μαθητές

- a. Να περιγράφουν ένα ηφαίστειο.
- b. Να εξηγούν τον τρόπο δημιουργίας ενός ηφαιστείου.
- c. Να κατανοούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα ενός ηφαιστείου.
- d. Να συσχετίζουν την κίνηση των λιθοσφαιρικών πλακών με την ύπαρξη ηφαιστείων.
- e. Να εντοπίζουν ηφαίστεια στους χάρτες.
- f. Να αντλούν πληροφορίες από το διαδίκτυο, χάρτες και βιβλία.
- g. Να συνεργάζονται και να επικοινωνούν κατά ομάδες.

2. Εκπαιδευτική μέθοδος

Συνεργατική διερεύνηση με οδηγό φύλλα εργασίας και δημιουργίες ομάδων μαθητών.

3. Διάρκεια

Το μάθημα έγινε τον μήνα Απρίλιο του 2012 και διήρκεσε 6 διδακτικές ώρες ως εξής:

- a. Φύλλο εργασίας 1 για 1 ώρα
- b. Φύλλο εργασίας 2 για 1 ώρα
- c. Φύλλο εργασίας 3 για 1 ώρα
- d. Φύλλο εργασίας 4 για 1 ώρα
- e. Φύλλο εργασίας 5 και 6 για 1 ώρα
- f. Παρουσίαση εργασιών και αξιολόγηση μαθήματος για 1 ώρα.

4. Αποτελέσματα αξιολόγησης και συμπεράσματα

Το φύλλο αξιολόγησης αποτελείται:

- a. Από μία ερώτηση σύντομης απάντησης με συμμετοχή 10%
- b. Από μία ερώτηση σύντομης απάντησης με συμμετοχή 15%
- c. Από 5 ερωτήσεις σωστού – λάθους με συμμετοχή 25%
- d. Από μία απάντηση σε δοσμένο κείμενο με συμμετοχή 30%
- e. Από αντιστοίχιση δύο στηλών με συμμετοχή 20%

Κατά την διάρκεια της υλοποίησης αυτού του νέου πιλοτικού μαθήματος προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα και προβληματισμοί:

- a. Υπήρχε ενεργή συμμετοχή σχεδόν από όλους τους μαθητές στην τάξη.
- b. Δεν υπήρχε το κλασικό διάβασμα στο σπίτι.
- c. Το σχολικό βιβλίο είχε βοηθητικό ρόλο στο μάθημα.
- d. Υπήρχε χρονοβόρα προετοιμασία του εκπαιδευτικού ως προς τα φύλλα εργασίας.
- e. Το πρόγραμμα μπορεί να εφαρμοστεί στην τάξη για περιορισμένη όμως ύλη μαθημάτων.
- f. Το μάθημα ήταν μαθητοκεντρικό και απλά ο εκπαιδευτικός συντόνιζε τις ενέργειες των μαθητών.
- g. Τα συμπληρωμένα φύλλα εργασίας από τους μαθητές μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κύρια εξεταστέα ύλη του μαθήματος.
- h. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι το μεγαλύτερο μέρος των μαθητών (πάνω από το 70%) κατανόησε την ύλη του μαθήματος.

1. Εργαλεία και τεχνικές

Χρησιμοποιήθηκαν τα λογισμικά Google earth, το εκπαιδευτικό πακέτο Γεωλογία-Γεωγραφία Α & Β Γυμνασίου και το Word Office.

Επίσης αντλήθηκαν πολλές πληροφορίες από το διαδίκτυο και ειδικότερα από ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες.

Μέσα στην τάξη χρησιμοποιήθηκε φορητός ηλεκτρονικός υπολογιστής και το σύστημα του διαδραστικού πίνακα με τον βιντεοπροβολέα.

Τέλος κάθε φορά δίνονταν από τον εκπαιδευτικό του μαθήματος τα κατάλληλα φύλλα εργασίας από το νέο πρόγραμμα σπουδών Γεωλογίας-Γεωγραφίας Γυμνασίου.

2. Συμμετέχοντες

Στο πιλοτικό αυτό πρόγραμμα συμμετείχαν όλοι οι μαθητές του τμήματος Α2 της Α Γυμνασίου στο 14^ο Γυμνάσιο Λάρισας.

Υπεύθυνος της υλοποίησης αυτού του προγράμματος ήταν ο εκπαιδευτικός με ειδικότητα Γεωλόγος, Παπαϊωάννου Ελευθέριος.

3. Φύλλα εργασίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1: ΕΝΑ ΚΑΥΤΟ ΘΕΜΑ ... (Επιμελήθηκε ο μαθητής Καψάλης Δημήτριος)

1. Σίγουρα κάτι ξέρεις ή έχεις ακούσει για τα ηφαίστεια.
Στο χώρο που ακολουθεί ζωγράφισε ένα ηφαίστειο, όπως εσύ το φαντάζεσαι.

2. Ο καθηγητής σας θα προβάλει ένα σύντομο βίντεο με μια έκρηξη ενός ηφαιστείου ή κάποια άλλη ηφαιστειακή δραστηριότητα.
www.youtube.com/watch?v=MlzbwfvzqEA
Παρακολουθήστε με προσοχή και γράψτε:

3. Για ποιο ηφαίστειο πρόκειται; Για το ηφαίστειο της Ισλανδίας.
4. Πότε έγινε η έκρηξη ή η ηφαιστειακή δραστηριότητα; Το 2004 και τώρα το 2010.
5. Γνωρίζετε κάτι για αυτό το ηφαίστειο; Αν ναι, γράψτε με λίγα λόγια τι γνωρίζετε.

Το ηφαίστειο αυτό βρισκόταν κάτω από έναν ισχυρό παγετώνα και το 2010 έβγαλε καπνούς και στάχτη ύψους 20 χιλιομέτρων. Τις επόμενες 24 ώρες τα αεροδρόμια θα μείνουν κλειστά λόγω της έκρηξης. Το ηφαίστειο αυτό είναι το πιο μεγάλο της Ισλανδίας και το πιο ενεργό.

6. Διαβάστε την είδηση που υπάρχει στο κείμενο 1 που θα σας δώσει ο καθηγητής σας. Σημειώστε τα βασικά σημεία της είδησης.

Εξερράγη στις 22 Μαρτίου του 2010 στην Ισλανδία ηφαίστειο σε απόσταση 120 χιλιομέτρων από την πρωτεύουσα Ρέικιαβικ. Όλες οι εσωτερικές πτήσεις σταμάτησαν και ορισμένες διεθνείς ακυρώθηκαν. Η ηφαιστειακή ρωγμή που εμφανίστηκε την Κυριακή δεν αποκλείεται να οδηγήσει

σε μεγαλύτερες εκρήξεις.

7. Υπάρχουν λέξεις που δε γνωρίζετε τη σημασία τους; Σημειώστε ποιες είναι αυτές.

Οικόσιτα, πίδακες, καυστικά.

8. Σχολιάστε το φαινόμενο:

Αυτό που μου έκανε περισσότερο εντύπωση είναι ότι δεν έβγαλε πολλή λάβα , αλλά πολύ καπνό και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ακυρωθούν οι πτήσεις των αεροπλάνων. Κάτι ακόμη που με εντυπωσίασε είναι ότι το ηφαίστειο αυτό βρισκόταν κάτω από έναν παγετώνα.

9. Ποιο από τα παρακάτω υλικά μπορεί να προέρχονται από μια ηφαιστειακή έκρηξη;
Γράψτε μια πρόταση για το καθένα από αυτά.

Στάχτη: Το ηφαίστειο έβγαλε μεγάλη ποσότητα στάχτης.

Λάβα: Όταν το ηφαίστειο εκρήγνυται , ξεχύνεται λάβα.

Μάγμα: Το μάγμα παγώνει και οικοδομεί μεγάλες οροσειρές ενεργών υποθαλάσσιων ηφαιστείων.

Αέρια: Τα καυστικά ηφαιστειακά αέρια σκότωσαν όλα τα οικόσιτα ζώα της περιοχής.

Βολίδες: Τινάχθηκαν από το ηφαίστειο πολλές βολίδες και άσπροι καπνοί.

10. Από όλη τη μέχρι τώρα επαφή σας με το θέμα και τις ως τώρα γνώσεις σας μπορείτε να διακρίνετε κάποιο πρότυπο (μοντέλο) που ακολουθεί η κατανομή των ηφαιστείων; Γράψτε την άποψή σας και αν μπορείτε αιτιολογήστε την.

Τα ηφαίστεια συναντιούνται στα όρια των λιθοσφαιρικών πλακών. Στην Ισλανδία οι πλάκες αποκλίνουν δημιουργώντας έτσι πολλά ηφαίστεια.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Νέα ηφαιστειακή έκρηξη απειλεί την Ισλανδία, αρκτικό παιδί του Εγκέλαδου.

Δευτ. 22 Μαρτίου 2010, 2:19 τοπική ώρα μ.μ. [Associated Press](#), Ρέικιαβικ Εξεργάγη χθες τα ξημερώματα ηφαίστειο στην Ισλανδία, 120 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα της χώρας, Ρέικιαβικ (63.63°Β, 19.62°Δ), προκαλώντας ρήγμα ενός χιλιόμετρου και στέλνοντας πίδακες λάβας εκατοντάδες μέτρα ψηλά. Μετά την έκρηξη, που σημειώθηκε κοντά στον παγετώνα Εγιαφγιαλαγιουκουλ, οι Αρχές απομάκρυναν εκατοντάδες κατοίκους από την περιοχή, ενώ για προληπτικούς λόγους όλες οι εσωτερικές πτήσεις έχουν σταματήσει στην Ισλανδία και ορισμένες διεθνείς πτήσεις ακυρώθηκαν. Πολλά οικόσιτα ζώα που παρέμειναν κοντά στην περιοχή της έκρηξης είναι πιθανό να πέθαναν από τα καυστικά ηφαιστειακά αέρια. Ευτυχώς η ηφαιστειακή ρωγμή εμφανίστηκε ανάμεσα σε δύο παγετώνες, και όχι κάτω τους, και οι επιστήμονες δε θεωρούν ότι υπάρχει κίνδυνος να λιώσει ο πάγος και να κυλήσει μέχρι τον ωκεανό παρασύροντας τα πάντα. Η τελευταία φορά που σημειώθηκε έκρηξη στην περιοχή του παγετώνα Εγιαφγιαλαγιουκουλ ήταν το 1821, μια "τεμπέλικη" αργή έκρηξη η οποία διήρκεσε συνεχώς για δύο χρόνια. Η ηφαιστειακή ρωγμή που εμφανίστηκε την Κυριακή στη νότια Ισλανδία δεν αποκλείεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερες εκρήξεις, ακόμα κι αυτές όμως θα έμοιαζαν απλά πυροτεχνήματα σε σχέση με προηγούμενα γεγονότα στην ιστορία της ηφαιστειογενούς χώρας. Πολλοί κάτοικοι θυμούνται ακόμα τη βίαιη γέννηση του νησιού Σάρτσεϊ το 1963. Το νησί Σάρτσεϊ δημιουργήθηκε σε διάστημα λίγων εβδομάδων από μια σειρά εκρήξεων που εκτίνασσαν υλικό σε ύψος εκατοντάδων μέτρων.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2: ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ, ΠΟΛΛΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ!
(Επιμελήθηκε η μαθήτρια Καλαγιά Κωνσταντίνα)

Διαβάστε το κείμενο-2 και παρατηρήστε τις εικόνες που το συνοδεύουν.
Συζητήστε μεταξύ σας για το περιστατικό που καταγράφει αυτό το κείμενο.

1. Πού ξεκίνησε η ηφαιστειακή δραστηριότητα, πριν σχηματιστεί αυτό το νησί;

Υποθαλάσσια έκρηξη.

2. Ξέρετε κάποια άλλη ανάλογη περίπτωση; Αν ναι, ποια;

Ναι, στην ερυθρά θάλασσα, στις 23/12/2011 ένα νέο νησί γεννήθηκε στα παράλια της Υεμένης, όπως καταγράφηκε από δορυφόρο της NASA.

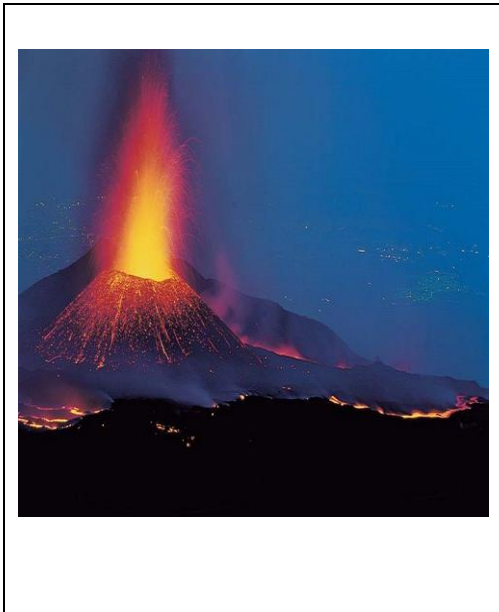
3. Όλα τα ηφαίστεια δεν είναι του ίδιου τύπου. Άλλα είναι κωνικά βουνά, άλλα είναι υποθαλάσσια, άλλα είναι «καλδέρες», άλλα «ασπιδωτά» κ.λπ. Σε άλλες περιπτώσεις έχουμε βίαιες εκρήξεις και σε άλλες αργές και μακροχρόνιες ροές λάβας.

Στην εφαρμογή Googlemaps, εντοπίστε κάποια από τα ακόλουθα ηφαίστεια (ή όποια άλλα σας υποδείξει ο καθηγητής σας ή ακόμη και κάποια που γνωρίζετε εσείς). Χρησιμοποιήστε τις εκφράσεις που σας δίνονται για τον άμεσο εντοπισμό τους: Mount Etna Italy, Mount Fuji Japan, Crater Lake Oregon, Mount Vesuvio Italy, Krakatau Indonesia, Σαντορίνη Ελλάδα.

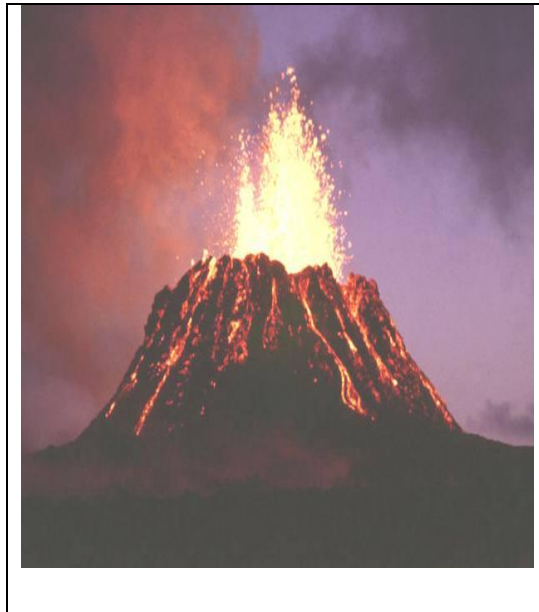
Για το κάθε ένα συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί:

Ηφαίστειο	Τύπος/είδος/μορφή	Ήπειρος/Ωκεανός	Χώρα/Περιοχή	Σχόλιο
Mount Etna	Στρωματοηφαίστειο Πυροπλαστικός κώνος καλδέρα	Ευρώπη/Μεσόγειος	Ιταλία/Σικελία	
Mount Fuji	Στρωματοηφαίστειο Πυροκλαστικός κώνος	Ασία/Ειρηνικός Ωκεανός	Ιαπωνία	
Crater Lake Oregon	Στρωματοηφαίστειο Δομές Λάβας καλδέρα	Β.Αμερική Ειρηνικός Ωκεανός	Η.Π.Α/ Β.Αμερική	
Vesuvio	Στρωματοηφαίστειο Καλδέρα Δομές Λάβας	Ευρώπη/Μεσόγειος	Ιταλία/Νάπολη	
Σαντορίνη	Στρωματοηφαίστειο Καλδέρα Δομές Λάβας	Ευρώπη/Μεσόγειος	Ελλάδα/Κυκλάδες	
Krakatau	Καλδέρα Στρωματοηφαίστειο Πυροπλαστικός κώνος	Ασία/Ινδικός Ωκεανός	Ινδονησία	

4. Διαλέξτε δυο χαρακτηριστικές εικόνες. Με αντιγραφή και επικόλληση συμπληρώστε τις στο «Φύλλο Εργασίας». Μπορείτε όμως και απλά να σκισάρετε τις δυο εικόνες με το χέρι.

Ηφαίστειο Εtna
(όψη από δορυφόρο)

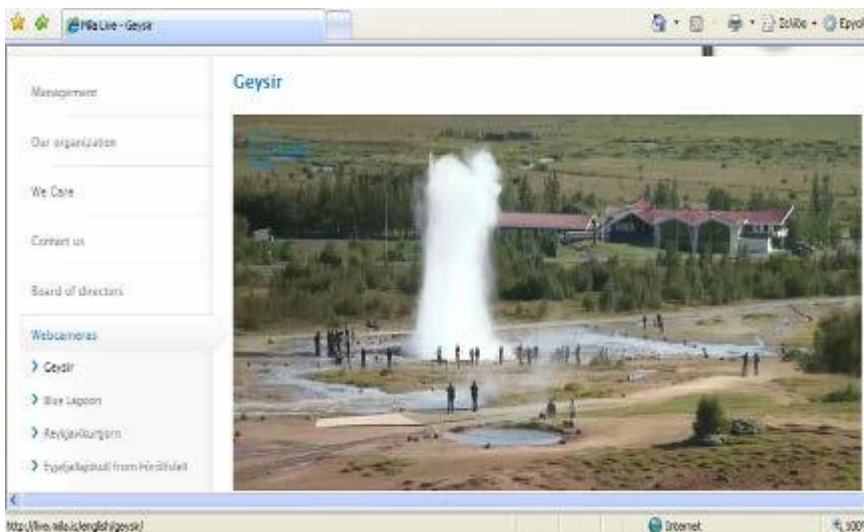

Ηφαίστειο Χαβάς
(όψη από δορυφόρο)

Εκτός από τα ηφαίστεια, ένα άλλο γεωλογικό φαινόμενο ηφαιστειότητας είναι οι ατμοπίδακες/θερμοπίδακες, γνωστοί και ως γκέιζερς.

Δείτε σε ζωντανή σύνδεση μέσω διαδικτύου ένα τέτοιο φαινόμενο στη διεύθυνση <http://live.mila.is/english/geysir/> (ίσως χρειαστεί να περιμένετε λίγα λεπτά.

Χρησιμοποιήστε αυτό το χρόνο για να συμπληρώσετε τα παρακάτω στοιχεία).

5. Σε ποια χώρα βρίσκεται;
Ισλανδία

6. Αυτή η χώρα έχει ηφαίστεια;

Ναι

7. Ποια είναι η θέση της χώρας αυτής σε σχέση με τις λιθοσφαιρικές πλάκες;

Απόκλιση Λιθοσφαιρικών πλακών μεταξύ Βορειοαμερικανικής πλάκας με την Ευρασιατική πλάκα στη μέση του Ατλαντικού Ωκεανού.

8. Υπάρχουν άνθρωποι κοντά στο χώρο εκδήλωσης του φαινομένου;
Ναι

9. Περιγράψτε σύντομα το φαινόμενο που παρακολουθήσατε.

Όταν μαζεύεται αρκετό ζεστό νερό βγαίνει υπό πίεση από ρωγμές των πετρωμάτων στην επιφάνεια της Γης με τη μορφή πίδακα.

Το ζεστό αυτό νερό προέρχεται από υπόγεια νερά της περιοχής που θερμάνθηκαν εξαιτίας των ζεστών ηφαιστειογενών πετρωμάτων της περιοχής.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Πρώτο το πλήρωμα του γιωτΜάικεν έγινε μάρτυρας της δημιουργίας ενός ηφαιστειακού νησιού κοντά στο νησί Τόγκα στον Ειρηνικό.

Σάββατο, 12 Αυγούστου 2006

Το γιωτ κατευθυνόταν προς το Μπρισμπέιν της Αυστραλίας, όταν περνώντας ανάμεσα από τα νησιά του Σολωμόντα και Τόγκα είδαν την επιφάνεια της θάλασσας να είναι γεμάτη “άμμο” (Φωτ. 1, 2). Με μειωμένη ταχύτητα το σκάφος διέσχισε αυτή την περιοχή, μη γνωρίζοντας την προέλευση αυτού που έβλεπαν (Φωτ 3, 4). Ωστόσο το γεγονός αυτό τους παραξένεψε τόσο, που άρχισαν να βγάζουν φωτογραφίες για να μπορέσουν να λύσουν το μυστήριο αργότερα. Είχαν απομακρυνθεί αρκετά από την περιοχή με την “επιπλέουσα άμμο”, όταν άκουσαν πίσω τους μια τεράστια έκρηξη και πίδακες να ξεπηδούν πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας (Φωτ 5, 6). Σε λίγο μπροστά στα μάτια τους εκτυλίχθηκε ένα από τα θαύματα της φύσης, ένα νέο νησί (Φωτ. 7) είχε δημιουργηθεί!

Φωτ. 1

Φωτ. 2

Φωτ. 3

Φωτ. 4

Φωτ. 5

Φωτ. 6

Φωτ. 7

Φωτογραφίες 1-7: Η ιστορία δημιουργίας ενός νέου νησιού στον Ειρηνικό Ωκεανό

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΣΤΑ ΟΡΙΑ ...ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ
(Επιμελήθηκε ο μαθητής Καβρηγιάννης Μάριος)

Δείτε το χάρτη κατανομής των ηφαιστειών και των λιθοσφαιρικών πλακών.
(εναλλακτικά εντοπίστε τις αντίστοιχες εικόνες από το λογισμικό «Γεωλογία-
Γεωγραφία Α΄-Β΄ Γυμνασίου» αφού επιλέξετε το «εσωτερικό της γης» και κατόπιν
«τα σημαντικότερα ηφαιστεία στον κόσμο».

1. Τι παρατηρείτε;
Παρατηρούμε, ότι τα ηφαίστεια συγκεντρώνονται στα όρια των λιθοσφαιρικών πλακών.
2. Ποιο θα μπορούσε να είναι το λεγόμενο «δαχτυλίδι της φωτιάς» (ring of fire) στον Ειρηνικό Ωκεανό;
Μπορείτε να το εντοπίσετε;
Ποια είναι η σχέση του με τις λιθοσφαιρικές πλάκες;

Το δαχτυλίδι της φωτιάς ξεκινάει από τα ηφαίστεια της Ινδονησίας, Ιαπωνίας, Αλάσκας, Καλιφόρνιας, Μεξικού, Κολομβίας, Ισημερινού, Χιλής και Αργεντινής. Έχουμε σύγκρουση της Ειρηνικής πλάκας με την Βορειοαμερικανική, της Ειρηνικής πλάκας με την Ευρασιατική, της Ειρηνικής πλάκας με την Νοτιοαμερικανική και της Ειρηνικής πλάκας με την Ινδοαυστραλιανή πλάκα.

3. Εντοπίστε τα ηφαίστεια στα νησιά της Χαβάης.
Ποια είναι η σχέση τους με τις λιθοσφαιρικές πλάκες;

Είναι hot spots (θερμές κηλίδες) στη μέση της ωκεάνιας πλάκας του Ειρηνικού.

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Χρησιμοποιήστε το λογισμικό «Γεωλογία-Γεωγραφία Α΄-Β΄ Γυμνασίου»
Στην ενότητα ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ επιλέξτε Ανάγλυφο-Διαίρεση Ελλάδας.
Ενεργοποιήστε την καρτέλα «Ανάγλυφο» και την εμφάνιση των λιθοσφαιρικών πλακών.

4. Καταγράψτε τα ηφαίστεια του «ελληνικού ηφαιστειακού τόξου του Νότιου Αιγαίου»

5. Μπορείτε να ενεργοποιήσετε το «χάρτη των ακτογραμμών» για να έχετε μια πιο καθαρή εικόνα.

Στην εικόνα που θα βλέπετε, ενώστε με μια νοητή γραμμή τα ηφαίστεια του Νότιου Αιγαίου.

Παρατηρήστε τη γραμμή που θα σχηματιστεί και συγκρίνετέ την με τα όρια της λιθοσφαιρικής πλάκας. Τι παρατηρείτε;

Η γραμμή είναι σχεδόν παράλληλη προς τα όριο σύγκλισης των λιθοσφαιρικών πλακών της Αφρικανικής με την Ευρασιατική πλάκα στο χώρο του Αιγαίου.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4: ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ
(Επιμελήθηκε από τον μαθητή Ζάχο Αριστείδη)

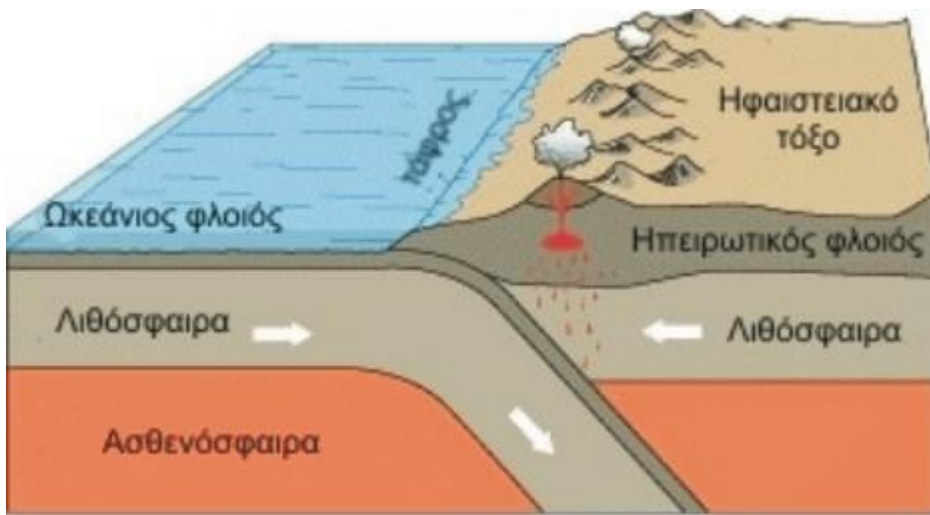
Έχετε αναλάβει να μελετήσετε τη σχέση των ηφαιστειών με τις λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση της ...*σύγκλισης/απόκλισης/παράλληλης μετατόπισης*... των λιθοσφαιρικών πλακών. Χρησιμοποιήστε τους εννοιολογικούς χάρτες του λογισμικού «Γεωλογία Γεωγραφία»

[Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει από ένα φύλλο για κάθε περίπτωση και για κάθε ομάδα. Μια ομάδα ασχολείται με τα ηφαίστεια των hot -spots]

Συμπληρώστε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που θα σας χρειαστούν για να εξηγήσετε και στους συμμαθητές σας.

ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΛΙΘΟΣΦΑΙΡΙΚΩΝ ΠΛΑΚΩΝ

1. Οι λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση μας κινούνται η μία πλησιάζοντας την άλλη.

Σχηματική αναπαράσταση λιθοσφαιρικών πλακών

2. Μια τέτοια περίπτωση έχουμε ανάμεσα στην Ευρασιατική λιθοσφαιρική πλάκα και στην Αφρικανική λιθοσφαιρική πλάκα.
3. Τα όρια αυτά βρίσκονται στην περιοχή της Μεσογείου.
4. Στην περιοχή αυτή βρίσκονται κάποια ηφαίστεια όπως:
 - α. Σαντορίνη
 - β. Αίτνα
 - γ. Βεζούβιος

Φωτογραφία ενός ηφαιστείου

5. Η ύπαρξη ηφαιστειών σε αυτή την περίπτωση εξηγείται ως εξής:

Λιώνει υλικό της λιθοσφαιρικής πλάκας που βυθίζεται και ανεβαίνει υπό μορφή μάγματος μέσα από ρήγματα στην επιφάνεια της γης.

6. Λόγω αυτού του τύπου της γεωλογικής δράσης στην επιφάνεια της γης εμφανίζονται/δημιουργούνται

Οροσειρές με ηφαίστεια σε διάταξη παράλληλη στα όρια σύγκλισης των λιθοσφαιρικών πλακών.

Σχετικά σχήματα, σχεδιαγράμματα ή εικόνες

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

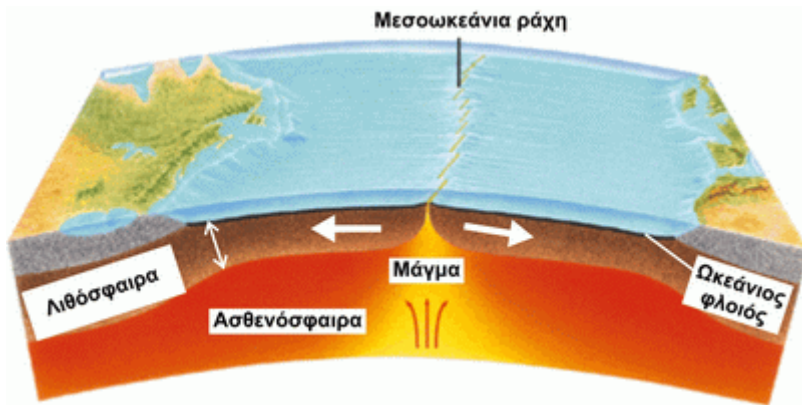
Έχετε αναλάβει να μελετήσετε τη σχέση των ηφαιστείων με τις λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση της ...σύγκλισης/απόκλισης/παράλληλης μετατόπισης... των λιθοσφαιρικών πλακών. Χρησιμοποιήστε τους εννοιολογικούς χάρτες του λογισμικού «Γεωλογία Γεωγραφία»

[Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει από ένα φύλλο για κάθε περίπτωση και για κάθε ομάδα. Μια ομάδα ασχολείται με τα ηφαίστεια των hot-spots]

Συμπληρώστε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που θα σας χρειαστούν για να εξηγήσετε και στους συμμαθητές σας.

ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΛΙΘΟΣΦΑΙΡΙΚΩΝ ΠΛΑΚΩΝ

7. Οι λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση μας κινούνται η μία απομακρύνοντας από την άλλη.

Σχηματική αναπαράσταση λιθοσφαιρικών πλακών

8. Μια τέτοια περίπτωση έχουμε ανάμεσα στην Βόρεια Αμερικανική λιθοσφαιρική πλάκα και στην Ευρασιατική λιθοσφαιρική πλάκα.
9. Τα όρια αυτά βρίσκονται στο μέσον του Ατλαντικού Ωκεανού.
10. Στην περιοχή αυτή βρίσκονται κάποια ηφαίστεια όπως:
- α. Χέκλα
 - β. Χειμάι
 - γ. Λακαγκιγκάρ

Φωτογραφία ενός ηφαιστείου

11. Η ύπαρξη ηφαιστείων σε αυτή την περίπτωση εξηγείται ως εξής:

Υλικό μάγματος εξέρχεται προς τα πάνω από το άνοιγμα που δημιουργείται από την απομάκρυνση μεταξύ των λιθοσφαιρικών πλακών.

12. Λόγω αυτού του τύπου της γεωλογικής δράσης στην επιφάνεια της γης εμφανίζονται/δημιουργούνται

Μεσσοωκεάνιες ράχες, δηλαδή υποθαλάσσια ηφαιστειακή οροσειρά.

Σχετικά σχήματα, σχεδιαγράμματα ή εικόνες

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

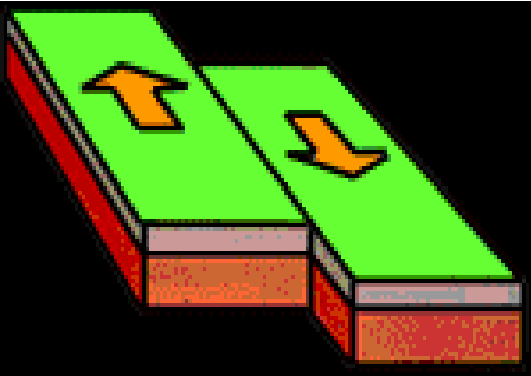
Έχετε αναλάβει να μελετήσετε τη σχέση των ηφαιστείων με τις λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση της ...σύγκλισης/απόκλισης/παράλληλης μετατόπισης... των λιθοσφαιρικών πλακών. Χρησιμοποιήστε τους εννοιολογικούς χάρτες του λογισμικού «Γεωλογία Γεωγραφία»

[Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει από ένα φύλλο για κάθε περίπτωση και για κάθε ομάδα. Μια ομάδα ασχολείται με τα ηφαίστεια των hot -spots]

Συμπληρώστε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που θα σας χρειαστούν για να εξηγήσετε και στους συμμαθητές σας.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΛΙΘΟΣΦΑΙΡΙΚΩΝ ΠΛΑΚΩΝ

1. Οι λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση μας κινούνται η μία παράλληλα με την άλλη.

Σχηματική αναπαράσταση λιθοσφαιρικών πλακών

2. Μια τέτοια περίπτωση έχουμε ανάμεσα στην Βόρεια Αμερικανική λιθοσφαιρική πλάκα και στην Ειρηνικού λιθοσφαιρική πλάκα.
3. Τα όρια αυτά βρίσκονται στις ανατολικές ακτές των Η.Π.Α., στην Καλιφόρνια, στο γνωστό ρήγμα του Αγίου Ανδρέα.
4. Στην περιοχή αυτή βρίσκονται κάποια ηφαίστεια όπως:
Δεν υπάρχει ηφαιστειακή δράση σε αυτή την περίπτωση.

Ρήγμα Αγίου Ανδρέα

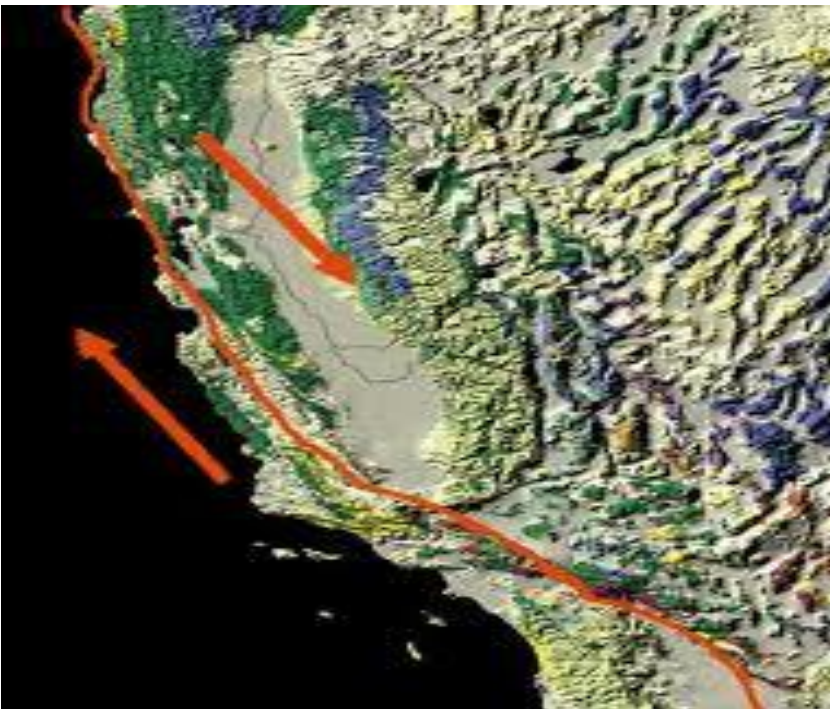
5. Η ύπαρξη ηφαιστείων σε αυτή την περίπτωση εξηγείται ως εξής:

Δεν υπάρχει ηφαιστειακή δράση σε αυτή την περίπτωση.

6. Λόγω αυτού του τύπου της γεωλογικής δράσης στην επιφάνεια της γης εμφανίζονται/δημιουργούνται

Αναβαθμίδες στην επιφάνεια της γης.

Σχετικά σχήματα, σχεδιαγράμματα ή εικόνες

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

Έχετε αναλάβει να μελετήσετε τη σχέση των ηφαιστείων με τις λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωση της ...σύγκλισης/απόκλισης/παράλληλης μετατόπισης... των λιθοσφαιρικών πλακών. Χρησιμοποιήστε τους εννοιολογικούς χάρτες του λογισμικού «Γεωλογία Γεωγραφία»

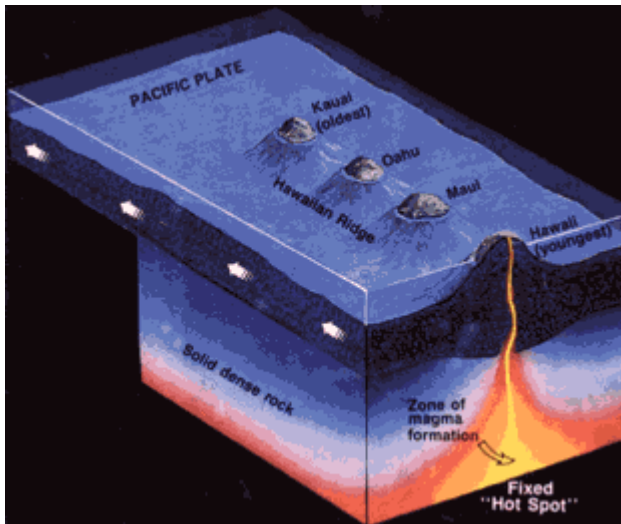
[Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει από ένα φύλλο για κάθε περίπτωση και για κάθε ομάδα. Μια ομάδα ασχολείται

με τα ηφαίστεια των hot -spots]

Συμπληρώστε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που θα σας χρειαστούν για να εξηγήσετε και στους συμμαθητές σας.

ΘΕΡΜΕΣ ΚΗΛΙΔΕΣ-HOT SPOTS

7. Οι λιθοσφαιρικές πλάκες στην περίπτωσή μας δεν κινούνται και έχουμε εμφάνιση θερμής κηλίδας στο μέσον μιας ωκεάνιας λιθοσφαιρικής πλάκας.

Σχηματική αναπαράσταση λιθοσφαιρικών πλακών

8. Μια τέτοια περίπτωση έχουμε ανάμεσα στο εσωτερικό της λιθοσφαιρικής πλάκας του Ειρηνικού.
9. Αυτά τα hot spots βρίσκονται στο σύμπλεγμα των νησιών της Χαβάης.
10. Στην περιοχή αυτή βρίσκονται κάποια ηφαίστεια όπως:
- α. Μάουνα Λόα
 - β. Κιλαουέα
 - γ. Χουαλαλαί

Φωτογραφία ενός ηφαιστείου

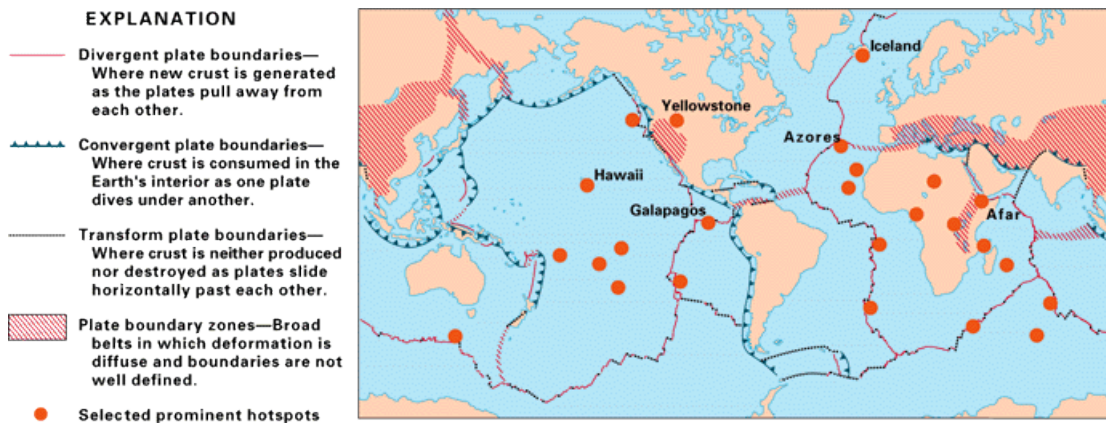
11. Η ύπαρξη ηφαιστείων σε αυτή την περίπτωση εξηγείται ως εξής:

Υλικό μάγματος από τον μανδύα εξέρχεται προς τα πάνω από ρωγμές στον λεπτό ωκεάνιο φλοιό.

12. Λόγω αυτού του τύπου της γεωλογικής δράσης στην επιφάνεια της γης εμφανίζονται/δημιουργούνται

Ηφαιστειογενή νησιά.

Σχετικά σχήματα, σχεδιαγράμματα ή εικόνες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5: ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ – ΠΗΓΕΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ
(Επιμελήθηκε από τον μαθητή Δορδοκίδη Απόστολο)

1. Διαβάστε με προσοχή το κείμενο 3. Από το κείμενο που διαβάσατε και τη μέχρι τώρα γνώση σας για το θέμα, ποιες θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις διακρίνате; Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πληροφορίες από την εφαρμογή «Γεωλογία-Γεωγραφία». Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα.

Θετικές επιπτώσεις	Αρνητικές επιπτώσεις
1^ο γόνιμο έδαφος-γεωργία 2^ο ορυκτά και πετρώματα που χρησιμοποιήθηκαν στις οικοδομές για την αντισεισμικότητα των κτιρίων 3^ο συστατικά καλλυντικών 4^ο έντονα ανοιχτά χρώματα με τα οποία έγιναν πολλές τοιχογραφίες 5^ο αναπτύχθηκε γλυπτική και αγγειοπλαστική 6^ο δημιουργήθηκαν φυσικά λιμάνια 7^ο αύξησε την παρατηρητικότητα των ανθρώπων της περιοχής 8^ο δημιουργία εργαλείων	1^ο καταστροφές κτηρίων (καταστροφή του πολιτισμού) 2^ο πολλοί άνθρωποι τραυματίστηκαν και έχασαν τη ζωή τους 3^ο καταστροφή λιμανιών 4^ο καταστροφή χλωρίδας και πανίδας 5^ο αρνητικός επηρεασμός στο κλίμα 6^ο φόβος και τρόμος στους ανθρώπους

2. Συζητήστε και σχολιάστε σε ολομέλεια τάξης την άποψη:
«Παρόλο που κάποιες περιοχές έχουν αυξημένο ηφαιστειακό κίνδυνο, οι άνθρωποι συνεχίζουν να ζουν εκεί και να αναπτύσσουν χωριά και πόλεις. Δε λαμβάνουν δηλαδή υπόψη τους τον κίνδυνο, αλλά άλλους παράγοντες.»
Ποιοι από τους ακόλουθους παράγοντες μπορεί να υπονοούνται;
Νερό, κλίμα, ευκαιρίες για δουλειά, ευκαιρίες για διασκέδαση, ιστορική συνέχεια (γονείς, παρέες, περιουσιακά στοιχεία)
Προσθέστε και άλλους δικούς σας παράγοντες που φαντάζεστε:
- 1^ο** γόνιμο έδαφος
2^ο εντυπωσιασμός για τα ηφαίστεια
3^ο υλικά ηφαιστείων που βοήθησαν στην καθημερινή ζωή των κατοίκων της περιοχής.
3^ο Περιέργεια για το μυστήριο.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Το ηφαίστειο έφερε ορυκτά δώρα πολιτισμού στη Σαντορίνη Το ηφαίστειο της Θήρας δεν ευθύνεται μόνο για τη βιβλική καταστροφή του Ακρωτηρίου το 1640 π.Χ., αλλά έδωσε τα μέσα και μια τεράστια **ώθηση στην ανάπτυξη του πολιτισμού του Αιγαίου**, ανέφερε σε διάλεξή του στην Εταιρεία Θηραϊκών Μελετών ο καθηγητής Χρίστος Ντούμας. Η στιλπνή επιφάνεια των μαρμάρινων κυκλαδικών ειδωλίων οφείλεται στο ότι τα έτριβαν με ελαφρόπετρα - κάτι που αποδείχθηκε και πειραματικά. Και είναι μόνο μία από τις ευεργετικές για τον πολιτισμό τεχνολογικές εξελίξεις που προέκυψαν από τη συμβίωση με τα ηφαίστεια της Ανατολικής Μεσογείου. Τουλάχιστον 1.300 μετρικοί τόνοι μεγάλων λίθινων εργαλείων από τον σκληρό ηφαιστειακό οψιανό κατεργασμένο σε λίθινες λεπίδες για το ξύρισμα, μαχαίρια κ.ά. ταξίδεψαν από τα προϊστορικά λατομεία της Μήλου προς το Ακρωτήρι της Σαντορίνης και πολλούς άλλους προορισμούς του Αιγαίου και της χερσαίας Ελλάδας ήδη πριν από 9.500 χρόνια. Οι κάτοικοι του Ακρωτηρίου αγαπούσαν την καολίνη, τον λευκό πηλό, που ως επίχρυσμα έδινε μια χαριτωμένη, ανάλαφρη, πολυτελή όψη στα αγγεία και την εξήγαν ήδη από τη Νεολιθική Εποχή. Είχαν επίσης ανακαλύψει τις καλλυντικές ιδιότητες της λευκής τάλκης (του ταλκ) και για τις τοιχογραφίες προμηθεύονταν γαιώδη χρώματα αλλά και κόκκινο, πράσινο, κυανούν, όπως και μόλυβδο και ψευδάργυρο από τα μεταλλεία. Χρησιμοποιούσαν ακόμη **θρυμματισμένη μαλακή λάβα ως αντισεισμικά έδρανα στην υποθεμελίωση των οικοδομών**, αλλά και για την κατασκευή γουδιών, λυχναριών και εργαλείων. Χρησιμοποιούσαν όμως και σκληρά ορυκτά - τους ανδεσίτες - στα γωνιακά αγκωνάρια των οικοδομών αλλά και σε σφυριά ή αμόνια και ενίσχυαν την ελαστικότητα των σπιτιών με ξυλοδεσιές. Η εσωτερική αβαθής ηφαιστειακή καλντέρα που είχε σχηματιστεί στο μέσο της Σαντορίνης τους πρόσφερε ένα καλό κρυφό λιμάνι και τα **γόνιμα ηφαιστειακά εδάφη πρόσφεραν εξαιρετικής ποιότητας προϊόντα και κρασί** - τότε όπως και τώρα. Ασφαλώς όμως η συμβίωση των ανθρώπων με το ενεργό ηφαίστειο επί χιλιάδες χρόνια όξυνε την παρατηρητικότητά τους και την επινοητικότητά τους, όπως και το αίσθημα αλληλεγγύης. Αυτά ήταν τα κύρια δώρα του ηφαιστείου της Θήρας, έτσι το ηφαιστειογενές περιβάλλον επέδρασε στη διαμόρφωση του πολιτισμού, όχι μόνο του νησιού αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ – ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ (Επιμελήθηκε από την μαθήτριά Καρρά Κατερίνα)

Ας υποθέσουμε πως πρέπει να υποστηριχτεί ένα σχέδιο ανάπτυξης σε ένα ηφαιστειογενές νησί. Πρέπει να αξιοποιηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Για να προετοιμαστείτε για ανταλλαγή επιχειρημάτων συμπληρώστε στον πίνακα που ακολουθεί κάποια βασικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για δυο από τις τέσσερις προτεινόμενες λύσεις αξιοποίησης.

Μπορείτε να αναζητήσετε σχετικές πληροφορίες στο διαδίκτυο

Παραγωγή γεωθερμικής ενέργειας	<u>Πλεονεκτήματα</u> : θέρμανση , πλύσιμο , παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας , οικιακή χρήση, θερμοκήπια ,δωρεάν ζεστό νερό ,παραγωγή φρούτα-λαχανικά εκτός εποχής.
	<u>Μειονεκτήματα</u> : ρύπανση της ατμόσφαιρας , μείωση τουρισμού, δηλητηρίαση από τοξικές επικαθίσεις ουσιών , οικολογική καταστροφή στη γύρω περιοχή. Επίσης δεν μπορούμε να τα εφαρμόσουμε παντού μόνο σε περιοχές που υπάρχουν ηφαίστεια.

Τουριστική ανάπτυξη	<u>Πλεονεκτήματα</u> : τουριστικό αξιοθέατο, ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, κατασκευή ξενοδοχείων και έργων υποδομής, μείωση της τοπικής ανεργίας.
	<u>Μειονεκτήματα</u> : ρύπανση , αλλοίωση του φυσικού χώρου από τον τουρισμό ,ηχορύπανση , καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος, θύματα τουρίστες από ξαφνικές εκρήξεις
Εξορυκτικές δράσεις	<u>Πλεονεκτήματα</u> : κατασκευή εργαλείων , παραγωγή καλλυντικών, παραγωγή βαφών, γλυπτική , οικοδομική δραστηριότητα, οικονομική ανάπτυξη της περιοχής και μείωση της τοπικής ανεργίας.
	<u>Μειονεκτήματα</u> : μείωση τουρισμού , ρύπανση , οπτική ρύπανση.
Καλλιέργεια αμπελιών	<u>Πλεονεκτήματα</u> : αύξηση αγροτικής παραγωγής (σταφύλια ,κρασί) ,μείωση ανεργίας, δημιουργία εργοστασίων κρασιού , γόνιμο έδαφος.
	<u>Μειονεκτήματα</u> : κίνδυνος καταστροφής καλλιεργειών από έκρηξη, υποβάθμιση της ποιότητας του εδάφους από μονοκαλλιέργειες και από γεωργικά φάρμακα-χημικά λιπάσματα.

Πιλοτικό μάθημα στη Γεωγραφία - Μεσόγειος

Τετ, 16/05/2012 - 23:52 — [Παπαϊωάννου Λ.](#)

ΤΑΞΗ : Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

4. Στόχοι πιλοτικού μαθήματος

Οι μαθητές

- Να ονομάζουν και να εντοπίζουν τα διάφορα φυσικά χαρακτηριστικά της Μεσογείου.
- Να κατανοούν τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά των υδάτων της Μεσογείου.
- Να διακρίνουν ομοιότητες ανάμεσα σε φωτογραφίες και πίνακες ζωγραφικής.
- Να εντοπίζουν σε στίχους τραγουδιών χαρακτηριστικά της Μεσογείου.
- Να κατανοούν την ιστορία και να αναγνωρίζουν πολιτισμικά στοιχεία των Μεσογειακών χωρών.
- Να εντοπίζουν και να ερευνούν διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα της Μεσογείου.
- Να αντλούν πληροφορίες από το διαδίκτυο, χάρτες και βιβλία.

h. Να συνεργάζονται και να επικοινωνούν κατά ομάδες.

5. Εκπαιδευτική μέθοδος

Συνεργατική διερεύνηση με οδηγό φύλλα εργασίας και δημιουργία ομάδων μαθητών.

6. Διάρκεια

Το μάθημα έγινε τον μήνα Απρίλιο του 2012 και διήρκησε 5 διδακτικές ώρες ως εξής:

- a. Φύλλο εργασίας 1 για 1 ώρα
- b. Φύλλο εργασίας 2 και 3 για 1 ώρα
- c. Φύλλο εργασίας 4, 5 για 1 ώρα
- d. Φύλλο εργασίας 6, 7 για 1 ώρα
- e. Παρουσίαση εργασιών και αξιολόγηση μαθήματος για 1 ώρα.

7. Αποτελέσματα αξιολόγησης και συμπεράσματα

Το φύλλο αξιολόγησης αποτελείται από ένα κείμενο, στο οποίο καλούνται οι μαθητές να συμπληρώσουν τις 30 κενές λέξεις που υπάρχουν σε αυτό.

Κατά την διάρκεια της υλοποίησης αυτού του νέου πιλοτικού μαθήματος προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα και προβληματισμοί:

- a. Υπήρχε ενεργή συμμετοχή σχεδόν από όλους τους μαθητές στην τάξη.
- b. Δεν υπήρχε το κλασικό διάβασμα στο σπίτι.
- c. Το σχολικό βιβλίο είχε βοηθητικό ρόλο στο μάθημα.
- d. Υπήρχε χρονοβόρα προετοιμασία του εκπαιδευτικού ως προς τα φύλλα εργασίας.
- e. Το πρόγραμμα μπορεί να εφαρμοστεί στην τάξη για περιορισμένη όμως ύλη μαθημάτων.
- f. Το μάθημα ήταν μαθητοκεντρικό και απλά ο εκπαιδευτικός συντόνιζε τις ενέργειες των μαθητών.
- g. Τα συμπληρωμένα φύλλα εργασίας από τους μαθητές μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κύρια εξεταστέα ύλη του μαθήματος.
- h. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι το μεγαλύτερο μέρος των μαθητών (πάνω από το 80%) κατανόησε την ύλη του μαθήματος.

8. Εργαλεία και τεχνικές

Χρησιμοποιήθηκαν τα λογισμικά Google earth, το εκπαιδευτικό πακέτο Γεωλογία-Γεωγραφία Α & Β Γυμνασίου και το Word Office.

Επίσης αντλήθηκαν πολλές πληροφορίες από το διαδίκτυο και ειδικότερα από ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες.

Μέσα στην τάξη χρησιμοποιήθηκε φορητός ηλεκτρονικός υπολογιστής και το σύστημα του διαδραστικού πίνακα με τον βιντεοπροβολέα.

Τέλος κάθε φορά δίνονταν από τον εκπαιδευτικό του μαθήματος τα κατάλληλα φύλλα εργασίας από το νέο πρόγραμμα σπουδών Γεωλογίας-Γεωγραφίας Γυμνασίου.

9. Συμμετέχοντες

Στο πιλοτικό αυτό πρόγραμμα συμμετείχαν όλοι οι μαθητές του τμήματος Β4 της Β Γυμνασίου στο 14^ο Γυμνάσιο Λάρισας.

Υπεύθυνος της υλοποίησης αυτού του προγράμματος ήταν ο εκπαιδευτικός με ειδικότητα Γεωλόγος, Παπαϊωάννου Ελευθέριος.

10. Φύλλα εργασίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1: ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΤΗ ΛΕΝΕ ... (Επιμελήθηκε η μαθήτρια Παπαδοπούλου Βασιλική)

Ο καθηγητής σας θα προβάλει ένα σύντομο βίντεο με υπόκρουση το τραγούδι «En Méditerranée - Μεσόγειος» σε μουσική Ζωρζ Μουστακί και στίχους Δημήτρη Χριστοδούλου. Το έχουν τραγουδήσει ο Ζωρζ Μουστακί, ο Γιώργος Νταλάρας, η Μελίνα Μερκούρη, ο Αντώνης Καλογιάννης και η Βίκυ Μοσχολιού.

Παρατηρήστε τους στίχους όσο ακούτε και βλέπετε το «βιντεοκλίπ».

*Μεσόγειο τη λεν και παίζουνε γυμνά
παιδιά με μαύρα μάτια αγάλματα πικρά
γέννησε τους Θεούς, τον ίδιο το Χριστό
το καλοκαίρι εκεί δεν τρέμει τον καιρό
μέσα στη λίμνη αυτή*

*Κάτω στη λίμνη αυτή γεννήθηκα κι εγώ
Μεσόγειος του φόβου και των πικρών καιρών
τα όνειρα που παίζουν στα βαθιά νερά
γινήκαν δέντρα μόνα στα ξερά νησιά
μεσ' τη Μεσόγειο*

*Το αίμα τους αιώνες σκάλισε εκεί
τα βράχια και τους κάβους και τη βαθιά σιωπή
νησιά σαν περιστέρια αιώνιες φυλακές
το καλοκαίρι εκεί δεν τρέμει τις βροχές
μεσ' τη Μεσόγειο*

*Τον Παρθενώνα κρύβουν σύννεφα βαριά
στην Ισπανία εχάθη η λέξη λευτεριά
πάντα η Αθήνα μένει όνειρο πικρό
το καλοκαίρι εκεί δεν τρέμει τον καιρό μεσ' τη Μεσόγειο*

*Οι κάμποι κι οι ελιές χάνονται στη φωτιά
τα χέρια μένουν μόνα κι άδεια τα κορμιά
λαοί της συμφοράς και πίκρα του θανάτου
το καλοκαίρι εκεί δε χάνει τα φτερά του
μεσ' τη Μεσόγειο*

1. Από το τραγούδι που ακούσατε σημειώστε τις φράσεις που περιγράφουν χαρακτηριστικά της Μεσογείου και να αιτιολογήσετε παρακάτω σύντομα τις επιλογές σας;

- «παιδιά με μαύρα μάτια»: χαρακτηριστικό των μεσογειακών λαών είναι τα καστανά μάτια
- «το καλοκαίρι εκεί δεν τρέμει τον καιρό»: κάθε καλοκαίρι στη Μεσόγειο έχει πολύ ήλιο και ζέστη
- «γέννησε τους Θεούς, τον ίδιο το Χριστό»: υπάρχουν πολλές θρησκείες στη Μεσόγειο
- «οι κάμποι κι οι ελιές χάνονται στη φωτιά»: βλάστηση της Μεσογείου

- «γινήκαν δέντρα μόνα στα ξερά νησιά»: ότι έχει πολλά ξερά νησιά
- «το αίμα στους αιώνες σκάλισε εκεί»: έγιναν πολλοί πόλεμοι γύρω από τη Μεσόγειο.

2. Συζητήστε μεταξύ σας και καταγράψτε όσες εκφράσεις μπορείτε να βρείτε που έχουν ως πρώτο συνθετικό τη λέξη «μεσογειακός»

Εκφράσεις που περιέχουν τη λέξη «Μεσόγειος» είναι στους στ. 1, 10, 15, 17, 20, 25

3. Από την επεξεργασία των χαρτών που σας έχουν δοθεί και συμπληρωματικά με το Google Earth και μελετώντας το «κείμενο 1» συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα τα φυσικά χαρακτηριστικά της Μεσογείου.

Φυσικά χαρακτηριστικά	Περιγραφή
Θέση	Βρίσκεται ανάμεσα στην Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική, τις ενώνει ουσιαστικά.
Σημεία επικοινωνίας με άλλες θάλασσες / ωκεανούς	Πορθμός Γιβραλτάρ (ενώνει τη Μεσόγειο με τον Ατλαντικό ωκεανό), διώρυγα του Σουέζ (ενώνει τη μεσόγειο με την Ερυθρά Θάλασσα), στενά του Ελλησπόντου (ενώνει τη Μεσόγειο με την Μαύρη Θάλασσα), στενά του Βοσπόρου (ενώνει τη Μεσόγειο με τη Μαύρη Θάλασσα).
Θάλασσες / πελάγη	Αιγαίο Πέλαγος, Ιόνιο Πέλαγος, Αδριατική Θάλασσα, Τυρρηνικό Πέλαγος, Θάλασσα Βαλεαρίδων.
Μορφολογία	Είναι στενόμακρη θάλασσα (Α-Δ). Έχει έκταση 2.966.000 τ. χλμ. Το μέγιστο μήκος από το Γιβραλτάρ μέχρι τις ακτές της Συρίας είναι 3.860 χλμ. και το μέγιστο πλάτος της είναι 1.800 χλμ. Το μέγιστο βάθος της βρίσκεται νοτιοδυτικά από το ακρωτήριο Ταίναρο και είναι 5.120 μ. Το μέσο πλάτος της Μεσογείου είναι 600 χλμ. και το μέσο βάθος 1.500 μ. Η ακτογραμμή της εκτείνεται σε 46.000 χιλιόμετρα και 22 χώρες.
Χερσόνησοι	Βαλκανική, Ιταλική, Ιβηρική, Μικρασιατική
Τύπος κλίματος	Μεσογειακό
Τύπος βλάστησης	Μεσογειακή

4. Επιπλέον εργασίες

Χρησιμοποιήστε ένα χάρτη και συμπληρώστε τα ακόλουθα στοιχεία σύμφωνα με την εκτίμησή σας. Επιβεβαιώστε τις εκτιμήσεις σας με την εφαρμογή Google Earth. (Χρησιμοποιήστε και την επιλογή «χάρακας/ruler» για να υπολογίσετε αποστάσεις σε ευθεία γραμμή).

Όριο	Γεωγραφικό Μήκος	Γεωγραφικό Πλάτος
Βορειότερο	13° 24' Ε	45° 48' Β
Νοτιότερο	18° 58' Ε	30° 31' Β
Ανατολικότερο	36° 05' Ε	36° 51' Β
Δυτικότερο	5° 37' Δ	35° 51' Β

Εκτίμηση της μεγαλύτερης διάστασης από Βορρά προς Νότο: 1872,53 (Km)

Εκτίμηση της μεγαλύτερης διάστασης από Δύση προς Ανατολή: 3728,20 (Km)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η Μεσόγειος Θάλασσα είναι μια διηπειρωτική θάλασσα που βρίσκεται ανάμεσα στην Ευρώπη, στην Ασία και στην Αφρική. Στα δυτικά συνδέεται με τον Ατλαντικό Ωκεανό μέσω του πορθμού του Γιβραλτάρ και στα ανατολικά με την Ερυθρά θάλασσα μέσω της διώρυγας του Σουέζ. Έχει έκταση 2.966.000 τ.χλμ. Το μέγιστο μήκος από το Γιβραλτάρ μέχρι τις ακτές της Συρίας είναι 3.860 χλμ. και το μέγιστο πλάτος της είναι 1.800 χλμ. Το μέγιστο βάθος της βρίσκεται νοτιοδυτικά από το ακρωτήριο Ταΐναρο και είναι 5.120 μ. Το μέσο πλάτος της Μεσογείου είναι 600 χλμ. και το μέσο βάθος 1.500 μ. Η ακτογραμμή της εκτείνεται σε 46.000 χιλιόμετρα και 22 χώρες.

ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ, ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ

ΣΟΥΕΖ

ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΣ – ΒΟΣΠΟΡΟΣ (Πηγή δορυφορικών εικόνων: Google Maps, στιγμιότυπα)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2: ΜΙΑ ΚΛΕΙΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΩΚΕΑΝΟΣ
(Επιμελήθηκε η μαθήτρια Παπαδοπούλου Βασιλική)

Μελετήστε το κείμενο 2, παρατηρήστε τους χάρτες και τις φωτογραφίες. Απαντήστε στις ερωτήσεις.

1. Τι νομίζετε πως σημαίνει η λέξη Μεσόγειος;

Μέση της γης

2. Γιατί τα νερά της Μεσογείου έχουν μεγαλύτερη αλμυρότητα από τα νερά του Ατλαντικού Ωκεανού;

Επειδή : α. η ανανέωση του νερού γίνεται πιο αργά λόγω στενότητας του πορθμού του Γιβραλτάρ
β. εξατμίζεται πολύ το νερό λόγω του ήλιου
γ. τα ποτάμια που εκβάλλουν σε αυτή είναι μικρά με μικρή παροχή νερού

3. Ο χρόνος ανανέωσης των νερών της Μεσογείου είναι περίπου 100 χρόνια. Μπορείτε να αναφέρετε δυο λόγους στους οποίους οφείλεται αυτό;

Λόγω : α. στενότητας του πορθμού του Γιβραλτάρ
β. ότι είναι μεγάλη λεκάνη με μεγάλη ποσότητα νερού και μεγάλη βάθος.

4. Αιτιολογήστε το χαρακτηρισμό της Μεσογείου ως «ολιγοτροφική θάλασσα».

Η χαμηλή συγκέντρωση φωσφορικών και νιτρικών αλάτων, που απαιτούνται για τα θαλάσσια λιβάδια, περιορίζει τη διαθεσιμότητα τροφής και συνεπώς την ποσότητα της θαλάσσιας ζωής στη Μεσόγειο, που θεωρείται ολιγοτροφική θάλασσα.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η Μεσόγειος Θάλασσα είναι μια σχεδόν εντελώς κλειστή λεκάνη, όπου η συνεχής εισροή των επιφανειακών υδάτων από τον Ατλαντικό Ωκεανό αποτελούν την κύρια πηγή της ανανέωσης των νερών της. Εκτιμάται ότι για να ανανεωθούν τα νερά εξ ολοκλήρου της Μεσογείου μέσω του Πορθμού του Γιβραλτάρ, που έχει βάθος μόλις 300 μέτρα, απαιτείται χρόνος πάνω από ένα αιώνα. Η ανεπαρκής εισροή υδάτων στη Μεσόγειο, αφού ακόμα και τα ποτάμια που εκβάλλουν σ' αυτήν έχουν μικρή παροχή, σε συνδυασμό με την υψηλή εξάτμιση κάνουν τη θάλασσα αυτή πολύ πιο αλμυρή από τον Ατλαντικό Ωκεανό, γεγονός που την καθιστά εξαιρετικά ευαίσθητη στη ρύπανση. Επιπλέον μέσω του Σουέζ, το οποίο είναι ένα τεχνητό κανάλι που συνδέει τη Μεσόγειο με την Ερυθρά Θάλασσα, πολλά ξενοβιοτικά είδη έχουν αποικήσει τώρα στην λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου και τα οποία απειλούν τα μεσογειακά είδη. Τέλος η χαμηλή συγκέντρωση φωσφορικών και νιτρικών αλάτων, που απαιτούνται για τα θαλάσσια λιβάδια, περιορίζει τη διαθεσιμότητα τροφής και συνεπώς την ποσότητα της θαλάσσιας ζωής στη Μεσόγειο, που θεωρείται ολιγοτροφική θάλασσα. Στο πλαίσιο αυτό, η υπερεκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων της Μεσογείου είναι ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα.

ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΖΩΗ
(Επιμελήθηκε η μαθήτρια Παναγιώτου Λευκή – Ιωάννα)

1. Παρατηρήστε τους πίνακες ζωγραφικής και τις φωτογραφίες που έχετε στο φάκελό σας και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις
Υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά που μπορείτε να διακρίνετε στους πίνακες και στις φωτογραφίες;
Καταγράψτε τα και σχολιάστε τα στη τάξη.

Παρατηρώντας τους πίνακες ζωγραφικής και τις φωτογραφίες παρακάτω, μπορούμε να

διακρίνουμε πολλά κοινά χαρακτηριστικά. Σε όλα κυριαρχεί το θαλασσινό τοπίο, με όμορφες δαντελωτές ακτές λόγω των πολλών κόλπων που υπάρχουν και αμμουδιές. Η μεσογειακή βλάστηση είναι έντονη με φυλλοβόλα και πευκοειδή δάση και με μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις, στις οποίες καλλιεργούνται κυρίως ελιές, αμπέλια και εσπεριδοειδή. Τα εδάφη είναι ξηρά, λόγω της ζέστης που επικρατεί τους καλοκαιρινούς μήνες, και βραχώδη. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ο τουρισμός φτάνει στο αποκορύφωμά του, εξαιτίας των πολλών αξιοθέατων και των πανέμορφων θέρετρων.

2. Ποια είδη βλάστησης και ποιες καλλιέργειες αναπτύσσονται στις χώρες γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου; Ονομάστε τα και εντοπίστε τις αντίστοιχες χώρες στον χάρτη. Τι παρατηρείτε;

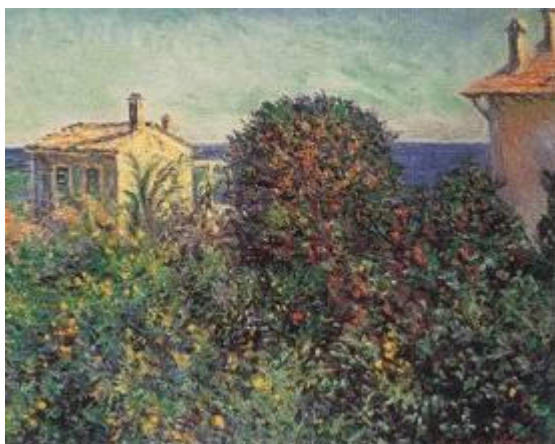
Είδη Βλάστησης - Καλλιέργειες	Χώρες
-Μακί	-Ισπανία
-Δάση βελανιδιάς	-Νότια Γαλλία
-Μεσογειακά δάση (πευκοειδή,φυλλοβόλα)	-Ιταλία
-Δάση βελανιδιάς	-Κροατία
-Ελιές	-Αλβανία
-Αμπελοκαλλιέργειες	-Ελλάδα
	-Τουρκία
	-Κύπρος
	-Συρία
	-Λίβανος
	-Μαρόκο
	-Τυνησία

3. Συσχετίστε τα είδη βλάστησης με το κλίμα σε αυτές της περιοχές.

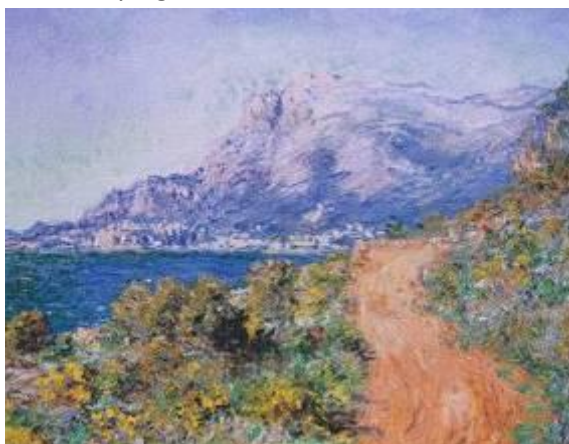
Η βλάστηση επηρεάζεται έντονα από το κλίμα, αφού και τα δύο είναι μεσογειακά.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Μονέ, Le Bord de Mer

Μονέ, Paysage

Μονέ, Plage d'Etretat

Μονέ, Les Rochers de Belle-île

Μανέ, παραλία Boulogne 1868

Μονέ, Pontville

Πάμπλο Πικάσο, μεσογειακό τοπίο

Σεζάν, Montagne Sainte-Victoire", 1882-85

ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΤΟΠΙΩΝ

Ακτές Κόστα Μπράβα στην Καταλονία, Ισπανία

Ακτές σε περιοχή της Βαρκελώνης, Ισπανία

Παραλία με δένδρα στη Κορσική

Νότια Κορσική, ο κολπίσκος στην περιοχή Προπριάνο

Μεσογειακή περιοχή των ακτών της Λυκίας, Τουρκία

Μεσογειακές ακτές, λιμάνι της Αλεξάνδρειας το κάστρο Qaytbay, Αίγυπτος

Αμπελοκαλλιέργειες, στη Τοσκάνη, Ιταλία

Αμπελοκαλλιέργειες, στη Τοσκάνη, Ιταλία

Λόφοι στην Τοσκάνη της Ιταλίας

Νότιος Γαλλία η περιοχή Πορτισσιο

Αμπελοκαλλιέργειες στο βουνό Motoun, στην περιοχή της Ίστρια, Κροατία

Μαυροβούνιο, Πέτροβατς, Αδριατική θάλασσα

Καρδαμύλη, Καλαμάτα, Ελλάδα

Βάθια, Μάνη Λακωνία, Πελοπόννησος, Ελλάδα

Μαρόκο, Ραμπάτ, η παραλία Kasbah of the Udayas

Al_Hoceima, Μεσογειακές ακτές, Μαρόκο

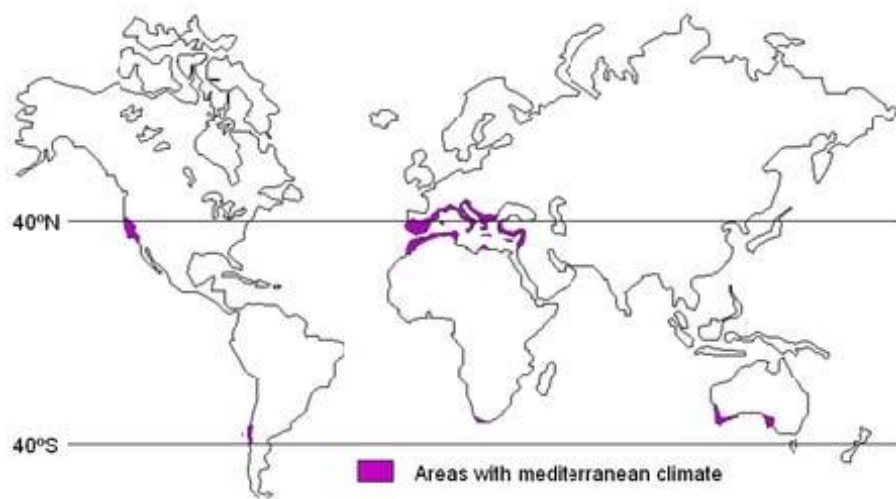
Μεσογειακές ακτές, Τυνησία

Καλλιέργειες εσπεριδοειδών στην Ελλάδα (Μανταρινιές,

Χίος)

Η λεκάνη της Μεσογείου και οι περιοχές όπου αναπτύσσονται ελιές

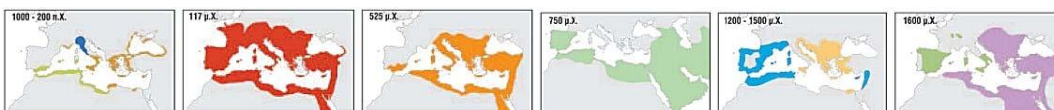
Ζώνες φυσικής βλάστησης στις χώρες της Μεσογείου

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4: ΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ (Επιμελήθηκε από τον μαθητή Παντάζο Ιωάννη)

Έχετε ακούσει την έκφραση «mare nostrum»; Είναι στα Λατινικά, τη γλώσσα των αρχαίων Ρωμαίων, και σημαίνει «Η θάλασσά μας». Δείτε το χάρτη της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στην ακμή της και θα καταλάβετε το λόγο που οι Ρωμαίοι χαρακτήριζαν έτσι τη Μεσόγειο. Στις ακτές της Μεσογείου, έζησαν λαοί, αναπτύχθηκαν πολιτισμοί και αυτοκρατορίες.

1. Συζητήστε στην ομάδα σας και συμπληρώστε έναν κατάλογο με λαούς και πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στη Μεσόγειο σε όλη τη διάρκεια της Ιστορίας, μέχρι το 1900.

Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, Βυζαντινή αυτοκρατορία, Οθωμανική Αυτοκρατορία, Άραβες, Έλληνες-Φοίνικες και Βενετοί.

2. Γιατί νομίζετε ότι όλοι αυτοί οι πολιτισμοί αναπτύχθηκαν γύρω από τη Μεσόγειο;

Επειδή είναι σταυροδρόμι τριών ηπείρων, λόγω του ήπιου κλίματος της, διότι μπορούν να την εκμεταλλευτούν για το εμπόριο και την ναυτιλία τους, γιατί έχει εύφορο έδαφος με πολλές καλλιεργήσιμες εκτάσεις και πλούσιο σε ορυκτά υπέδαφος.

3. Βάλτε σε χρονολογική σειρά τους λαούς και τους πολιτισμούς που αναφέρατε.

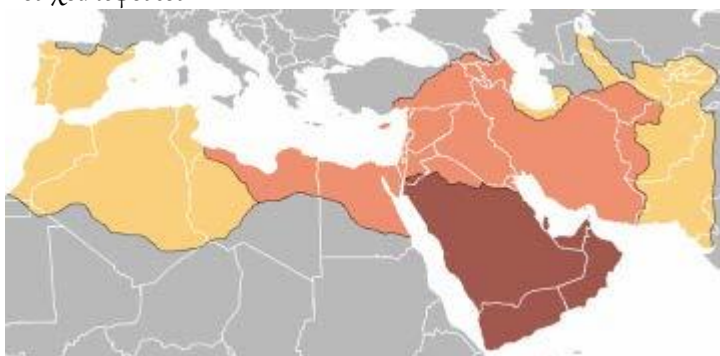
Έλληνες- Φοίνικες, Ρωμαίοι, Βυζαντινοί, Άραβες, Βενετοί – Γενουάτες, Οθωμανοί.

Ιστορικοί χάρτες (πηγή: wikipedia, λήμμα «History of the Mediterranean region»)

Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία

Τα χαλιφάτα

Οι εμπορικοί δρόμοι της Βενετίας και της Γένοβας

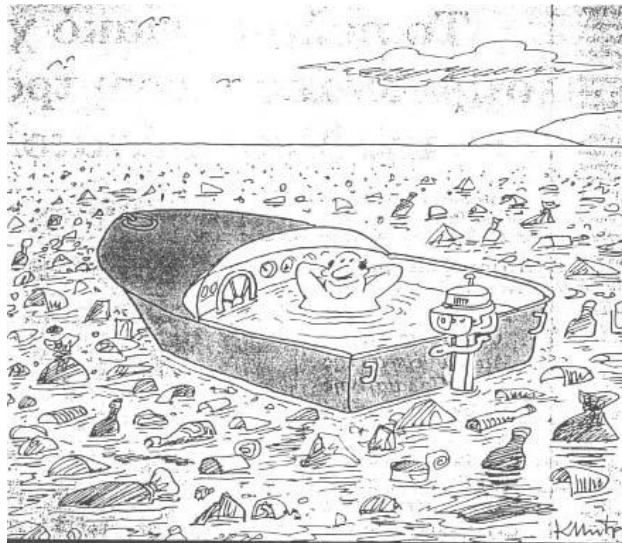

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5: ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΕ ΚΡΙΣΗ
(Επιμελήθηκε από την μαθήτριά Νταχμίρη Αντιγόνη)

1. Ποιες είναι οι κυριότερες πηγές ρύπανσης της Μεσογείου και ποια προβλήματα δημιουργούν; (Διαβάστε το ένθετο 3)

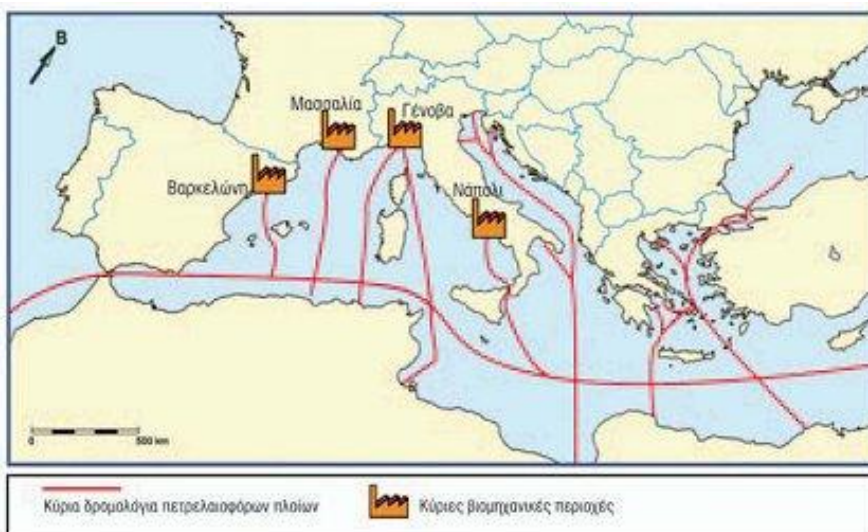
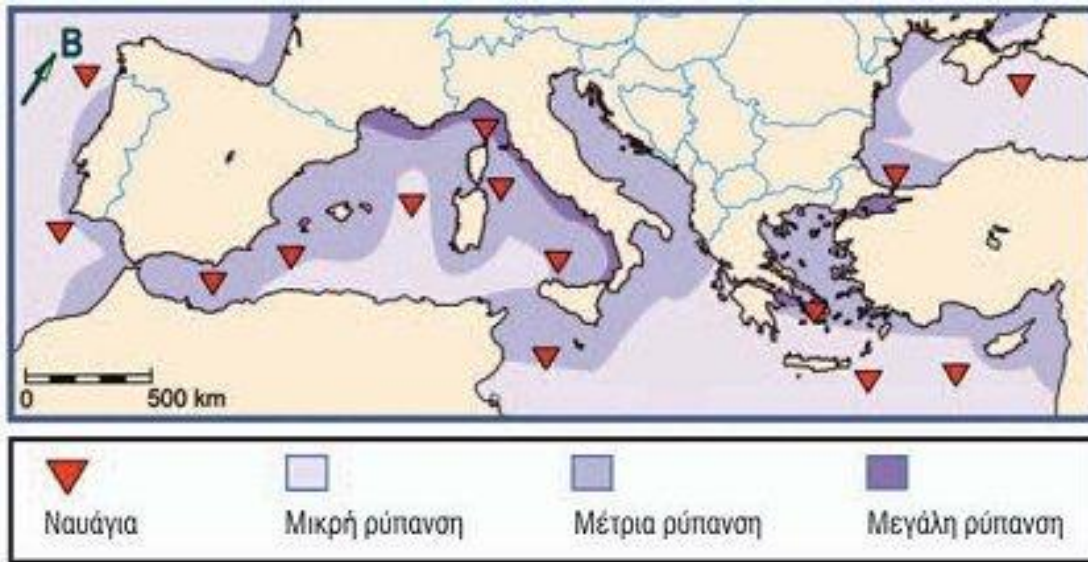
Πηγές ρύπανσης	Προβλήματα
1. Κίνηση πλοίων-Ναυτικά ατυχήματα 2. Βιομηχανίες-διυλιστήρια-πυρηνικοί σταθμοί 3. Λιμάνια 4. Αγροτική καλλιέργεια 5. Ιχθυοκαλλιέργεια και εισαγωγή ξενικών ειδών	1. Πετρέλαιο, απορρίμματα 2. Ρύπανση της θάλασσας 3. Πετρέλαιο, απορρίμματα 4. Αγροτικά λύματα 5. Κίνδυνος στο οικοσύστημα της Μεσογείου

2. Γράψτε σε μια σειρά ποια σκέψη σας έρχεται όταν βλέπετε την παρακάτω γελοιογραφία του Κώστα Μητρόπουλου.

Η θάλασσα της Μεσογείου είναι τόσο ρυπασμένη και μολυσμένη που είναι ακατάλληλη για μπάνιο και για θαλάσσια σπόρ.

3. Σκεφτείτε μια σύντομη φράση (σλόγκαν) που θα γράφατε σε μια αφίσα που θα είχε ως στόχο την προστασία της Μεσογείου. Συμπληρώστε τρεις ιδέες και διαλέξτε αυτή που θεωρείτε ότι θα είναι η πιο αποτελεσματική.
- a) «Κοίτα γύρω σου, εσύ θα βουτούσες;»
 - b) «Έτσι είναι σήμερα, σκέφτηκες το αύριο;»
 - c) **«Το περιβάλλον στο πόνό του κι εσύ στο κόσμο σου!!!»**

Βιομηχανικές περιοχές και ρότες πετρελαιοφόρων (από το σχολικό εγχειρίδιο)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3: Μεσόγειος SOS

Η Μεσόγειος Θάλασσα αποτελεί το 0,7% της παγκόσμιας υδάτινης μάζας και θεωρείται μία από τις πιο βρώμικες θάλασσες του πλανήτη μας. Εκατοντάδες χιλιάδες τόνοι λυμάτων και τοξικών αποβλήτων καταλήγουν κάθε χρόνο σε αυτή. Δέχεται έως το 1/4 της παγκόσμιας ρύπανσης από πετρελαιοειδή από την κίνηση των πλοίων, το οποίο αντιστοιχεί σε περισσότερο από 650.000 τόνους πετρελαιοειδών ετησίως. Πάνω από 220.000 μεγάλα σκάφη διασχίζουν κάθε χρόνο τη Μεσόγειο και αποθέτουν στα νερά της 325 εκατομμύρια τόνους απορριμμάτων. Τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει το Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS είναι ενδεικτικά του αδιεξόδου που αντιμετωπίζει η λεκάνη της Μεσογείου. Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες οδούς διακίνησης πετρελαίου και εκατομμύρια τόνοι αργού πετρελαίου χύνονται ετησίως στη θάλασσα, όχι μόνο λόγω ναυτικών ατυχημάτων, αλλά κυρίως λόγω παράνομων πρακτικών καθώς και ανεπαρκών λιμενικών εγκαταστάσεων. Το 80% όμως της συνολικής ρύπανσης της Μεσογείου προέρχεται από επίγειες πηγές. Στις ακτές της υπάρχουν τουλάχιστον 35 μεγάλα διυλιστήρια και λιμάνια για πετρελαιοφόρα, τα οποία είναι η κύρια πηγή χερσαίας ρύπανσης από πετρελαιοειδή, 32 βιομηχανικά συγκροτήματα και 13 πυρηνικοί σταθμοί. Η μόλυνση φθάνει επίσης στη θάλασσα μέσω των ποταμών της περιοχής, οι οποίοι είναι αποδέκτες βιομηχανικών και αγροτικών λυμάτων. Εκτός από τη ρύπανση που

προέρχεται από χερσαίες δραστηριότητες και από τη ναυτιλία, εμφανίζονται νέοι κίνδυνοι για το οικοσύστημα της Μεσογείου, όπως η ταχεία επέκταση των ιχθυοκαλλιεργειών και η εισαγωγή νέων (ξενικών) ειδών (μεταξύ των οποίων και φύκη τα οποία απειλούν μεσογειακά είδη). Πρόκειται για είδη τα οποία μετανάστευσαν τις τελευταίες δεκαετίες από τον Ατλαντικό αλλά και τον Ινδικό Ωκεανό και την Ερυθρά Θάλασσα, μέσω του Γιβραλτάρ, της Διώρυγας του Σουέζ ή εξαιτίας των πλοίων. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώνει ότι «η επιδείνωση της κατάστασης στη Μεσόγειο απειλεί την υγεία των 143 εκατομμυρίων ανθρώπων που ζουν στις ακτές της, καθώς και τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη καθοριστικής σημασίας οικονομικών κλάδων που εξαρτώνται από τη θάλασσα, όπως είναι η αλιεία και ο τουρισμός».

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6: ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ **(Επιμελήθηκε από την μαθήτριά Παναγιώτου Λευκή – Ιωάννα)**

Αναζητήστε εικόνες που να εκφράζουν ένα τουλάχιστον πολιτισμικό χαρακτηριστικό για κάθε μεσογειακή χώρα και κολλήστε τις στο χάρτη της Μεσογείου.
Για να βοηθηθείτε στο είδος των εικόνων που αναζητάτε, κάντε ένα μικρό κατάλογο με στοιχεία που θεωρείτε πως εκφράζουν τον πολιτισμό μιας χώρας.

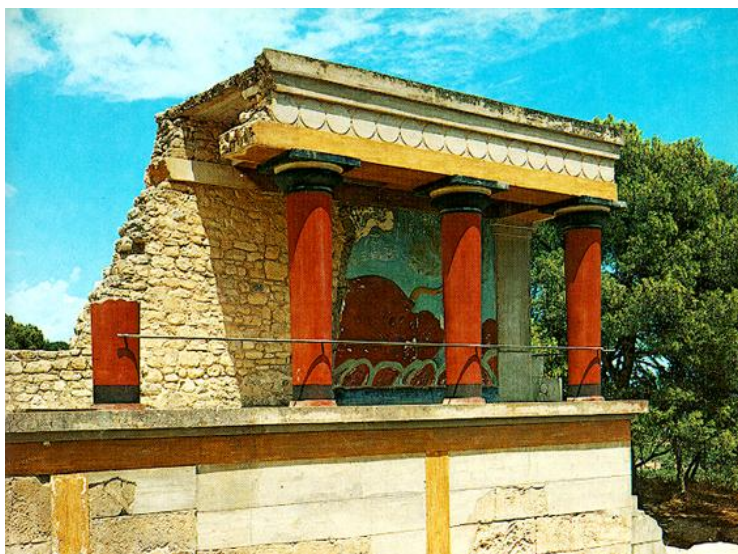

Παρθενώνας,Αθηνά

Λευκός Πύργος,Θεσσαλονίκη

Κνωσός,Ηράκλειο Κρήτης

Μετέωρα,Καλαμπάκα Τρικάλων

Ηφαίστειο Σαντορίνης,Σαντορίνη

Κολοσσαίο,Ρώμη

Βατικάνο,Βατικανό

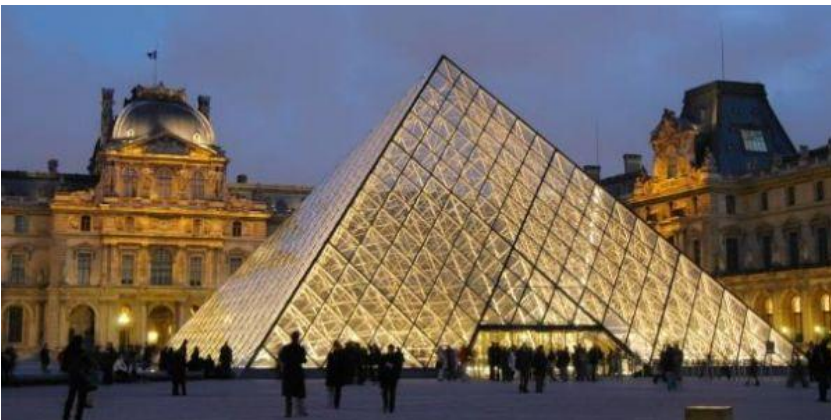
Πύργος της Πίζας,Πίζα

Καρναβάλι της Βενετίας,Βενετία

Πύργος του Αιφελ,Παρίσι

Μουσείο Λούβρου,Παρίσι

Αψίδα του θριάμβου,Παρίσι

Mont st Michel

Γήπεδο Μπαρτσελόνα, Βαρκελώνη

Ταυρομαχίες

Αγία Σοφία,Κωνσταντινούπολη

Αρχαία Τροία,Τροία

Πέργαμος

Ναός της Αναστάσεως, Ιεροσόλυμα

Τείχος των Δακρύων

Πυραμίδες της Αιγύπτου, Αίγυπτος

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7 : ΔΙΑΣΧΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ
(Επιμελήθηκε από τον μαθητή Παντάζο Ιωάννη)

Υποθέστε ότι είστε πλοίαρχοι ενός δεξαμενόπλοιου και πρέπει να μεταφέρετε πετρέλαιο από το λιμάνι Μπουργκάς της Βουλγαρίας προς τη Λισσαβόνα. Σχεδιάστε πρόχειρα την πορεία στο χάρτη και καταγράψτε στον πίνακα από ποια στενά θα περάσετε, ποιες θάλασσες/πελάγη θα διασχίσετε, πλησιέστερα προς ποιες ακτές χωρών θα πλεύσετε και ποια μεγάλα νησιά θα συναντήσετε στη διαδρομή σας. Χρησιμοποιήστε όποιους άλλους χάρτες χρειαστείτε.

Στενά	Θάλασσες/πελάγη	Ακτές χωρών	Νησιά
	Μαύρη θάλασσα	Βουλγαρία	
Βοσπόρου		Τουρκία	
	Θάλασσα του Μαρμαρά	Τουρκία	
		Τουρκία	Νήσος Μαρμαρά
Ελλήσποντου		Τουρκία	
	Αιγαίο Πέλαγος	Ελλάδα	Λήμνος
	Αιγαίο Πέλαγος	Ελλάδα	Κυκλάδες
Εύβοιας-Άνδρου		Ελλάδα	
	Ιόνιο Πέλαγος	Ελλάδα	
Μάλτας-Ιταλίας	Ανοιχτά της Μεσογείου	Ιταλία	
Λαιμός Σικελίας-Τυνησίας		Ιταλία Τυνησία	
	Θάλασσα Βαλεαρίδων	Ισπανία	Βαλεαρίδες
	Θάλασσα Αλμυρού	Ισπανία-Αλγερία	
Γιβραλτάρ	Ατλαντικός Ωκεανός	Ισπανία Μαρόκο Αγγλία	
	Ατλαντικός Ωκεανός	Πορτογαλία	

Τα πελάγη της Μεσογείου

Πολιτικός χάρτης (από το σχολικό εγχειρίδιο)

Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ...ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Τρί, 15/05/2012 - 22:12 — [Παύλου Ν.](#)

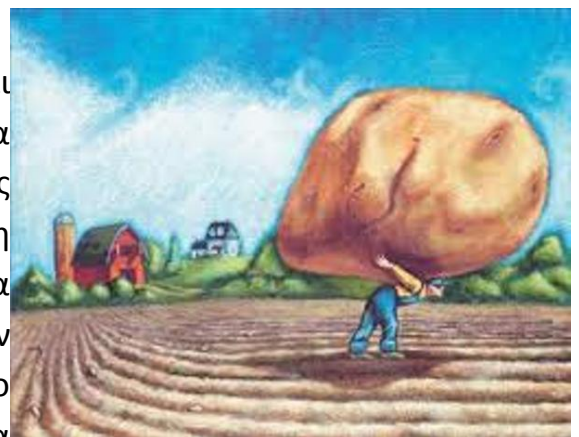
«ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟΝ ΕΣΤΙΝ ΑΓΑΘΟΝ[1]» :

(Πρώτη δημοσίευση στο περιοδικό ΣΥΝΑΞΗ)

Η θεολογία στην αυθεντική της μορφή, όταν θέλει να δικαιώνει το όνομά της, οφείλει να διαλέγεται. Να αφουγκράζεται τις αγωνίες του ανθρώπου, να τον πλησιάζει και να προσπαθεί με τον ποιητικό και αποκαλυπτικό της λόγο να τον βοηθάει. Μόνο τότε θα μπορεί να πιστεύει ότι έχει επιτελέσει την αποστολή της και αξίζει να συν-υπάρχει με τις υπόλοιπες ανθρώπινες δραστηριότητες. Σε διαφορετική περίπτωση δε θα αποτελεί ζωντανό οργανισμό, αλλά η θέση της θα είναι δίπλα στα εκθέματα μουσείου, που είναι μεν χρήσιμα για μελέτη και θέαση, εφόσον αποτελούν αντικείμενα που βοηθούν στην κατανόηση δραστηριοτήτων του παρελθόντος, δε φαίνεται όμως να έχουν ουσιαστική παρέμβαση στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.

Για να μπορέσει η θεολογία να διαλέγεται και να βοηθάει το σύγχρονο άνθρωπο, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να μπορεί να ερμηνεύσει τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αυτό θα έχει σα συνέπεια να αρθρώνει λόγο, που θα αγγίζει τις παραμέτρους σημερινών προβλημάτων. Απαραίτητο εργαλείο της γι' αυτό, είναι η χρήση της παράδοσης και όχι μη αυθεντικά κατασκευάσματα, όπως η παραδοσιарχία, που δυστυχώς συναντάται αρκετές φορές σε χώρους ανθρωπιστικών επιστημών. Η πρώτη, δηλ. η παράδοση, σημαίνει ότι αξιοποιείται η προηγούμενη εμπειρία για να δώσει την ώθηση στο παρόν. Η δεύτερη όμως, η παραδοσιарχία, είναι προσκόλληση σε καταστάσεις του παρελθόντος και αδυναμία προσαρμογής στην πραγματικότητα που βιώνεται από τον σύγχρονο άνθρωπο.

Με βάση αυτές τις σκέψεις αντιλαμβάνεται κάποιος ότι η θεολογία δε μπορεί να μένει αμέτοχη στα σημερινά προβλήματα. Ούτε μπορεί να προβάλλει ως άλλοθι ότι το αντικείμενο της ενασχόλησής της δεν τη νομιμοποιεί να αρθρώνει λόγο. Εφόσον φιλοδοξεί να είναι ο λόγος για το Θεό, δε μπορεί να αγνοεί την εικόνα Του, που είναι ο άνθρωπος. Επομένως το καθήκον της είναι να βρίσκεται κοντά σε αυτόν, και να

αγωνίζεται να του δώσει καλύτερη ποιότητα ζωής –εννοείται όχι με τεχνικές συμβουλές- αλλά

υποδεικνύοντάς του έναν άλλο δρόμο και τρόπο ζωής, προβάλλοντας το σεβασμό για τα δημιουργήματα του Θεού, που όλα είναι «καλά λίαν» σύμφωνα με το βιβλικό λόγο. Στην ουσία, όπως τόνιζε ένας μεγάλος δάσκαλος της Θεολογίας, ο Νίκος Νησιώτης, «(η αποστολή της θεολογίας του καιρού μας) ...συνίσταται στο να ξαναερμηνεύσει τον εαυτό της, προκειμένου να συνεισφέρει εποικοδομητικά στη διασάφηση των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από την ιλιγγιώδη άνθιση των φυσικών επιστημών»[\[2\]](#).

Δε θα κόμιζε κάποιος γλαύκα ες Αθήνας αν έλεγε ότι πολλά από τα προβλήματα που απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνία έχουν οικολογική διάσταση[\[3\]](#). Αυτό σημαίνει ότι πολλές φορές η επέμβαση του ανθρώπου αντί να θεραπεύει και να συντελεί στην ευτυχία του, σωρεύει περισσότερα προβλήματα από αυτά που πάει να λύσει, με αποτέλεσμα οι ανησυχίες για την ποθούμενη ποιότητα ζωής συνεχώς να πληθαίνουν. Στο ίδιο μήκος κύματος, (δηλαδή στην αναφορά προβλημάτων που έχουν οικολογική διάσταση), αγαθά τα οποία θεωρούνταν αυτονόητα από προηγούμενες γενιές, σήμερα θεωρούνται πολύτιμα και σε ανεπάρκεια, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που δίνονται στο σημερινό καταναλωτικό κοινό προϊόντα τα οποία έχουν αμφισβητούμενη προέλευση και δεν είναι γνωστές οι παρενέργειες που έχουν στον οργανισμό που τα καταναλώνει, καθώς και οι μακροχρόνιες επιπτώσεις τους.

Χαρακτηριστική περίπτωση τέτοιων προϊόντων είναι τα μεταλλαγμένα[\[4\]](#), τα οποία αποτελούν πηγή ανησυχίας για τις επιδράσεις που έχουν στον άνθρωπο και για τα προβλήματα που είναι δυνατό να προκαλέσουν, ακόμη και στο χώρο στον οποίο παράγονται, όταν πρόκειται για τρόφιμα.

Εύκολα ανακύπτει σε πολλούς η απορία για τους λόγους παραγωγής και διάθεσης μεταλλαγμένων προϊόντων, που δε φαίνεται να απολαμβάνουν της εμπιστοσύνης όχι μόνο των ειδικών, αλλά και των απλών καταναλωτών, που όλο και περισσότερο, επιζητούν να ελέγξουν την ποιότητα του καθημερινού τους τραπέζιού. Μία απάντηση σε αυτή θα ήταν το κέρδος, εμπρός στο οποίο καταρρίπτονται κάθε είδους φραγμοί και ηθικές αναστολές.

Για τη θεολογία δε φαίνεται όμως να αρκεί μόνο αυτό. Ο άνθρωπος είναι μία πολυδύναμη προσωπικότητα, που οι ενέργειές του υπαγορεύονται από ποικίλα κίνητρα. Το πρόβλημα λοιπόν των μεταλλαγμένων δε φαίνεται να είναι μεμονωμένο και να μη βρίσκεται σε συνάφεια με άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες. Μάλλον είναι σύνθετο πρόβλημα, που βρίσκεται σε συνάρτηση με τα υπόλοιπα αρνητικά που βασανίζουν και υποβαθμίζουν την ανθρώπινη ύπαρξη. Για το θεολογικό λόγο λοιπόν είναι πρόβλημα αλλοτρίωσης, δηλ. αποξένωσης του ανθρώπου από την αυθεντικότητά του[\[5\]](#).

Για να είμαστε όμως συνεπείς με τις θέσεις μας, δε θα πρέπει μόνο να διαπιστώνουμε, αλλά και να προτείνουμε λύσεις. Ο καλύτερος, κατά τη γνώμη μας, τρόπος για να το κάνει αυτό ο θεολογικός λόγος για το πρόβλημα των μεταλλαγμένων προϊόντων, είναι να μη μιλήσει θεωρητικά, αλλά να ανατρέξει σε πράξεις ανθρώπων που βίωσαν την

αγαπητική σχέση με το Θεό, και αυτή τους η εμπειρία αποτέλεσε την πυξίδα για όλη τους τη ζωή. Αυτός λοιπόν ο δεσμός με το Δημιουργό, τους έκανε να αποκτήσουν μία αρμονία με την κτίση, να επιδιώκουν να κινούνται εντός της, έχοντας τη συναίσθηση ότι αποτελούν μέρος της και πως ο τυχόν τραυματισμός της, που θα προερχόταν από δικές τους παρεμβάσεις θα ήταν οδυνηρός και για τους ίδιους. Παράλληλα αυτή τους η σχέση, τους οδηγούσε στην αναζήτηση της αυθεντικότητας, που φαίνεται να φαντάζει σαν αντίδοτο σε προβλήματα, σαν τα μεταλλαγμένα προϊόντα.

Βεβαίως, είναι ευνόητο πως δεν είναι δυνατό σε ένα άρθρο να γίνει αναφορά σε όλη τη γραμματεία που δείχνει τη χριστιανική θέση για τη σχέση του ανθρώπου με την κτίση. Έτσι, έχουν επιλεγεί δύο κείμενα που γράφονται την ύστερη αρχαιότητα, και αποτελούν, εκτός των άλλων, αντιπροσωπευτικά δείγματα του τρόπου με τον οποίο ο χριστιανός άνθρωπος βίωνε την επαφή με τα υπόλοιπα όντα. Είναι η «Ιστορία των Μοναχών της Αιγύπτου» και η «Λαυσαϊκή Ιστορία»^[6]. Πρόκειται για έργα που γράφτηκαν στο τέλος του 4^{ου} και στις αρχές του 5^{ου} αι^[7], και εν πολλοίς διασώζουν αυθεντικές αφηγήσεις, που αφορούν ασκητές, που μόνασαν σε Αίγυπτο την εποχή που ο μοναχισμός άρχισε να γνωρίζει μεγάλη άνθιση και να θεωρείται απαραίτητο συστατικό του χριστιανισμού.

Αρκετοί πιστοί ^[8] λοιπόν εγκαταλείπουν τα αστικά κέντρα και εγκαθίστανται στη Θηβαΐδα, τη Λιβύη και τη Νιτρία. Η ζωή τους, όπως αντιλαμβανόμαστε όλοι, είναι πολύ δύσκολη στο αφιλόξενο περιβάλλον της αιγυπτιακής ερήμου.

Οι ασκητές κατανοούν ότι η ένωσή τους με το Θεό περνάει μέσα από τη συμφιλίωση με το συνάνθρωπο και την κτίση. Έτσι θεωρούν το φυσικό περιβάλλον σύμμαχό τους στον αγώνα εναντίον του κακού και κάνουν πράξη τη διδασκαλία της Παλαιάς Διαθήκης ότι όλα τα δημιουργήματα του Θεού είναι «καλά λίαν». Ταυτόχρονα αυτή η στάση τους δείχνει ότι απορρίπτουν γνωστικές διδασκαλίες της εποχής, οι οποίες θεωρούσαν τον κόσμο είτε έργο ενός κατώτερου θεού-δημιουργού ή κυριαρχημένο ολοκληρωτικά από πονηρά πνεύματα.

Η «Ιστορία», λοιπόν, «των Μοναχών της Αιγύπτου» κάνοντας λόγο για τον Αββά Ελλή διηγείται ότι «μία Κυριακή πήγε σε μερικούς μοναχούς. Και τους είπε: «Γιατί δεν εκάματε σήμερα τη λειτουργική σύναξη;». Όταν εκείνοι του είπαν ότι δεν ήρθε ο πρεσβύτερος από την απέναντι όχθη, εκείνος τους είπε: «Θα πάω να τον φωνάξω». Εκείνοι του απάντησαν ότι δεν μπορεί κανένας να περάσει το ποτάμι, διότι είναι βαθύ, αλλά και διότι υπήρχε στο μέρος εκείνο ένας τεράστιος κροκόδειλος που καταβρόχθιζε πολλούς. Ο γέροντας δε δίστασε, σηκώθηκε αμέσως και έτρεξε στο πέρασμα του ποταμού. Το θηρίο τον πήρε στην πλάτη του και τον έφερε στην απέναντι όχθη». Εκεί βρίσκει τον πρεσβύτερο. Δε βρήκαν όμως βάρκα για να γυρίσουν στους μοναχούς. Τότε «ο αββάς Ελλής κάλεσε με μία δυνατή φωνή τον κροκόδειλο. Εκείνος αμέσως υπήκουσε και παρουσιάστηκε απλώνοντας την πλάτη του....!!!»^[9]

Έναν άλλον ασκητή της ερήμου, τον Αμούν[10], τον ενοχλούσαν ληστές. Τότε αυτός «βγαίνοντας μία μέρα στην έρημο, τράβηξε κοντά του δύο μεγάλα φίδια και τα διέταξε να μείνουν εκεί και να φυλάνε την πόρτα του. Όταν ήρθαν οι λησταί, κατά την συνήθειά τους, και είδαν το παράδοξο, τα έχασαν από τον φόβο τους και έπεσαν χάμω». Κατόπιν ο γέροντας τους νουθετεί και τους προτρέπει να σεβαστούν το Θεό.

Σε άλλες περιπτώσεις οι ασκητές γίνονται αρωγοί των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα πλάσματα της ερήμου. Στην ιστορία του Μακάριου του Αλεξανδρινού[11], γίνεται λόγος για μία ύαινα που «πήρε το νεογνό της που ήταν τυφλό και το έφερε στον Μακάριο και αφού χτύπησε την πόρτα της αυλής με το κεφάλι, μπήκε, ενώ αυτός καθόταν έξω, και έριξε στα πόδια του το νεογνό. Το πήρε λοιπόν ο Άγιος, και αφού έφτυσε στα μάτια του, ευχήθηκε και αμέσως ήρθε το φως του». Κατόπιν η ύαινα φέρνει στο Μακάριο για δώρο το δέρμα ενός μεγάλου προβάτου. Ο ίδιος μοναχός, επειδή είχε σκοτώσει ένα κουνούπι που τον είχε τσιμπήσει, καταδίκασε τον εαυτό του να μείνει γυμνός έξι μήνες στο έλος της Σκήτης, ένα φοβερό μέρος, όπου τα κουνούπια «που είναι σαν σφήκες, τρυπάνε και τα δέρματα των αγριοχοίρων»[12].

Ακόμη και για την τροφή των μοναχών φροντίζει η κτίση, πάντα με τη χάρη του Θεού. Στο «βίο του οσίου Ονουφρίου»[13], ο όσιος κάνει λόγο για μία ψηλή χουρμαδιά που του έδινε όμορφους και γλυκύτατους καρπούς σ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Το αξιοσημείωτο είναι πως με το θάνατο του γέροντα ο υψηλόκορμος φοίνικας με τα νόστιμα φοινίκια έπεσε καταγής, βγαλμένος από τη ρίζα. Ενώ ο Μακάριος, για τον οποίο έγινε λόγος, μετά από αρκετές μέρες χωρίς φαγητό, χόρτασε από το γάλα ενός βουβαλιού, το οποίο ήρθε μέχρι το κελί του, γι' αυτό το σκοπό.

Στις επεισόδια που περιλαμβάνονται στην «Ιστορία των Μοναχών της Αιγύπτου» και στη «Λαυσαϊκή Ιστορία», τα οποία παρατέθηκαν προηγουμένως, εύκολα διακρίνεται η αυθεντικότητα των ανθρώπων που πρωταγωνιστούν. Ταυτόχρονα χαρακτηριστική είναι η λιτότητα του βίου τους και η αντίληψη ότι οφείλουν να δείχνουν σεβασμό στην κτίση, αν θέλουν να έχουν αρμονική συνύπαρξη με όλα τα όντα.

Νομίζουμε ότι οι παραπάνω ιδιότητες των μοναχών, που με ενάργεια περιγράφουν τα δύο χριστιανικά κείμενα, είναι η συμμετοχή του θεολογικού λόγου στον προβληματισμό που αναπτύσσεται στις μέρες μας για τα μεταλλαγμένα προϊόντα. Προσφέρουν μία χρήσιμη εναλλακτική λύση, που κατά τη γνώμη μας, δε θα πρέπει να περάσει απαρατήρητη.

Αυθεντικός άνθρωπος είναι αυτός που δεν αλλοτριώνεται. Δε δέχεται το ψεύτικο, απ' όπου κι αν προβάλλει αυτό, έστω κι αν του εξυπηρετεί προσωρινά τις επιδιώξεις του. Για να χρησιμοποιηθεί θεολογική ορολογία, η αποδοχή του μη αυθεντικού, είναι αυτό που ονομάζεται απομάκρυνση από το Θεό: Φανερώνει την προσπάθεια να αποδοθούν ιδιότητες, που για την εκκλησία ανήκουν σε Αυτόν, σε υποκατάστατά Του.

Η ιστορία των πρωτοπλάστων δίνει αφορμή αυτό να κατανοηθεί καλύτερα. Οι θεολόγοι συγγραφείς του πρώτου βιβλίου της Παλαιάς Διαθήκης, της Γένεσης[14], χρησιμοποιώντας μία πλούσια ποιητική γλώσσα, που έχει ως εργαλείο της το κοσμοείδωλο[15] και τις αντιλήψεις της εποχής τους, γεμάτη εικόνες και συμβολικές παραστάσεις, παρουσιάζουν με τις περιπέτειες του Αδάμ και της Εύας, την «ύβρι» της ισοθεΐας, που ξεκινάει με μεγάλες προσδοκίες, στη συνέχεια όμως αποδεικνύεται ανεφάρμοστη, ενώ δημιουργεί μη αναστρέψιμες καταστάσεις. Η αφήγηση φαίνεται λοιπόν να αναδεικνύει πτυχές προσπαθειών αποκατάστασης του πρωτοτύπου από το αντίγραφο, με ό, τι αυτό συνεπάγεται.

Ο χριστιανός λοιπόν άνθρωπος δε μπορεί να αποδέχεται το μη αυθεντικό, αυτό που βρίσκεται σε δυσαρμονία με το Θεό και την κτίση, που Αυτός δημιούργησε. Δε μπορεί λοιπόν να θεωρεί χρήσιμο και κατάλληλο, οτιδήποτε δείχνει να αποτελεί διαστρέβλωση του έργου του Θεού, το οποίο μάλιστα μπορεί να εκθέτει τα δημιουργήματα Του σε κινδύνους.

Η λιτότητα είναι ένα χαρακτηριστικό που επιζητεί να διασώσει ο χριστιανισμός, τουλάχιστο στην αυθεντική του μορφή. Η διδασκαλία του δεν ευνοεί τις υπερβολές και τις ακρότητες, ούτε δείχνει να προτιμά καταστάσεις που βάζουν τον άνθρωπο κάτω από το κέρδος υποβαθμίζοντάς τον με αυτόν τον τρόπο. Αυτό άλλωστε υπενθυμίζει διαρκώς το λόγο του Κυρίου «ουκ επ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος, αλλ' επί παντί ρήματι εκπορευομένω δια στόματος Θεού» (Ματθ. 4,4), καθώς και ο τρόπος της ζωής του: Είναι γνωστό ότι ο Ιησούς διακρινόταν για τη λιτότητα του βίου του. Αυτός και οι μαθητές του, ποτέ δεν ζητούσαν πολλά. Τα λιγοστά που χρειαζόταν για να αντιμετωπίσουν τις απολύτως απαραίτητες ανάγκες της καθημερινότητας οι περιπλανώμενοι χαρισματούχοι της αποστολικής ομάδας[16], τα προμήθευαν γυναίκες που είχαν θεραπευτεί από Αυτόν (Λουκ. 8, 2-3). Βεβαίως αυτή η στάση ζωής αντικατοπτρίζεται και σε βασικές πτυχές του κηρύγματός του: «...Η ζωή σας είναι κάτι σπουδαιότερο από το φαγητό και το σώμα από τα ρούχα. Παρατηρήστε τα κοράκια: ούτε σπέρνουν ούτε θερίζουν, και δεν έχουν ούτε κελάρι ούτε αποθήκη · κι όμως ο Θεός τα τρέφει.....Ποιος από σας μπορεί με τις φροντίδες του να προσθέσει έναν πήχυ στο ανάστημά του;Παρατηρείστε τα κρίνα πως μεγαλώνουν: δεν κοπιάζουν ούτε γνέθουν · κι όμως σας διαβεβαιώνω πως ούτε ο Σολομώντας σε όλη του τη μεγαλοπρέπεια δεν ντυνόταν όπως ένα απ' αυτά. Κι αν ο Θεός ντύνει έτσι το αγριόχορτο, που σήμερα υπάρχει και αύριο το ρίχνουν στη φωτιά, σκεφτείτε, ολιγόπιστοι, πόσο περισσότερο θα φροντίσει για σας (Λουκ. 12, 23-28)[17].

Η ίδια στάση ζωής παρατηρείται και στην υπόλοιπη διδασκαλία του Ιησού. Να γίνει λόγος εδώ για την παραβολή του άφρονα πλούσιου (Λουκ. 12, 16-20) και τις παραμέτρους που έχει. Στην ουσία πρόκειται για ένα μανιφέστο εναντίον του ασύδοτου πλουτισμού, που ενδιαφέρεται μόνο για την αποκόμιση κέρδους, και βάζει στην άκρη την ανθρώπινη ύπαρξη και την αξιοπρέπειά της. Ταυτόχρονα αποτελεί έναν παντοτινό οδοδείκτη για τον άνθρωπο. Τον κατευθύνει στην ιεράρχηση των αγαθών, βάζοντας ως υπέρτατη αξία τη ζωή και το

σεβασμό της. Και αξίζει εδώ να ακούσουμε το κήρυγμά του Χριστού –τα ίδια Του τα λόγια-, τουλάχιστο για να προβληματιστούμε: «Πουλήστε τα υπάρχοντά σας και δώστε τα χρήματα στους φτωχούς. Αποκτήστε πορτοφόλια που δεν παλιώνουν, πλούτη μόνιμα στον κόσμο του Θεού, όπου ούτε κλέφτης τα αγγίζει ούτε σκόρος τα καταστρέφει. Γιατί όπου τα πλούτη εκεί θα είναι και η καρδιά σας» (Λουκ. 12, 33-34).

Η αντίληψη ότι ο άνθρωπος και η κτίση βρίσκονται σε αμοιβαία εξάρτηση και πως ο ένας έχει την ανάγκη του άλλου, ξεκινάει από το πρώτο βιβλίο της Αγίας Γραφής. Να γυρίσουμε λοιπόν και πάλι στα πρώτα κεφάλαια της Γένεσης. Ο ποιητικός βιβλικός λόγος θέλοντας να μιλήσει για το Θεό, τις ιδιότητές Του και τη σχέση που έχει ο Πλάστης με τα δημιουργήματά Του, ανοίγει συζήτηση για τη δημιουργία της κτίσης και του ανθρώπου. Ταυτόχρονα οι εικόνες της ζωής των πρωτοπλάστων που υπάρχουν στο κείμενο, δίνουν την ευκαιρία να κατανοηθούν πολλά για τη σχέση των κτισμάτων. Ας παρατεθούν κάποιες από αυτές.

Ο Θεός μόλις δημιουργεί τον πρώτο άνθρωπο τον εγκαθιστά στον κήπο της Εδέμ. Η εντολή του είναι σαφής: Να τον καλλιεργεί και να τον προσέχει (Γεν. 2,15). Ταυτόχρονα φέρνει όλα τα ζώα του αγρού και τα πτηνά του ουρανού εμπρός στον άνθρωπο για να τα ονομάσει (2,19). Η ονομασία δε σημαίνει κυριαρχία, αλλά ευθύνη για τον κόσμο. Ο άνθρωπος είναι υποχρεωμένος να ενδιαφέρεται για όλα τα πλάσματα της Δημιουργίας, γνωρίζοντας πως η εντολή του Θεού σημαίνει ότι είναι μέλος της και διαχειριστής που πρέπει να παραδώσει αυτό που παρέλαβε στους επόμενους και όχι αφέντης και καταστροφέας που ενεργεί σαν να μη υπάρχει προοπτική [\[18\]](#).

Ταυτόχρονα η απομάκρυνση από το Θεό έχει σαν συνέπεια την αποξένωση από την κτίση. Φοβερός φαντάζει ο λόγος της Παλαιάς Διαθήκης: «....Καταραμένη θα είναι η γη εξαιτίας (του ανθρώπου)...Αγκάθια και τριβόλια θα σου βλασταίνουν...» (Γεν. 3, 17-18)[\[19\]](#). Και εδώ δε μπορεί να μη θυμηθεί κάποιος το λόγο του αποστόλου Παύλου: «Ξέρετε πως η κτίση υποτάχτηκε κι αυτή στη φθορά, όχι γιατί έφταιγε, αλλά γιατί έτσι θέλησε αυτός που την υπέταξε. Έχει όμως πάντοτε την ελπίδα, κι αυτή ακόμη η κτίση, πως θ' απελευθερωθεί από την υποδούλωση στη φθορά, και θα μετάσχει στην ελευθερία που θ' απολαμβάνουν τα δοξασμένα παιδιά του Θεού. Ξέρουμε καλά ότι τώρα όλη η κτίση στενάζει και κραυγάζει από πόνο, σαν την ετοιμόγεννη γυναίκα» (Ρωμ. 8, 20-22).

Η βιβλική αντίληψη που νοηματοδοτεί την αρμονική συνύπαρξη του ανθρώπου με την κτίση, συνεχίζεται και στο έργο των Πατέρων της Εκκλησίας. Στα συγγράμματά τους και στους λόγους τους δεν αφήνουν περιθώρια για υποβάθμιση της θέσης της. Σαν κατασκεύασμα του Θεού είναι αγαθή[\[20\]](#), συμμετέχει των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος[\[21\]](#), είναι δημιούργημα της θείας δύναμης[\[22\]](#), ανακαινίζεται με την Ανάσταση του Χριστού[\[23\]](#), είναι εικόνα της θεϊκής βούλησης[\[24\]](#), ελευθερώνεται με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος που την αγιάζει[\[25\]](#), ενώ συμπάσχει με τον άνθρωπο[\[26\]](#).

.....

Έχει τονιστεί και στην αρχή ότι η θεολογία δεν έχει τη δυνατότητα να προσφέρει τεχνικές λύσεις στα σοβαρά προβλήματα που απασχολούν το σημερινό άνθρωπο, όπως είναι αυτό των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών[27]. Νομίζουμε όμως ότι η εκζήτηση της αυθεντικότητας, η προσπάθεια για να γίνει η ζωή μας όσο το δυνατό πιο απλή και η ανάγκη για μεγαλύτερο σεβασμό από τον άνθρωπο των κανόνων που καθόριζαν πάντα τις σχέσεις των όντων, μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση της προτεραιότητας να αποκτήσει η ζωή μία ποιότητα, που όλοι, όσοι διαμένουμε σε αυτόν τον υπέροχο –παρ’ όλα τα προβλήματά του – πλανήτη τη δικαιούμαστε.

Δρ Νίκος Παύλου

[1] Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος εις τους κοιμηθέντας 32. ΒΕΠΕΣ, τ. 126, 27-28

[2] Βλ. Νίκου Νησιώτη, Η πνευματολογική Χριστολογία της φύσεως και οι συνέπειές της για την οικολογία και τον ολικό ανθρωπισμό, στον συλλογικό τόμο «Άνθρωπος και Περιβάλλον», Πάφος 1994, σελ. 63.

[3] Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί και στον ελληνικό χώρο ένας ενδιαφέρων διάλογος, κυρίως από την πλευρά θεολόγων, για τη σχέση Θεολογίας – Οικολογίας. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής έργα: Β. Γιούλτσης, Κάλλιστος Γουέαρ, Γ. Μαντζαρίδης, Ν. Νησιώτης, Δ. Στανιλοάε, Σ. Φωτίου: Άνθρωπος και Περιβάλλον, Δοκίμια για τη σχέση του ανθρώπου με τον περιβάλλοντα κόσμο, Πάφος 1994, Μητροπολίτου Περγάμου Ιωάννου Ζηζιούλα, Η κτίση ως ευχαριστία, Αθήνα 1992, Αν Κεσελόπουλου, Άνθρωπος και Φυσικό Περιβάλλον, Αθήνα 1989, Οικονόμου Ηλίας, Θεολογική Οικολογία, Θεωρία και Πράξη, Αθήνα 1994, Θεοδότα Νάντσου, Μωϋσής Κουρουζίδης (επιμ.) Οικολογία και Εκκλησία, Αθήνα 1999 (όπου και παρουσίαση της σχετικής ελληνικής βιβλιογραφίας για το θέμα).

[4] Για τα γενετικώς τροποποιημένα προϊόντα (μεταλλαγμένα), βλ. Ιωαννίδης Δημήτρης, Βιοτεχνολογία και αγροδιατροφικό σύστημα, Αθήνα 2000, Κυριακίδης Δημήτρης, Βιοτεχνολογία, Θεσσαλονίκη 2000, Τσαπικούνης Φάνης, Βιοτεχνολογία, Αθήνα 1999, ενώ για το νομικό πλαίσιο που διέπει τα παραπάνω προϊόντα βλ. Ένωση Ελλήνων Αστικολόγων, Βιοτεχνολογία και Αστικό δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 2000

[5] Πρβλ. και Μ. Βασιλείου, Ότι ουκ έστιν αίτιος των κακών ο Θεός: «Τοὰτὸ ᾿™στι τὸ ἰ κακὸν, ᾿1 τοὰ Qεοὰ ἔλλοτr...wsij» 348. ΒΕΠΕΣ τ. 54, 96,11

[6] Για το κείμενο των δύο έργων βλ. Α. –J. Festugiere :Historia Monachorum in Aegypto, Bruxelles 1961 και G.J.M.Bartelink:

Palladii Helenopolitani Historia Lausiaca, Milano 1974. Ειδικά για τη «Λαυσαϊκή Ιστορία» βλ. και την έκδοση Buttler, Cambridge 1904.

[7] Για τον προβληματισμό γύρω από τα δύο κείμενα βλ. Δ. Μόσχος, «Η εσχατολογία στον αιγυπτιακό μοναχισμό επί τη βάσει των κατ’ Αίγυπτον μοναχών και της Λαυσαϊκής Ιστορίας», στο συλλογικό τόμο «Εκκλησία και Εσχατολογία», Αθήνα 2003, σελ. 194-195.

[8] Βλ. και Νικολάου Παύλου «Η οικολογική διάσταση της άσκησης των πρώτων μοναχών της Αιγύπτου» στο περιοδικό ΤΑΛΑΝΤΟ, Λάρισα, τ. 4/1997, σελ. 3 κ.ε.

[9] Η ιστορία του αββά Ελλή είναι από την «Ιστορία των μοναχών της Αιγύπτου». Στα κείμενα που παρατίθενται από την «Ιστορία των μοναχών της Αιγύπτου» χρησιμοποιείται η μετάφραση του Αρχ. Ηλία Μαστρογιαννόπουλου. Βλ. Ιστορία των

Μοναχών της Αιγύπτου, Εισαγωγή και μετάφρασις Ηλ. Μαστρογιαννοπούλου, Αρχιμανδρίτου, Αθήναι 1970, στη σειρά Άνθη της Ερήμου, 1, σελ. 100-105.

[10] «Ιστορία των μοναχών της Αιγύπτου, όπ. παρ. σελ. 80-84

[11] Η ιστορία του Μακάριου του Αλεξανδρινού είναι από τη «Λαυσαϊκή Ιστορία». Στα κείμενα που παρατίθενται από την Λαυσαϊκή Ιστορία χρησιμοποιείται η μετάφραση του μοναχού Συμεών. Βλ. Παλλαδίου, «Λαυσαϊκή Ιστορία», Εισαγωγικά – Μετάφραση Μοναχού Συμεών, Άγιον Όρος 1980, σελ. 57-67.

[12] όπ. παρ.

[13] Ο βίος του οσίου Ονουφρίου έχει μεταφραστεί στη νεοελληνική γλώσσα από το Π.Β.Πάσχο. Βλ. Π. Β. Πάσχου, Η εσωτέρα έρημος, Βίος και Πολιτεία Ονουφρίου του Μεγάλου με ανέκδοτα κείμενα στο πρωτότυπο και σε νεοελληνική μετάφραση, Αθήνα 1994.

[14] Για τη δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου, καθώς και για την πτώση των Πρωτοπλάστων βλ. Σ. Αγουρίδη, Μύθος-Ιστορία-Θεολογία. Ανάλυση περικοπών από τα κεφ. 1-11 της Γενέσεως, στον τόμο Βιβλικές Θεολογικές Μελέτες, Αθήνα 1993 και από το έργο του Μιλτιάδη Δ. Κωνσταντίνου, Ρήμα Κυρίου κραταιόν, Αφηγηματικά κείμενα από την Παλαιά Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1988(2), βλ. τις ενότητες «Η δημιουργία του κόσμου (Γεν. α΄-β΄)» σελ. 48-87 και «Η πτώση (Γεν. β΄-γ΄)», σελ. 86-116.

[15] Για το κοσμοείδωλο της Παλαιάς Διαθήκης βλ. Μιλτιάδη Δ. Κωνσταντίνου, Το κοσμοείδωλο της Παλαιάς Διαθήκης. Προϋποθέσεις θεολογικής θεώρησης του κόσμου. Ανάπτυπο από τον 28^ο τόμο της Επιστημονικής Επετηρίδας της Θεολογικής Σχολής του Παν. Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1985.

[16] Ο όρος «περιπλανώμενοι χαρισματούχοι» είναι δανεισμένος από το βιβλίο του G. Theissen, Καίρια χαρακτηριστικά της κίνησης του Ιησού. Κοινωνιολογική θεώρηση. Μετ. Δ. Χαρισσοπούλου – Θ. Σωτηρίου, Αθήνα 1997.

[17] Η μετάφραση των χωρίων της Καινής Διαθήκης είναι των καθηγητών Π. Βασιλειάδη, Ι. Γαλάνη, Γ. Γαλίτη και Ι. Καραβιδόπουλου, στην έκδοση της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας, Αθήνα 1989

[18] Βλ. και Σάββα Αγουρίδη: Εκκλησίες και Οικολογία. Εισήγηση σε συνέδριο οικολόγων στη Μονή Πεντέλης, Αθήνα , 5-7 Νοεμβρίου 1990. Δημοσιεύτηκε στο: Σ. Αγουρίδη: Οράματα και Πράγματα, Αθήνα 1990, σελ.358-362. Μεταξύ άλλων τονίζεται (σελ. 361-362): « Η Ορθόδοξη παράδοση παρουσιάζει ένα μεγάλο πλούτο συμβόλων και εικόνων μιας ενιαίας σύλληψης και αλληλεξάρτησης του κόσμου, ανθρώπων, φυτών, ζώων και της νεκρής ύλης. Πιστεύει στις ωδίνες αυτού όλου του κόσμου κατά τον απελευθερωτικό του αγώνα προς ένα νέο κόσμο αρμονικής συνύπαρξης όλων, μέσα στον καινό ουρανό και την καινή γη, όπου δικαιοσύνη κατοικεί (Β΄ Πέτρου 3, 13)»

[19] Η μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης είναι από την έκδοση της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας, Αθήνα 1997 σε τελική επιμέλεια Β. Τσάκωνα και Μ. Κωνσταντίνου

[20] Γρηγορίου Νύσσης, Προς Σιμπλίκιον, Περί Πίστεως 66. ΒΕΠΕΣ τ. 68, 185, 11-12

[21] Γρηγορίου Νύσσης Προς Σιμπλίκιον, Περί Πίστεως 66. ΒΕΠΕΣ τ. 68, 185, 14-15

[22] Γρηγορίου Νύσσης, Περί του Αγίου Πνεύματος. Κατά Μακεδονιανών των Πνευματομάχων. 100. ΒΕΠΕΣ, τ.68,195,1-2

[23] MPG 43,465

[24] Μ. Αθανασίου , Κατά Αρειανών, Λόγος Πρώτος , MPG 26, 149

[25] Μεγάλου Βασιλείου, Επιστολαί 159 (Ευπατερίω και τη θυγατρί). ΒΕΠΕΣ, τ. 55, 182, 27-30

[26] Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Ερμηνεία εις την προς Ρωμαίους επιστολή, MPG 60,530.

[27] Βλ. και τη «Διακήρυξη βασικών αρχών βιοηθικής βασισμένων στην Ορθόδοξη Παράδοση» στο Ενημερωτικό Δελτίο της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, τ. 5/2003 όπου μεταξύ άλλων ενδιαφερόντων, τονίζεται για το θέμα μας (σελ. 25): «Η παραγωγή, η χρήση και η απελευθέρωση στο περιβάλλον των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και προϊόντων θα

πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλες εγγυήσεις και να συνοδεύονται από μηχανισμούς ελέγχου, ούτως ώστε να αποφευχθεί βλάβη στην υγεία, στην ανθρώπινη ζωή ή στο περιβάλλον ως σύνολο. Τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα θα πρέπει να συνοδεύονται από σήμανση»

Απλώστε τα χέρια ..

Τετ, 16/05/2012 - 23:54 — [Χαχούδης Χ.](#)

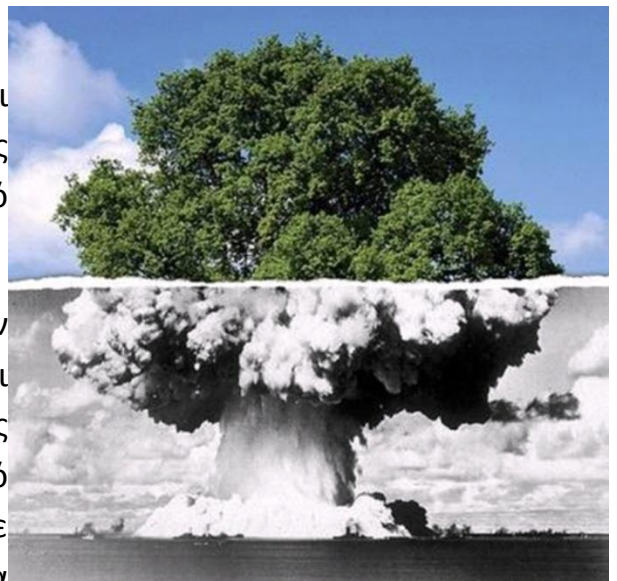

... και Σώστε τον Πλανήτη

Ανέκαθεν η οικονομική δράση του ανθρώπου, ήταν μια δράση μέσα στη φύση και πάνω στη φύση. Αν στην πρώτη φάση της ιστορικής εξέλιξης των σχέσεων του ανθρώπου με αυτήν το κυρίαρχο γνώρισμα στάθηκε η εξάρτηση του ανθρώπου από τις δυνάμεις της φύσης και του περιβάλλοντος, στη δεύτερη και πιο πρόσφατη φάση, και μάλιστα από τη βιομηχανική επανάσταση και μετά, η σχέση μεταβάλλεται και το κυρίαρχο γνώρισμα γίνεται πλέον η υποταγή της φύσης στον άνθρωπο.

Γιατί άραγε η κοινωνία των ανθρώπων μεταβάλλεται σε σκουπιδότοπο; Γιατί η φύση να λαμβάνεται ως πρώτη ύλη και αξία, υποκείμενη σε μια επιθετική από μέρους του ανθρώπου προσέγγιση;

Καθημερινά το οικολογικό περιβάλλον καταστρέφεται. Η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δράσης με επικίνδυνες συνέπειες στον πολίτη και την κοινωνία. Γι' αυτό προκύπτουν οι κλιματολογικές αλλαγές και ξεχάσαμε την έννοια των εποχών χειμώνα – καλοκαίρι. Από τα

ρυπογόνα μικρομόρια μολύνεται η ατμόσφαιρα και η όξινη βροχή «μυρίζει» ανίατες ασθένειες για τον πλανήτη. Η χλωρίδα και η πανίδα μολύνονται ανεπανόρθωτα και όμως ο ξέφρενος καταναλωτικός ρυθμός συνεχίζεται αμείωτος. Χιλιάδες είδη φυτών και ζώων αποτελούν είδη προς εξαφάνιση, γιατί κυρίαρχη παραμένει η λανθασμένη εντύπωση πως η φύση μπορεί να επουλώσει όλες τις πληγές που προκαλεί η ανθρώπινη επέμβαση. Η μόλυνση του νερού, η αποψίλωση των δασών, η διόγκωση των απορριμμάτων και των αποβλήτων, η χρήση ρυπογόνων πυρηνικών μέσων - γιατί όχι και όπλων; - είναι επιπλέον καταστροφικές συνήθειες που εντυπωσιάζουν καθημερινά στον ανθρώπινο βίο.

Τι να πει όμως κανείς για μια αντιοικολογική εποχή, για τον εκβιομηχανοποιημένο τρόπο ζωής και την ξέφρενη κούρσα προς μια αυξανόμενη κατανάλωση...

Δυστυχώς και με μεγάλη πικρία ομολογείται ότι τα οικονομικά συμφέροντα είναι ποικίλα και μεγάλα. Οι κυβερνητικές οργανώσεις παγκοσμίως αδιαφορούν τελείως και η εκμεταλλευτική διάθεση – απληστία του ανθρώπου «βαραίνει» ακόμη περισσότερο το φυσικό τοπίο. Ο τεχνοκρατικός χαρακτήρας κυρίως των θετικών επιστημών και η απουσία οικολογικής συνείδησης θέτουν στο περιθώριο αυτό που αποκαλούμε φυσικό περιβάλλον. Σε μια κοινωνία

που οι οικονομικές συναλλαγές κατέχουν κεντρική θέση, που η οικονομία δεν έχει μπει στη θέση που της αρμόζει, που κατακεραυνώνονται αξίες και ιδανικά, είναι αναπόφευκτο, να οδηγηθούμε και να αποφύγουμε την τελεσίδικη καταστροφή του γήινου περιβάλλοντος. Η αδιαφορία για την ομαλή λειτουργία και διαβίωση αν όχι επιβίωση του ζωικού και φυτικού βασιλείου, η στέρηση του οξυγόνου, η καταστροφή του όζοντος θα φέρουν στην επιφάνεια επικίνδυνες ασθένειες, τερατογεννέσεις λόγω ραδιενέργειας, βλάβες στο νευρικό σύστημα και αύξηση της επιθετικότητας εξαιτίας των πιεστικών συνθηκών διαβίωσης στις πόλεις. Οι συνέπειες με τα βιομηχανικά πυρηνικά και χημικά απόβλητα καθώς επίσης και η αλόγιστη χρήση χημικών λιπασμάτων θα είναι τρομακτικές και καθ' όλα εφιαλτικές.

Για πόσο λοιπόν ο άνθρωπος θα κατατράχεται από ματαιότητες και ψευδαισθήσεις; Για πόσο θα παραμένει ατάραχος μπροστά σε μια τραγωδία που εκτυλίσσεται μπροστά του;

Τα ερωτήματα είναι πολλά. Οι λύσεις δύσκολες. Εκείνο που απομένει να πούμε είναι ότι όλοι όσοι έχουν συνείδηση να αφυπνιστούν, να κινητοποιηθούν για τη σωτηρία του περιβάλλοντος, βάζοντας τέλος στην ξέφρενη πορεία προς την άβυσσο. Είναι κάτι που μας αφορά όλους....

Χαχούδης Χρήστος

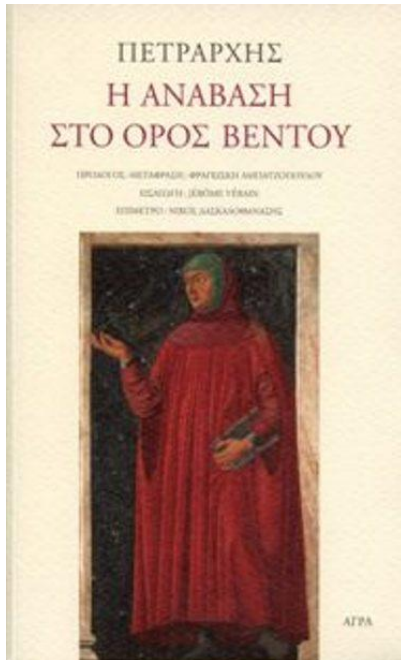
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής

Διαβάσαμε και προτείνουμε

Τετ, 09/05/2012 - 11:31 — [Παύλου Ν.](#)

1. Πετράρχης: Η ανάβαση στο όρος Βεντού

Familiarum Rerum Libri IV, 1: La lettera del Ventos

Συγγραφέας: Petrarca, Francesco

Μεταφραστής: Αμπατζοπούλου, Φραγκίσκη

Επιμελητής: Vérain, Jérôme

Εκδότης: Άγρα

ISBN: 960-325-728-1

Έτος Έκδοσης: 2008

Κωδικός προϊόντος: 138022

Στις 26 Απριλίου 1336 ένας τριανταδυάχρονος ποιητής, ο Φραγκίσκος Πετράρχης, αποφασίζει να ανεβεί στην κορυφή ενός βουνού για να ατενίσει από ψηλά τη θέα. Αλλά εάν σήμερα μια τέτοια απόφαση μοιάζει τετριμμένη, τον 14ο αιώνα φαίνεται ότι ηχούσε παράδοξα. Γιατί να θέλει κανείς να κοιτάξει τη φύση αντί να ζήσει μέσα της; Τι κρύβεται άραγε πίσω από αυτή την

πρωτόγνωρη επιθυμία; Ο πρώτος που αναρωτιέται και ταλαντεύεται είναι ο ίδιος ο ποιητής. Για να καταλάβει λοιπόν τί του συμβαίνει, καταγράφει τις σκέψεις του σε μια επιστολή που την απευθύνει σε έναν μοναχό. Στις αντιφάσεις της αναγνωρίζει κανείς τους σπασμούς του μεσαιωνικού κόσμου που, στη χαραυγή της αναγέννησης, εκπνέει. Ωστόσο, η απώλεια της μεσαιωνικής συνείδησης ανανεώνει μοιραία και τον τρόπο προσέγγισης της πραγματικότητας: η φύση μπορεί πλέον να γίνει αντιληπτή όχι ως θρησκευτικό βίωμα αλλά ως κοσμικό τοπίο. Εδώ έγκειται και η σημασία της παρούσας επιστολής πέρα από υψηλής αξίας λογοτεχνικό κείμενο, αποτελεί και την ιδρυτική πράξη της δυτικής τοπιογραφίας.

Ο τόμος περιέχει τα κείμενα:

- Jerome Verain, Εισαγωγή: στον ανάλαφρο αέρα των ποιητών
- Πετράρχης, Η ανάβαση στο όρος Βεντού
- Νίκος Δασκαλοθανάσης, Επίμετρο I: Πετράρχης και Posteritati
- Jerome Verain, Επίμετρο II: η ζωή του Πετράρχη

2. Dalrymple, William: Ταξίδι στη σκιά του Βυζαντίου

Εκδότης: ΩΚΕΑΝΙΔΑ

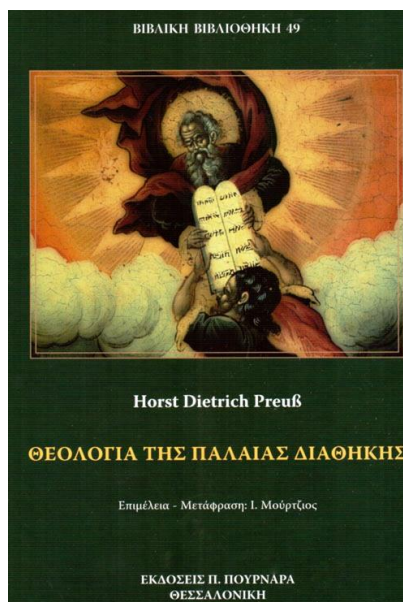
Ημερομηνία Έκδοσης: 12/2000

Σελίδες: 637

Την άνοιξη του 587 μ.Χ. δυο καλόγεροι, ο Ιωάννης Μόσχος και ο μαθητής του Σοφρώνιος ο Σοφιστής, ξεκίνησαν να διασχίσουν ολόκληρη την τότε βυζαντινή αυτοκρατορία, από τις ακτές του Βοσπόρου ως τους αμμόλοφους της Αιγύπτου. Σκοπός τους να συλλέξουν τη σοφία των μοναχών της ερήμου, των Αγίων Πατέρων της βυζαντινής Ανατολής, προτού ο εύθραυστος κόσμος τους -εμφανώς σε κατάσταση προχωρημένης ήδη διάλυσης- καταστραφεί οριστικά και εξαφανιστεί. Απόσταγμα του ταξιδιού τους ήταν το Λειμωνάριο, ένα βιβλίο που σήμερα κάλλιστα μπορεί να θεωρηθεί ως το αριστούργημα της βυζαντινής ταξιδιωτικής λογοτεχνίας. Δεκατέσσερις αιώνες αργότερα, ο Ουίλιαμ Νταλρίμπλ ξεκινάει από το Άγιο Όρος το ίδιο ταξίδι με οδηγό τον Μόσχο. Σκοπός του είναι αυτό που καμιά μελλοντική γενιά ταξιδιωτών δεν θα μπορεί να πραγματοποιήσει: ν' αντικρίσει, όπου αυτό είναι ακόμη δυνατόν, ό,τι αντίκρισαν ο Μόσχος και ο Σοφρώνιος, να κοιμηθεί στα ίδια μοναστήρια, να προσευχηθεί κάτω από τις ίδιες τοιχογραφίες, ν' ανακαλύψει τι απέμεινε και να καταγράψει την τελευταία αναλαμπή του Βυζαντίου.

Σημείωση: Αυτό το βιβλίο ξαναδιαβάστηκε!

3. Horst Dietrich Preuß, Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης, BB 49, επιμέλεια-μετάφραση Ι. Μούρτζιου, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2011

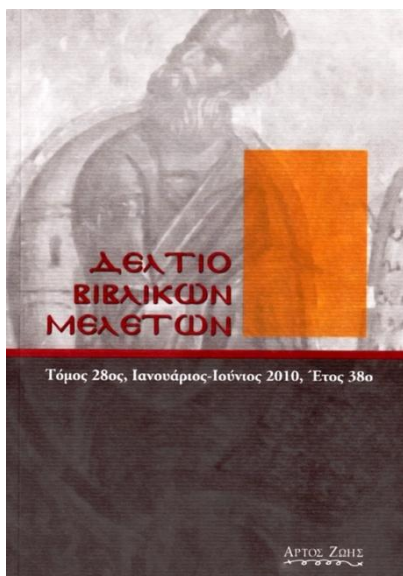
Στο έργο αυτό πραγματοποιείται μια επισκόπηση των παλαιοδιαθηκικών ομολογιών πίστης και καταδεικνύεται η σημασία που αυτές έχουν για το σύνολο της βιβλικής θεολογίας. Επιπλέον λαμβάνεται υπόψη και το περιβάλλον του Ισραήλ, εκείνο της αρχαίας Εγγύς

Ανατολής. Όλη η παλαιοδιαθηκική μαρτυρία σχετικά με το Θεό εξαρτάται άμεσα από την πράξη της εκλογής του λαού του Ισραήλ από τον Γιαχβέ και από τη δέσμευσή του απέναντί του. Ο Γιαχβέ επιλέγει το λαό του και δεσμεύεται σε μια κοινωνία με αυτόν. Στον πρώτο τόμο εξετάζονται οι μαρτυρίες για το γεγονός της εξόδου και του Σινά. Επίσης τίθενται τα ζητήματα του δικαίου και του νόμου του Ισραήλ, του ονόματος, της ιδιαιτερότητας, της δράσης και της επίδρασης του Θεού μέσα στην αποκάλυψη.

Στο δεύτερο τόμο εξετάζονται οι συνέπειες και τα επακόλουθα που προέκυψαν για τον Ισραήλ μέσα από αυτές τις εμπειρίες πίστης. Αυτές σχετίζονται με τις αφηγήσεις των Πατριαρχών, της βασιλείας, τη Σιών, τους ιερείς και τους προφήτες. Επίσης εξετάζεται πώς αυτές οι εμπειρίες πίστης αναπτύχθηκαν και επηρέασαν περαιτέρω την ανθρωπολογία, την ηθική, τη λατρεία, κλπ.

Σημείωση: Ένα σπουδαίο βιβλίο που καλύπτει ένα μεγάλο κενό στη βιβλική βιβλιογραφία. Θερμά συγχαρητήρια στον αγαπημένο φίλο Αναπληρωτή Καθηγητή του ΑΠΘ κ. Ιωάννη Μούρτζιο, που μας έδωσε την ευκαιρία να το γνωρίσουμε!

4. Το νέο τεύχος του Δελτίου Βιβλικών Μελετών (ΔΒΜ)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πολιτισμική ανθρωπολογία και Βίβλος Προλογικό σημείωμα (Ιωάννης Δ. Καραβιδόπουλος) 7

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΕΪΚΟΥ Πολιτισμός ή πολιτισμοί; Νέα προβλήματα σε παλιούς ορισμούς 11

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΡΑΒΒΑ Να μην ξεχάσω να θυμηθώ: Πολυπολιτισμικές πρακτικές που ξορκίζουν το κακό 21

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΟΣ Πολιτική, πολιτισμός και μειονοτικά δικαιώματα στα μετα-κομμουνιστικά Βαλκάνια. Μια ανθρωπολογική προσέγγιση 35

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΡΑΒΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Το κοινωνικό φαινόμενο της πατρωνίας ως υπόβαθρο κατανόησης του 2 Θεσ. 3,10: *ει τις ου θέλει εργάζεσθαι μηδέ εσθιέτω* 47

ΛΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΠΑΣΣΑΚΟΣ Η «σχετικοποίηση» του αρχέγονου χριστιανικού κηρύγματος από τον απόστολο Παύλο. Ακαδημαϊκές ιδεοληψίες και η μαρτυρία των πηγών 56

ΖΩΗ ΤΕΡΛΙΜΠΑΚΟΥ Κοινωνιολογική προσέγγιση των διηγήσεων του πολλαπλασιασμού των άρτων μέσω της τροφής 63

✠✠

ΕΛΕΝΗ ΣΟΥΜΑΝΗ Η Εξαήμερος κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας. Έλλογη αιτία και φυσική τάξη 81

Βιβλιοκρισίες

Βασίλειος Α. Τσίγκος, Θεσμική και χαρισματική διάσταση της Εκκλησίας. Η ενότητα χριστολογίας και πνευματολογίας στην εκκλησιολογία Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010 (Ιωάννης Δ. Καραβιδόπουλος) 95

Απόστολος Παύλος και Κόρινθος: 1950 χρόνια από τη συγγραφή των Επιστολών προς Κορινθίους. Ερμηνεία – Θεολογία – Ιστορία Ερμηνείας – Φιλολογία – Φιλοσοφία – Εποχή, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου (Κόρινθος, 23-25 Σεπτεμβρίου 2007), επιστημονική οργανωτική επιτροπή: επικεφαλής Στυλιανός Γ. Παπαδόπουλος, εκδ. επιμ. Κωνσταντίνος Ι. Μπελέζος συνεργία Σωτηρίου Σ. Δεσπότη και Χρήστου Κ. Καρακόλη, Ψυχογιός, Αθήνα 2009, 2 τόμ. (π. Κωνσταντίνος Παπαθανασίου) 98

Jodi Magness, Stone and Dung, Oil and Spit. Jewish Daily Life in the Time of Jesus, Eerdmans, Γκραντ Ράπιντς 2011 (Μόσχος Γκουτζιούδης) 103

Βιβλικός στοχασμός

Ενδιαφέρουσα ερμηνεία του Δ' Ευαγγελίου από Ινδό διανοούμενο με τη μέθοδο του «κάθετου συλλογισμού» (Ραβί Ραβίντρα) 108

Η Βίβλος στη σχολική αίθουσα

Η διδασκαλία της Παλαιάς Διαθήκης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με εφαρμογές των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (Νικόλαος Παύλου) 117

Χρονικά

Διεθνής συνάντηση της Society of Biblical Literature, Λονδίνο, 3-7 Ιουλίου 2011 (Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη) 122

Συνάντηση της European Association for Biblical Studies, Θεσσαλονίκη, 8-11 Αυγούστου 2011 (Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη) 122

Διεθνές συνέδριο για την ερμηνευτική των βιβλικών κειμένων, Βηθλεέμ, Παλαιστίνη, 8-12 Αυγούστου 2011 (Ελένη Κασσελούρη-Χατζηβασιλειάδη) 123

Ετήσιο συνέδριο της Society of Biblical Literature, Σαν Φρανσίσκο, 19-21 Νοεμβρίου 2011 (Χρήστος Καρακόλης) 124

5. Λούντβιχ Βιτγκενστάιν (Ludwig Wittgenstein): Στοχασμοί

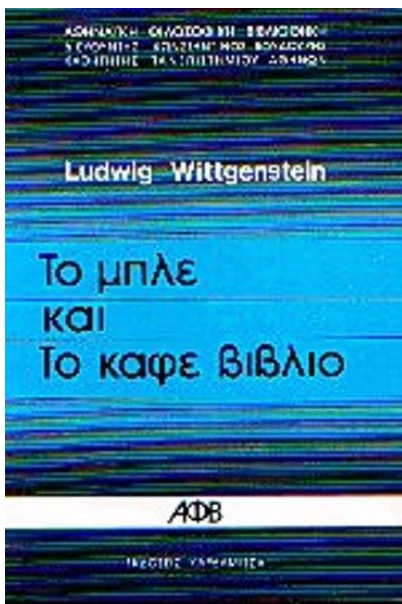

Μετάφραση: Κωστής Κωβαίος

Εκδόσεις: Στιγμή, 2007 Σελίδες:136

Η συγκεκριμένη συλλογή έρχεται να φωτίσει μιαν άλλη πλευρά του Βιτγκενστάιν: εκείνη του λογοτέχνη. Υποστηρίζεται ευρέως ότι η γερμανική του πρόζα αποτελεί σπουδαία συνεισφορά στα αυστριακά γράμματα. Ωστόσο η ομορφιά των στοχασμών του δεν οφείλεται σε κάποια ιδιομορφία του λόγου του (εκτός ίσως στην απέριτη, δωρική, θα έλεγε κανείς, έκφραση), αλλά πηγάζει από το βάθος και το βάρος των σκέψεων που εκφράζονται με τη συγκεκριμένη πρόζα. Οι ιδέες που κλείνονται μέσα σε αυτούς τους στοχασμούς είναι μεγάλες, καινοφανείς, ανατρεπτικές, χαριτωμένες και συχνά με μιαν αδιόρατη αίσθηση του χιούμορ.

6. Λούντβιχ Βιτγκενστάιν: Το μπλε και το καφέ βιβλίο. Προεισαγωγικές μελέτες για τις φιλοσοφικές έρευνες

Εκδότης: Καρδαμίτσα

Μετάφραση: Κωστής Κωβαίος

Σελίδες: 318

Ημ. Έκδοσης: 2008

Οι βασικές προτάσεις και κύριες θέσεις (και αυτού) του έργου του Βιτγκενστάιν μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

Ο κόσμος είναι όλα όσα συμβαίνουν.

Το γεγονός, είναι η ύπαρξη καταστάσεων πραγμάτων.

Κάθε σκέψη είναι μία λογική εικόνα των γεγονότων.

Η σκέψη είναι μια πρόταση με νόημα.

Η πρόταση είναι μια συνάρτηση αλήθειας των στοιχειωδών προτάσεων.

Η γενική μορφή της συνάρτησης αλήθειας είναι .

Για όσα δεν μπορεί να μιλά κανείς θα πρέπει να σιωπάει.

Του κανενός το ρόδο

Σάβ, 05/05/2012 - 14:39 — [admin](#)

Όνοματεπώνυμο Συντάκτη:

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΙΩΓΑΣ

(στοχασμός για μια Ζωή σαν τριαντάφυλλο)

"Viens - tu du ciel profond
ou sors - tu de l' abime,
O Beaute ? Sors - tu du
gouffre noir ou descends - tu
des astres ?"

Baudelaire

Μήπως έφθασε η στιγμή να αναρωτηθούμε τον λόγο για τον οποίο ζούμε; Καταφατικά οφείλουμε να απαντήσουμε, εάν αφήσουμε για λίγο την κάθε ευτέλεια που συνοδεύει τη ψευδαισθητικά χαρούμενη ζωούλα μας και (σπεύσουμε να) παρακολουθήσουμε, με αρετή και τόλμη, τη μαγευτικά υπέροχη ταινία "Ζωή σαν τριαντάφυλλο". Αφενός, χρειάζεται αρετή λόγω του ιερού πέπλου με το οποίο είναι ντυμένη (η ταινία) σκηνοθετικά και μουσικά, και αφετέρου , χρειάζεται τόλμη για να αντέξουμε την ανέλπιδη σφοδρότητα του Λόγου που εκφέρει: **"Δεν μετανιώνω για τίποτα, τα πάντα ξεχνώ και γυρνώ στο μηδέν"**.

Η εν λόγω ταινία - σε σκηνοθεσία Ολιβιέ Ντάαν - πραγματεύεται με ρυθμό αισθαντικά στοργικό τη ζωή της θρυλικής γαλλίδας τραγουδίστριας Εντίθ Πιάφ. Η ηθοποιός Μαριόν Κοτιγιάρ, στο ρόλο της Πιάφ, δίνει μια ανυπέρβλητη - για τα δεδομένα του σύγχρονου κινηματογράφου - υποκριτική ερμηνεία. Η τελευταία, υποστηρίζεται έντεχνα κι από την εξάισια σαγηνευτική χροιά της γαλλικής γλώσσας , η οποία περισσότερο άθικτη παρά ποτέ κατορθώνει να αποδώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το σεμνό και αδιόρατο πόθο (από τα νεανικά

χρόνια) της τραγουδίστριας να γευθεί τον υπερβατικό καρπό του έρωτα καθότι η Εντίθ αποτελεί ένα ανεπανάληπτο και θνητό έμψυχο ον που, με τη φωνή και το βλέμμα - [προσέξτε τις κοντινές και διαυγείς λήψεις της κάμερας, κάθε φορά που η πρωταγωνίστρια ανυψώνει, με ύφος αξιολάτρευτο, τα μάτια της στον ουρανό] - αναζητεί την απευθύνσιμη πραγματικότητα ενός αληθινού έρωτα, όπου η ψυχή (εν είδει ουράνιας μελωδικής φωνής) είναι αυτή που περιβάλλει το σώμα. Το αντίθετο συμβαίνει στους περισσότερους από εμάς: το σώμα περιβάλλει, αλλά και καπηλεύεται, τη ψυχή -[προσέξτε την απουσία χυδαιότητας κατά την κινηματογράφηση των ερωτικών στιγμών της Πιάφ].

Επίσης, καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας, όσο εντείνεται δραματουργικά ο ρεαλισμός τόσο αναδύεται κάτι το υπερβατικό ωσάν οδυνηρή αίγλη: είναι το ανείπωτο του ερωτικού μεγαλείου δηλαδή, έρωσ και μεγαλείο - που αμφότερα αφορούν τον έσω βίο μας - συγκλίνουν αρμονικά καθώς μεταποιοούνται, μέσω σπαραγμού, από εικόνες μελωδίας σε πράξη αυθυπέμβασης. Έτσι, ενόσω οι περισσότεροι υποτάσσονται ολοκληρωτικά στο μηδέν - θάνατο, η Εντίθ Πιάφ απελευθερώνεται ανοδικά, ζώντας και πεθαίνοντας (συνειδητά) μέσα στην ίδια της την ύπαρξη αναδεικνύοντας, επομένως, κατ' αυτό τον τρόπο, το ιερό και συνάμα αθάνατο στοιχείο του έρωτα - [θυμηθείτε την αλησμόνητη καλλιτεχνική περίπτωση οντολογικά ερωτικής αυθυπέμβασης στο σαιξπηρικό Ρωμαίο και Ιουλιέτα].

Τούτη η λαμπρή βιογραφική ταινία, λοιπόν, έμμεσα μας παροτρύνει, όχι μόνο να κοιτάξουμε τη ζωή κατά πρόσωπο δίχως κανένα "αλλά", αγαπώντας την για αυτά που μας δίνει - θετικά και αρνητικά-, αλλά και να μη λησμονήσουμε να αντιμετωπίσουμε το μηδέν - θάνατο (όποιας μορφής), ούτως ώστε βγαίνοντας από το τέλμα του μίζερου μέσου όρου που κυβερνά τη δίχως ρόδο εποχή μας, ίσως να μπορέσουμε να συναντήσουμε (όπως η Πιάφ) το γαλάζιο της απεραντοσύνης, αναφωνώντας : "**Θα**

φτάσω κάποτε να γίνω ουρανός και ποιος θα μπορεί τότε να με σκεπάζει" (Αλεξάνδρα Δεληγιώργη, ΟΙ ΦΩΝΕΣ, ύψιλον 1982).

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΙΩΓΑΣ

Βιολόγος-φοιτητής Θεολογίας ΑΠΘ

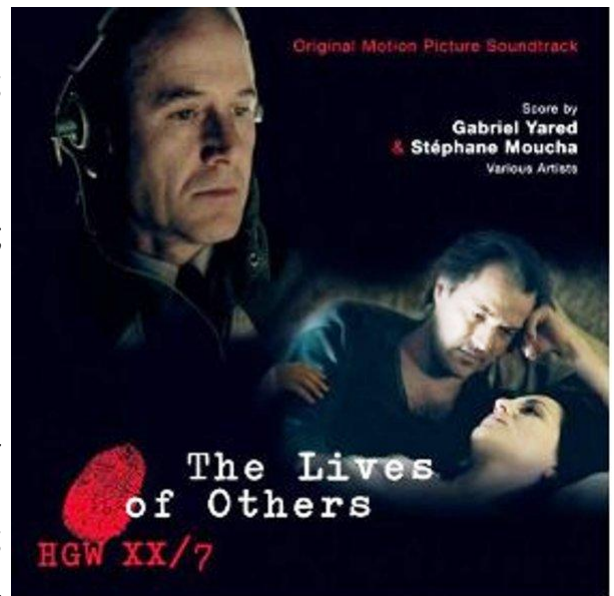
Όνοματεπώνυμο Συντάκτη:

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΙΩΓΑΣ

**Έβαλα την αυθεντική μου ζωή
ενέχυρο πρέπει κάτι να γίνει,
ώστε η ανοχή να σημαίνει ενοχή,
ποτέ το αντίστροφο**

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη
(Οι φωνές, Ύψιλον 1982)

Ο γερμανός σκηνοθέτης Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ, ύστερα από 4 χρόνια ενδελεχούς έρευνας κατόρθωσε να δημιουργήσει , μέσα σε μόλις 36 ημέρες, την πρώτη του ταινία μεγάλου μήκους, της οποίας μάλιστα υπογράφει και το άκρως πρωτότυπο σενάριο. Πρόκειται για μία ιστορία που διαδραματίζεται στη "σοσιαλιστική" (και σκοτεινή) Ανατολική Γερμανία του 1984 - λίγα χρόνια πριν την πτώση του Τείχους - και στην οποία πρωταγωνιστούν, ένα ζευγάρι καλλι-τεχνών (εκείνη ηθοποιός, εκείνος συγγραφέας) κι ένας πράκτορας της μυστικής αστυνομίας Στάζι με το κωδικό όνομα HGW XX/7.

Πάνω στον τελευταίο, είναι που εδράζεται αφειδώς όλη η δραματουργική πυγμή της ταινίας. Διαθέτοντας το αυστηρό ύφος μίας ψευδο - ειλικρίνειας και όντας αποστραγγισμένη από κάθε σταγόνα έρωτα, η κινησιολογία του HGW XX/7 μάς δηλώνει πως είναι έτοιμος ανά πάσα στιγμή να εποπτεύσει κάθε ύποπτη (αντιεξουσιαστική) ενέργεια που πέφτει στην αντίληψή του. Μέχρι την απροσδόκητη στιγμή όπου ο HGW XX/7 , αφουγκραζόμενος (για πρώτη φορά) την ανυπέρβλητη δύναμη του έρωτα (που βιώνει το ζευγάρι) βρίσκεται να εποπτεύει την κενότητα του προσωπικού του βίου συγκλονισμένος, κατανοεί και διαβλέπει πως ο έρωτας, ιδωμένος πια ως ελευθερία από την αναγκαιότητα της εξουσιαστικής του

φύσης, αποτελεί το μοναδικό αντίδοτο στο - υπό έλευση - καθεστώς του άκρατου μηδενισμού. Έτσι, θέλοντας να ανακαλύψει τη σχέση του με τα πράγματα εν γένει, καθώς αισθάνεται τη ζωή του να βαδίζει κυνικά ως μια τρεμάμενη σκιά, επιδίδεται εναγωνίως σε μία - διψασμένη για λύτρωση - προσπάθεια για να δώσει (στο ζευγάρι) αυτό που δεν έχει ο ίδιος: το δικαίωμα στον έρωτα. Μόνο που ο τελευταίος λειτουργεί ως καταπέλτης ελευθερίας και για τον ΗGW XX/7 , καθώς ο ίδιος είναι αδιάψευστα κι ολότελα ερωτευμένος με την ηθοποιό. Όλη ετούτη η "μετάλλαξη" του ΗGW XX/7 , από τη σχεδόν ανεπαίσθητη μοναξιά μέχρι την καταλυτική - εν είδει υπόκωφου πόνου - μεταμόρφωση του σε μάρτυρα του έρωτα, σκιαγραφείται με τρόπο εύστοχο και ανόθευτο από την υποκριτική δεινότητα του ηθοποιού Ούλριχ Μίχε που τον ενσαρκώνει η εν λόγω ερμηνευτική προσέγγιση επιτυγχάνει εμφανώς ανομολόγητα να απο-καλύψει εκείνο που καταμαρτυρά ο Ρεμπώ: "Να μη φέρω στον κόσμο την αηδία και την προδοσία μου" (Εποχή στην Κόλαση).

Πέραν τούτου, ο καθεαυτός χαρακτήρας των πρωταγωνιστών, διασαφηνίζει , εύρυθμα και με διαύγεια , την τρισυπόστατη - εν τω γίνεσθαι - φύση μας: είμαστε, αυτό που πρέπει να είμαστε, αυτό που δεν πρέπει να είμαστε κι αυτό που εντέλει είμαστε. Μέσα σ' αυτό το πολύπλοκα οργανικό πλαίσιο , γίνεται σαφές ότι αμφότερα, και ο πράκτορας και το ζευγάρι - (μήπως κι εμείς;) - κινδυνεύουν να χάσουν την ανάγκη να έχουν μία ταυτότητα, μία δηλ. απροϋπόθετη οντολογική καθαρότητα τόσο ικανή ώστε να διαρρηγνύει (ακατάπαυστα) το κάθε ιμάτιο δουλοπρέπειας απέναντι στην όποια εξουσία γι' αυτό και μένει αλησμόνητη η φράση της ηθοποιού προς το συγγραφέα : "Εσύ χρειάζεται λιγότερο το σύστημα; Εσύ δεν κοιμάσαι στην πραγματικότητα μαζί τους;". Εύλογα, λοιπόν, τίθεται το ερώτημα: μήπως οι άνθρωποι , άραγε, κρίνονται από τις επιλογές που κάνουν, κι όχι από τις ιδιότητες - στατικής τάξεως - που περίτρανα (αυτο)προβάλλουν ; Και κατ' επέκταση : μήπως τελικά, οι ζωές των άλλων δεν είναι δικές τους ζωές, αλλά δικές μας;

Το προηγούμενο αινιγματικό ερώτημα, ο σκηνοθέτης καταφέρνει (κατ'εμάς) να το τεχνοποιήσει (στον αγώνα του να το απαντήσει), δείχνοντας με περισσή σύνεση - (βλ. την πάρα πολύ εύστοχη και οξυδερκή αναφορά στον Μπρεχτ) - πως αυτό που καταφάσκει στη ζωή πέραν της ζωής , η Τέχνη, δεν επιβάλλεται αλλά εκτίθεται, σε πλήρη πάντοτε εναρμόνιση με τη φράση του Paul Celan "πληγωμένος από την πραγματικότητα και αναζητώντας πραγματικότητα" (Ο Μεσημβρινός και άλλα πεζά, ΑΓΡΑ 2006). Ο πρωτοεμφανιζόμενος Ντόνερσμαρκ αφενός, καταδεικνύει την ευτέλεια του δουλικού φρονήματος, και αφετέρου, αποδίδει με υψηλή ευκρίνεια την πολυπλοκότητα του ψυχικού μας βίου καθώς ανατρέπει την ευκολοθώρητη ηθική του άσπρου - μαύρου κι όχι μόνο αυτό: αν και σύμφωνα με τον Κ. Αξελό "το πρόβλημα της εγώτητας δεν έχει ακόμα καν τεθεί" (Προς την πλανητική σκέψη, Εστία 1985), ωστόσο, ο

γερμανός δημιουργός επιχειρεί να ρίξει το βλέμμα του στον "παράδεισο" της συντριβής του ατόμου, εκεί όπου (όπως ακούγεται και στην ταινία) "δεν ξέρεις σε τι να πιστέψεις και σε τι να επαναστατήσεις", εκεί όπου η ενοχή γίνεται ανοχή - καθοσιώνοντας το (όποιο) εντός μας Τείχος.

Το μόνο που μας απομένει , επομένως, είναι να ανταποκριθούμε με όση ανοιχτότητα μπορούμε σ' αυτό το πραγματικά ρηξικέλευθο καλλι-τεχνικό κάλεσμα, ούτως ώστε, ίσως , καταφέρουμε μια μέρα να γράψουμε κι εμείς μια "Σονάτα για έναν καλό άνθρωπο", όντας πλέον "μηχανικοί της ψυχής"(ήτοι συγγραφείς).

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΙΩΓΑΣ

Βιολόγος-Φοιτητής Θεολογίας ΑΠΘ

Με αφορμή δυο αυτοκτονίες (αυτοκτονία vs φλυαρίας)

Τετ, 09/05/2012 - 12:01 — [admin](#)

*Αυτό που είναι μπροστά μας
και αυτό που είναι πίσω μας
είναι ασήμαντα σε σχέση με
αυτό που βρίσκεται μέσα μας*
Έμερσον

*Η αυτοκτονία είναι μια πράξη δυνατή
σε μια στιγμή αδυναμίας.*

Ι. Μελισσανίδης

Κάθε bullshit artist, δηλαδή κάθε άνθρωπος που φλυαρεί άσκοπα, αδυνατεί να σκεφθεί πως υπάρχουν συνειδήσεις που - με σώας τα φρένας - θα μπορούσαν να βάλουν τέλος στη ζωή τους για μια απλή αντίρρηση. Έτσι, ο bullshit artist αφού κρίνει την αυτοχειρία ως ενέργεια λανθασμένη και ανορθολογική, θα αποδώσει (με τραγανιστή ευκολία και έχοντας το ύφος μιας Μαντάμ Σουσού) την αιτία της σε παράγοντες ψυχολογικής πίεσης και συναισθηματικής φόρτισης, εν συνεχεία θα επισημάνει τον κίνδυνο να λειτουργήσει ως πρότυπο η εν λόγω πράξη για τους μικρότερους, και τέλος ίσως και να φθάσει στο σημείο να ισχυρισθεί ότι αποτελεί έναυσμα (η αυτοχειρία) για να οργανωθεί ο λαός ώστε να πάρει την εξουσία (!) – και αναρωτιέσαι τί στο καλό σημαίνει η λέξηδημοκρατία.

Φαίνεται, λοιπόν, να καθοδηγούνται οι άνθρωποι από τις πεποιθήσεις τους για το πώς είναι τα πράγματα · όμως ένα συμβάν που δεν μας αφορά άμεσα, όπως για παράδειγμα η αυτοκτονία κάποιου ξένου, ίσως να παραμένει κάτι ολότελα ακλόνητο και ανθεκτικό στην όποια ανάλυσή.

Ο αυτόχειρας φαντάζει συνήθως ως ο βασιλιάς της μικρής του επικράτειας, κοιτάζοντας ωστόσο με προσοχή μέσα στην καρδιά του συμβάντος νιώθουμε ότι όλοι οι αυτόχειρες γίνονται εντέλει ένας αυτόχειρας. Πάντως, κάθε άνθρωπος που φέρει το στίγμα του αυτόχειρα δεν είναι αναγκαστικά αυτόχειρας και στην καρδιά του, μια και όπως λέει μια παροιμία των φυλών του Αμαζονίου “η καρδιά του ανθρώπου είναι ένα σκοτεινό απάτητο δάσος”. Άραγε, η αυτοχειρία συνιστά μια ιδιότυπη μαρτυρία, μια λαχτάρα για φυγή από κάποια αβάσταχτη αλήθεια ; Ή μήπως δείχνει απερίφραστα πως έρχεται μια στιγμή που οφείλεις να τακτοποιήσεις τους λογαριασμούς σου με τον κόσμο, και έπειτα απόλυτα ελεύθερος να αρκεστείς στη σιωπή ; Οι πιο πολλοί βαθιά μέσα μας νιώθουμε την ανάγκη να είμαστε ελεύθεροι `κι όμως, πόσοι από μας μπορούν να πουν τί είναι πραγματικά η *ελευθερία* ; Μία ακόμη λέξη, ως εκ τούτου, άστεγη, πλάνητας σαν τους πλανήτες, η ελευθερία του αυτόχειρα κινείται ανάμεσα σε δυο πόλους: μεταξύ της αφοπλιστικής απλότητας και της εκκωφαντικής αυθεντικότητας. Εισπνέοντας αφειδώς τη σκόνη ενός εγκλωβισμένου κόσμου, ο αυτόχειρας αποφασίζει να παραδώσει στο ικρίωμα το μυστικό του αφού πλέον όλες οι συνεννοημένες συνειδήσεις (εμείς) δεν μπορούν να τον αντέξουν σε συνθήκες μιζέριας και ασφυξίας. Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με μια κτηνώδη μαζική συνείδηση, η οποία κλείνει πεισματικά τα αυτιά της στην προφητεία του Αντονέν Αρτό (στο δοκίμιο του για τον Βαν Γκογκ) : “Μια μέρα η κοινωνία θα καταγράψει τον πρώιμο θάνατό της”.

Η τέχνη του να προσδιορίζεις ποια συμβάντα κρύβουν μέσα τους μια υπόσχεση, όπως τα στρείδια κρύβουν μέσα τους μαργαριτάρια, μια μέρα θα ρθει και θα λέγεται *στοχαστική* `ως τότε, δεν θα πάψει να ισχύει η ανομολόγητη και (κατεξοχήν) απαράβατη συνθήκη που λέει πως, για να εκφράσεις μια αλήθεια, με όλη τη σημασία της λέξης, χρειάζεται να έχεις την ικανότητα, αφενός, να νιώθεις τον τροπικό ήλιο όταν κάνει παγωνιά, και αφετέρου, να ψελλίζεις στα χείλη σου τις κατάλληλες λέξεις ώστε να αιχμαλωτίζεις το νόημα προτού χαθεί. Αλλιώς, χάνοντας το νόημα, χάνεται και ο ίδιος ο άνθρωπος. Από κει και πέρα, για όλους εμάς τους φλύαρους, και κατ' επέκταση εν δυνάμει αυτόχειρες , δεν απομένει παρά να συμφωνήσουμε (νά, η θεραπεία μας) με την Ιωάννα Φωτιάδου, μονολογώντας : “ Έτσι είναι η ζωή μου. Γεμάτη κύκλους πεταμένους. Χωρίς εμένα μέσα. Εγώ μένω έξω. Εξακολουθώ να προσπαθώ να σχεδιάσω τον κύκλο που θα κλείσει μαζί μ' εμένα, που θα είναι ολοστρόγγυλος και γω θα είμαι η γραμμούλα που λείπει για να κλείσει σωστά... Αλήθεια, πόσους κύκλους να χωρά η χωματερή μιας ψυχής ; ...Μη φοβάσαι κανέναν. Μόνο τον εαυτό σου αν δεν βρει τον έξυπνο φόνο. Να εξαφανίσει το βλαβερό από το μέσα του” (Τράβα το Δέκα το Καρώ, εκδ. Παιδεία, Λάρισα 2005).

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΙΩΓΑΣ

Βιολόγος - Φοιτητής Θεολογίας ΑΠΘ

"Παλιός και σύγχρονος" ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

Τρί, 15/05/2012 - 22:01 — Πάνος Κ.

Η έννοια του αναλφαβητισμού είναι σχετική: έχει στενή σχέση με τα δεδομένα κάθε εποχής και των κοινωνιών που λειτουργούν τότε. Παλαιότερα, αναλφάβητος θεωρούνταν κάποιος που ήξερε, με δυσκολία, να γράψει π.χ. το όνομά του.

Σήμερα, θεωρείται όποιος δεν ολοκλήρωσε τη βασική υποχρεωτική εκπαίδευση που είναι 9χρονη (6χρονο Δημοτικό Σχολείο + 3χρονο Γυμνάσιο, στη χώρα μας). Σήμερα, οι κοινωνικές και μορφωτικές απαντήσεις είναι πολλές: οι επιστήμες και η τεχνολογία εξελίσσονται συνεχώς! Τώρα πια, μιλούμε για "λειτουργικό αναλφαβητισμό", δηλαδή για μια κατάσταση κατά την οποία πολλοί άνθρωποι, νεαροί κυρίως, ενώ ολοκληρώνουν τις βασικές σπουδές τους, δεν έχουν τις απαιτούμενες δεξιότητες

και τις αναγκαίες γνώσεις για να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες και τις απαιτήσεις που ζητιούνται, σήμερα, σε διάφορες δραστηριότητες εργασιακές και μορφωτικές...

Πάντως, και πολλά παιδιά εγκαταλείπουν το σχολείο ή διακόπτουν τη βασική εκπαίδευση: 9-10% των μαθητών σήμερα, των αποφοίτων Λυκείου είναι λειτουργικά αναλφάβητοι! Επίσης, το 4% όσων τελειώνουν το Δημοτικό Σχολείο, δεν γνωρίζουν γραφή, ανάγνωση και βασική αριθμητική.

1991 (εθνική απογραφή)	εγκατάλειψη Γυμνασίου =3%
	απολυτήριο Δημοτικού =36,8%
	μη ολοκλήρωση Δημοτικού - γνώση ανάγνωσης και γραφής =10,7%
ΣΥΝΟΛΟ	=50,5%

Η παιδεία, όπως αντιλαμβανόμαστε, είναι κομβικό, βασικό στοιχείο για την πνευματική και

οικονομική ανάπτυξη και ένταξη κάθε ανθρώπου - κι ιδιαίτερα του νέου. Αν σήμερα, κάποιος νέος ή νέα είναι αληθινά μορφωμένος - και με γνώσεις και χρήσιμες δεξιότητες καταρτισμένος - μπορεί να αντιμετωπίσει πιο εύκολα δυσκολίες της ζωής σε συνθήκες έντονου ανταγωνισμού εθνικού και διεθνούς. Τότε συμμετέχουν οι νέοι, κατά τη δύναμη του καθενός, στη διαμόρφωση πολιτιστικών αγαθών. Γι' αυτό πρέπει κάποιος να γνωρίζει να μιλά και να γράφει καλά, να έχει στιβαρές γνώσεις μαθηματικών, να έχει ευχέρεια επικοινωνίας σε μία ή δύο ξένες γλώσσες, χρήση Η/Υ, κ.λ.π.

Μία στατιστική για τον λειτουργικό αναλφαβητισμό:

Πρόκειται για πολύ υψηλά ποσοστά! πολύ παραγωγικό δυναμικό της χώρας δεν μπορεί να αξιοποιηθεί σωστά, κυρίως σε αγροτικές και απομονωμένες περιοχές (πολλά παιδιά εγκαταλείπουν ή διακόπτουν το σχολείο εξαιτίας οικογενειακών προβλημάτων ή ανάγκης για εργασία προς ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος!)

Τι πρέπει να γίνει - μέτρα προτεινόμενα για την "θεραπεία" του προβλήματος του αναλφαβητισμού:

- περιορισμός του αριθμού των μαθητών σε κάθε αίθουσα διδασκαλίας (μείωση ανά τμήμα!)
- εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων για αποφυγή της σχολικής αποτυχίας (ή περιορισμού δραστικού της)
- κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (σεμινάρια, επανεκπαίδευση)
- γενίκευση του θεσμού της ενισχυτικής διδασκαλίας σε Λύκεια – Γυμνάσια
- ανάπτυξη κοινωνικής χρήσης γραπτού και προφορικού λόγου (λ.χ. αγωγή υγείας, περιβαλλοντική εκπαίδευση, κ.λ.π.)
- βελτίωση των εποπτικών μεθόδων και εμπλουτισμός με κατάλληλο εξοπλισμό των Σχολικών κτιρίων – μονάδων.
- Ανάπτυξη καλά εξοπλισμένων Σχολικών βιβλιοθηκών, (H/Y, projectors)
- Ριζική αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος
- Οικονομική αναβάθμιση των Σχολικών Μονάδων
- Υλική και ηθική στήριξη των εκπαιδευτικών (αναβάθμιση θέσης τους)
- Ανάπτυξη (σε συνεργασία με άλλους φορείς) κατάλληλων δραστηριοτήτων
- Διάβασμα (μελέτη!) σοβαρών βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων
- Ενημέρωση – επιμόρφωση πάνω σε νέες μεθόδους μόρφωσης και γνώσης (εξοικείωση με τη χρήση του διαδικτύου – internet, H/Y, multimedia)
- «δια βίου» (=συνεχής) αυτομόρφωση και επιμόρφωση (να μη σταματάμε να ενημερωνόμαστε και να μελετούμε για όλη μας τη ζωή!)
- Τάση για «στροφή» όλης της κοινωνίας στις πραγματικές αξίες (πνευματικές και ηθικές αξίες, αρετές ηθικοψυχικές, κ.λ.π.)
- Παρέες και ανταλλαγή απόψεων με πολίτες που έκαναν άλλες σπουδές για αλληλομόρφωση («έτερος εξ ετέρου σοφός γίνεται» - Σωκράτης)

Κ. Πάνος, Λάρισα 2012

Σχολικός εκφοβισμός

Σάβ, 05/05/2012 - 17:17 — [Τσιόπας Α.](#)

(bullying)

Ο σχολικός εκφοβισμός (bullying) ανάμεσα στους μαθητές είναι αναμφισβήτητο ένα πολύ παλιό φαινόμενο. Το γεγονός ότι πολλά παιδιά συχνά και συστηματικά παρενοχλούνται και εκφοβίζονται έχει περιγραφεί σε λογοτεχνικά έργα και πολλοί ενήλικες έχουν προσωπική εμπειρία από τα δικά τους σχολικά χρόνια.

Γενικά ως σχολικός εκφοβισμός ορίζεται η χρήση βίας μεταξύ μαθητών ή παιδιών παρόμοιας ηλικίας, με σκοπό να προκληθεί πόνος ή αναστάτωση.

Ο σχολικός εκφοβισμός δεν ταυτίζεται με την επιθετικότητα. Η διαφορά ανάμεσα στο σχολικό εκφοβισμό και στην επιθετικότητα έγκειται ακριβώς στα δύο τελευταία κριτήρια: Στην ανισότητα δύναμης και στην επανάληψη. Πρόκειται, λοιπόν, για σκόπιμη και επαναλαμβανόμενη κατάχρηση βίας από ένα ή περισσότερα άτομα προς ένα άτομο, το οποίο αδυνατεί να αμυνθεί είτε επειδή είναι μικρότερο ηλικιακά ή σωματικά πιο αδύναμο, είτε γιατί είναι μόνο του εναντίον πολλών, είτε γιατί δεν έχει το ψυχικό σθένος να υπερασπίσει τον εαυτό του.

Ο σχολικός εκφοβισμός, διακρίνεται α) στις άμεσες μορφές βίας και θυματοποίησης και β) στις έμμεσες και πιο εκλεπτυσμένες μορφές. Η άμεση- ανοικτή βία και θυματοποίηση παραπέμπει στη φυσική-σωματική κακοποίηση (σπρωξίματα, κλωτσιές, χαστούκια, τράβηγμα μαλλιών κλπ.) και στη λεκτική κακοποίηση. Η λεκτική κακοποίηση περιλαμβάνει βρισιές, σαρκασμό και ειρωνεία, καθώς και άσχημα σχόλια για την εθνική προέλευση ή την οικονομική κατάσταση ενός παιδιού και της οικογένειάς του.

Συναφής με τη λεκτική είναι η ηλεκτρονική βία, που εκδηλώνεται με τη χρήση προσβλητικών και με απειλητικό περιεχόμενο μηνυμάτων στο Internet, στα chat rooms και σε κινητά τηλέφωνα, όπως και με τη χρήση κάμερας με σκοπό την απειλή και ταπείνωση του παιδιού.

Ο έμμεσος εκφοβισμός σχετίζεται με την εκμετάλλευση και χειραγώγηση που εκδηλώνεται μέσα στο δίκτυο των κοινωνικών σχέσεων των συνομηλίκων . Ο στόχος πάντα είναι να διαταραχθούν οι διαπροσωπικές σχέσεις του θύματος και να πληγεί το προσωπικό του status.

Σύμφωνα με τους ερευνητές οι έμμεσες μορφές σχολικού εκφοβισμού είναι πιο προσφιλείς στα κορίτσια παρά στα αγόρια, γι' αυτό και σε επεισόδια θυματοποίησης, όπου διακυβεύεται το συναισθηματικό δέσιμο και το αίσθημα του «ανήκειν» στην ομάδα, πρωταγωνιστούν κυρίως κορίτσια ,ενώ συχνότερα φαίνεται τα αγόρια να προκαλούν φαινόμενα άμεσης σωματικής βίας, γεγονός που πιθανά σχετίζεται με τις κοινωνικές διαφορές των δύο φύλων, καθώς και τις προσδοκίες και τα στερεότυπα που έχουν διαμορφωθεί για τη συμπεριφορά τους.

Συνέπειες του σχολικού εκφοβισμού:

Όταν ένα παιδί γίνεται θύμα σχολικού εκφοβισμού με οποιαδήποτε από τις μορφές που αναφέρθηκαν, νιώθει σε πρώτη φάση φόβο. Αισθάνεται ότι απειλείται, τρομάζει, αποφεύγει να περπατά μόνο του στο σχολείο, αλλάζει διαδρομή για το σχολείο ή ζητά επίμονα από τους γονείς του να το συνοδεύουν εκείνοι στο σχολείο, φοβάται να

χρησιμοποιήσει το κινητό / ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο, δε θέλει να πάει σχολείο, αρνείται να πάει, κάνει απουσίες/ κοπάνες και μπορεί να παρουσιάσει συμπτώματα σχολικής φοβίας. Ακόμα σταματά να τρώει, γίνεται απότομο και επιθετικό, έχει νευρικότητα και τρομάζει εύκολα. Πολλά παιδιά που γίνονται θύματα σχολικού εκφοβισμού μπορεί να γίνουν τόσο επιθετικά, ώστε και τα ίδια να θυματοποιούν άλλα παιδιά ή τα αδέρφια τους στο σπίτι. Άλλωστε είναι γνωστό ότι «η βία γεννά τη βία». Πολλά παιδιά θύματα φοβούνται τόσο, ώστε κλαίνε, δε μπορούν το βράδυ να κοιμηθούν και έχουν εφιάλτες. Ακόμα μερικά αρχίζουν να τραυλίζουν, χάνουν τα πράγματά τους συχνά, τους λείπουν βιβλία και τετράδια ή πολλά από τα προσωπικά τους αντικείμενα είναι σκισμένα και κατεστραμμένα. Σε πιο προχωρημένες περιπτώσεις μάλιστα μπορεί να έχουν μελανιές και χτυπήματα ή σκισμένα ρούχα, όταν επιστρέφουν στο σχολείο.

Οι καταστροφικές συνέπειες του εκφοβισμού επηρεάζουν καταλυτικά την ποιότητα ζωής των θυμάτων και των θυτών. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τους θύτες διαπιστώνονται μακροχρόνιες συνέπειες στο βαθμό που η εμπλοκή τους σε επεισόδια εκφοβισμού αποτελεί συχνά πρόδρομο παραβατικών ή και εγκληματικών συμπεριφορών στην πορεία της ζωής τους.

Όσον αφορά τα θύματα, ο αντίκτυπος του σχολικού εκφοβισμού είναι ολέθριος για τη σωματική τους υγεία, την ψυχική τους ευεξία και την κοινωνική τους ανάπτυξη. Συναισθηματικά, τα παιδιά που υφίστανται επαναλαμβανόμενη βία νιώθουν διαρκή αγωνία, ένταση, τρόπο εξαιτίας της απειλής βίας αλλά και του εξευτελισμού που βιώνουν. Παρόμοια ερευνητικά δεδομένα κάνουν λόγο για χαμηλή αυτοεκτίμηση, συναισθήματα ντροπής και ενοχής, ακόμη και για σοβαρότερες επιπτώσεις στην ψυχική τους υγεία, οι οποίες σχετίζονται με την εμφάνιση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας, γενικευμένης διαταραχής άγχους, διαταραχής πανικού και φοβίες.

Ως προς τις διαπροσωπικές μεταβλητές, η θυματοποίηση συνδέεται είτε με ανεπαρκή κοινωνική ζωή, μοναξιά, απόρριψη είτε με υποτακτικότητα.

Έκδηλα είναι τα προβλήματα σχολικής προσαρμογής και υποεπίδοσης και για τα θύματα και για τους θύτες. Για τα θύματα ο λόγος που οι απουσίες είναι συχνό φαινόμενο είναι γιατί το σχολείο καταντά μαρτύριο.

Οι συνέπειες της θυματοποίησης στην παιδική και εφηβική ηλικία εμφανίζονται και στην ενήλικη ζωή. Υποστηρίζεται ερευνητικά ότι η χαμηλή αυτοεικόνα, το αίσθημα προσωπικής αποτυχίας και η κατάθλιψη στους ενήλικες συνδέεται και με εμπειρίες θυματοποίησης στην παιδική και εφηβική ηλικία.

Τρόποι αντιμετώπισης.

A. Τι να κάνουν οι γονείς του θύματος.

Πρώτα απ' όλα, βασικό ρόλο στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού έχουν οι γονείς. Αυτοί, λοιπόν, πρέπει να είναι υποψιασμένοι στην εμφάνιση οποιουδήποτε συμπτώματος θυματοποίησης. Αν, λοιπόν, το παιδί παρουσιάζει διαταραχές συμπεριφοράς και ψυχολογικά ή ψυχοσωματικά προβλήματα, όπως πονοκεφάλους, κοιλιακά άλγη, ενούρηση, διαταραχές ύπνου, άγχος, χαμηλή αυτοεκτίμηση, φοβίες ή δε μπορεί να μείνει μόνο ή να κοιτάζει κάποιον στα μάτια τότε είναι πολύ πιθανό να έχει πέσει θύμα εκφοβισμού. Σε τέτοια περίπτωση οι γονείς με αγάπη και διάλογο θα πρέπει να προσεγγίσουν το παιδί τους. Αυτό προϋποθέτει ανάπτυξη φιλικής σχέσης.

Συγκεκριμένα οι γονείς που έχουν ενδείξεις ότι το παιδί τους υπήρξε θύμα θα πρέπει να κουβεντιάσουν ήρεμα με αυτό για την εμπειρία του και να καταγράψουν προσεκτικά την μαρτυρία του ιδιαίτερα για το ποιοι εμπλέκονται στο συμβάν, πού και τι ακριβώς συνέβη.

Το θύμα, εξάλλου, είναι ανάγκη να ενθαρρύνεται ότι έκανε καλά που εκμυστηρεύτηκε το περιστατικό. Οι γονείς, λοιπόν, πρέπει να το διαβεβαιώσουν ότι δε φταίει αυτό για το συμβάν και ότι κανείς και για κανένα λόγο δεν επιτρέπεται να υφίσταται συμπεριφορές εκφοβισμού. Δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση το παιδί να νιώσει υπεύθυνο γι' αυτή την κατάσταση.

Χρειάζεται, εξάλλου, οι γονείς να εξηγήσουν στο παιδί πως οτιδήποτε υποπέσει στην αντίληψή του στο μέλλον θα πρέπει να το αναφέρει αμέσως στο δάσκαλο, ενώ οι ίδιοι καλούνται να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς του σχολείου και τη Διεύθυνση. Είναι απαραίτητο, όμως, όταν ο γονιός συναντηθεί με τον εκπαιδευτικό, να παραμείνει ήρεμος και έχοντας υπόψη ότι ο τελευταίος μπορεί να μη γνωρίζει καθόλου το περιστατικό ή να έχει ακούσει αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις να είναι όσο πιο σαφής για το συμβάν που του περιέγραψε το παιδί του. Καλό είναι, λοιπόν, να δώσει ημερομηνίες, τόπο και ονόματα άλλων παιδιών που εμπλέκονται στο περιστατικό.

Το σχολείο με τη σειρά του θα πρέπει να ενημερώσει το παιδί εκφοβιστή και τους γονείς του και να προβεί σε κατάλληλες ενέργειες, εμπλέκοντας ως ένα βαθμό και τους γονείς και των δύο πλευρών (του θύτη και του θύματος). Επιπλέον, είναι σημαντικό να βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία μαζί τους και να τους ενημερώνει σε τακτά διαστήματα αν υπάρχει βελτίωση ή αν συνεχίζονται τα προβλήματα.

Το σχολείο πρέπει να διαμορφώσει μία antibullying policy, αν δεν υπάρχει και να εκπαιδεύσει τα παιδιά πώς να αμύνονται, όταν αντιμετωπίζουν επίδοξους bullies.

Αν, όμως, οι γονείς του θύματος θεωρήσουν ότι το σχολείο δε μπορεί να αντιμετωπίσει την κατάσταση, θα πρέπει να συζητήσουν το πρόβλημα με άλλους γονείς και με το σύλλογο γονέων και αν ούτε αυτή η κίνηση βοηθήσει καλό είναι να απευθυνθούν σε συμβουλευτικούς σταθμούς, στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου όπου διαμένουν ή σε φορείς και κέντρα που είναι στελεχωμένα με ψυχολόγους θεραπευτές, κοινωνικούς λειτουργούς και ειδικούς παιδαγωγούς. Σε περίπτωση μάλιστα τραυματισμού του παιδιού-θύματος συνιστάται να

απευθυνθούν στην Αστυνομία για την αποτελεσματικότερη προστασία του θύματος και αποτροπή του θύτη.

Αν και πάλι δεν αλλάξει η κατάσταση, είναι αναγκαίο το παιδί να αλλάξει σχολείο. Στο νέο σχολείο οι γονείς θα πρέπει να ρωτήσουν αν υπάρχουν εκεί εκφοβιστές και πώς αντιμετωπίζει το σχολείο το φαινόμενο. Επίσης να ρωτήσουν αν είναι ανεκτοί εκεί οι εκφοβιστές και να συλλέξουν πληροφορίες από άλλους μαθητές και γονείς και ιδιαίτερα από μαθητές ταλαντούχους, ευαίσθητους και ικανούς, οι οποίοι γίνονται συχνά θύματα εκφοβισμού. Είναι σημαντικό οι γονείς να ζητούν πληροφορίες και να ωθούν έτσι τη σχολική κοινότητα να λάβει θέση στο θέμα αυτό, ενώ ποτέ δεν πρέπει να στέλνουν το παιδί τους στο σχολείο αν υποπτεύονται ότι δε θα είναι εκεί ασφαλές.

Ο πιο ουσιώδης, όμως, στόχος τόσο των γονιών όσο και των εκπαιδευτικών

είναι η ψυχική θωράκιση και στήριξη όσων παιδιών πέφτουν θύματα εκφοβισμού και απειλών, ώστε να αποφευχθούν καταστροφικές συνέπειες για τη μετέπειτα ζωή του. Έτσι είναι σημαντικό να διδάξουμε στα παιδιά να μην είναι παθητικοί δέκτες αλλά να βοηθούν να αντιμετωπίζουν το πρόβλημα. Να τα διδάξουμε να είναι θαρραλέα, να βρίσκονται σε επαγρύπνηση και να έχουν αυτοπεποίθηση.

Γονείς και εκπαιδευτικοί οφείλουν να καλλιεργήσουν στο παιδί την ιδέα του δικαιώματος στη διαφορετικότητα και στην προσωπική ελευθερία και ότι δεν είναι υποχρεωμένο να υφίσταται την απομόνωση, τον εξευτελισμό, τη βία και την υποτίμησή του από τους άλλους. Όποιος το πιστέψει αυτό για τον εαυτό του θα πείσει και τους άλλους..

Έτσι το εν δυνάμει θύμα θα μάθει να είναι τολμηρό και να μη

δειλιάζει, να κοιτάζει τον εκφοβιστή του στα μάτια και να μην του δίνει σημασία ή να τον πείσει να τον αφήσει ήσυχο.

Επιπλέον θα μάθει να χρησιμοποιεί κατάλληλο λεξιλόγιο για να μπορεί να υπερασπίζεται τον εαυτό του, συνειδητοποιώντας ότι το να αγνοεί τους άλλους δεν είναι πάντα η καλύτερη στάση.

Σημαντικό επίσης προκειμένου να καλλιεργηθεί η αυτοπεποίθηση του παιδιού είναι να συμμετέχει το τελευταίο σε ατομικές ή ομαδικές ενασχολήσεις όπως είναι ο χορός, η μουσική, τα αθλήματα, γιατί

κατ' αυτόν τον τρόπο θα αποκτήσει νέες παρέες και θα διευρύνει τον κύκλο των φίλων του, ξεφεύγοντας έτσι από την απειλή του εκφοβιστή.

Τέλος είναι καλό οι γονείς να συμβουλεύουν τα παιδιά τους να μη δίνουν τηλέφωνα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις, ενώ, όταν πραγματοποιείται εκφοβισμός μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή μηνυμάτων στο κινητό, θα πρέπει να κρατηθούν αυτά τα στοιχεία.

Είναι σημαντικό να νιώσει το παιδί ότι δεν είναι μόνο, ότι είναι ασφαλές, ότι έχει στήριγμά του τους γονείς. Έτσι θα διατηρεί την αυτοπεποίθησή του και δε θα χάνει την ψυχραιμία του.

B. Τι να κάνουν οι γονείς του δράστη.

Οι παραπάνω συστάσεις αντιμετώπισης του bullying αφορούν την πλευρά του θύματος. Όμως για να είναι πιο αποτελεσματική η αντιμετώπιση του φαινομένου είναι ανάγκη να ληφθεί μέριμνα και για τη συμπεριφορά του θύτη. Έτσι αν οι γονείς διαπιστώσουν ότι το παιδί τους παρενοχλεί άλλα παιδιά, πρέπει να του εξηγήσουν ότι αυτό που κάνει είναι απαράδεκτο, ότι ο αντίκτυπος είναι βαρύς και κάνει τα άλλα παιδιά δυστυχισμένα. Επιπλέον καλό θα ήταν να συζητήσουν μαζί του

για το τι μπορεί να του συμβαίνει, μήπως το απασχολεί ή στενοχωρεί κάτι. Επίσης πρέπει να προσέξουν μήπως μιμείται την επιθετική συμπεριφορά μελών του οικογενειακού περιβάλλοντος και αν συμβαίνει κάτι τέτοιο να αποθαρρύνουν άλλα μέλη της οικογένειας να παρουσιάζουν εκφοβιστικές συμπεριφορές.

Σε καμιά περίπτωση πάντως δε θα πρέπει να επιβάλλεται σωματική τιμωρία παρά να εφαρμόζονται σταθερά όρια και ποινές με συνέπεια. Έτσι οι γονείς δεν επιτρέπεται να χτυπούν το παιδί-εκφοβιστή ως τιμωρία για την επιθετική του συμπεριφορά, αλλά είναι προτιμότερη η αφαίρεση προνομίων. Οι γονείς τέτοιων παιδιών αντιμετωπίζουν την πρόκληση να τα διδάξουν τεχνικές χαλάρωσης και τρόπους επίλυσης συγκρούσεων, χωρίς βία: πώς να λένε όχι και πώς να ζητούν αυτό που θέλουν με ευγενικό τρόπο.

Σε περίπτωση που βεβαιωθούν ότι το παιδί τους αναπτύσσει εκφοβιστική συμπεριφορά θα πρέπει να απευθυνθούν στους δασκάλους του και να συζητήσουν μαζί τους. Πάνω από όλα, όμως, οι γονείς χρειάζεται να επαινούν το παιδί-θύτη και να το στηρίζουν, όταν βλέπουν ότι καταβάλλει προσπάθειες για να βελτιώσει τη συμπεριφορά του και κάθε φορά που επιδεικνύει συνεργατικές και φιλικές συμπεριφορές προς άλλα παιδιά. Αν το παιδί εκφοβίζει, επειδή είναι απομονωμένο, πρέπει να προσπαθήσουν να το βοηθήσουν να βρει έστω κι ένα φίλο, στον οποίο θα φέρεται με σεβασμό. Εξάλλου καλό είναι οι γονείς να δώσουν πρωτοβουλίες και ευθύνες στο παιδί και να το εντάξουν σε δημιουργικές δραστηριότητες όπως ο εθελοντισμός.

Κυρίως το παιδί είναι αναγκαίο να γνωρίζει ότι οι γονείς του το αγαπούν, ώστε να μην εκδηλώνει επιθετική και παραβατική συμπεριφορά λόγω συναισθηματικού ελλείμματος. Αν, όμως, παρόλα αυτά το παιδί εκφοβίζει επίμονα και καταναγκαστικά, ίσως είναι χρήσιμη η ψυχοθεραπευτική βοήθεια, ενώ αν πάσχει από σύνδρομο υπερκινητικότητας ίσως η συνδρομή του παιδιάτρου βοηθήσει.

Γ. Τι να κάνει το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί.

Ο εκφοβισμός αποτελεί πρόβλημα σχολικής πειθαρχίας. Οι εκπαιδευτικοί, λοιπόν, έχουν ευθύνη για την ασφάλεια των μαθητών και τη δημιουργία ενός πολιτισμένου και ήρεμου κλίματος στο σχολείο. Έτσι κάθε φαινόμενο εκφοβισμού θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με σοβαρότητα, συνέπεια και υπευθυνότητα και να κόβεται από τη ρίζα του.

Στην πράξη, λοιπόν, ο εκπαιδευτικός οφείλει από την πρώτη μέρα να εξηγήσει στα παιδιά τι είναι ο σχολικός εκφοβισμός και ότι είναι ευθύνη όλων των παιδιών να αναφέρουν όποιο περιστατικό υποπέσει στην αντίληψή τους. Σε σχολεία όπου οι κανόνες θέτονται ξεκάθαρα από την αρχή της χρονιάς και επιβάλλονται ποινές (όχι σωματικές) στους εν δυνάμει θύτες δεν εμφανίζονται ή εμφανίζονται σε περιορισμένη κλίμακα φαινόμενα bullying.

Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να προτείνει ο δάσκαλος στους μαθητές του να κάνουν μία μικρή έρευνα στο σχολείο όσον αφορά τον εκφοβισμό προκειμένου να συλλεχθούν χρήσιμες πληροφορίες και να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά. Επίσης καλό είναι οι εκπαιδευτικοί να διδάσκουν το δικαίωμα όλων στη διαφορετικότητα και την ανάγκη σεβασμού προς κάθε άνθρωπο. Όσον αφορά τα εν δυνάμει θύματα μπορούν να διδαχτούν κάποιες τεχνικές ανάπτυξης της διεκδικητικότητας και της αυτοπεποίθησης, ενώ ακόμη και όσα παιδιά δεν κινδυνεύουν πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι δεν πρέπει να παραμένουν ουδέτεροι παρατηρητές αλλά να αναφέρουν στον εκπαιδευτικό ή το Διευθυντή περιστατικά εκφοβισμού.

Ακόμη, όμως κι αν δεν υπάρχει κάποια επίσημη ή μη καταγγελία από μαθητές ή γονείς ο δάσκαλος πρέπει να έχει τα μάτια του ανοιχτά και να παρατηρεί τα πάντα τόσο μέσα στην τάξη όσο και στον αύλειο χώρο κατά τη διάρκεια της εφημερίας του. Με δεδομένο ότι ο αύλειος χώρος αποτελεί σε μεγάλο βαθμό χώρο θυματοποίησης, η συστηματική επίβλεψή του με τη διαρκή παρουσία των διδασκόντων κατά τα διαλείμματα θα αποτελέσει ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα εκδήλωσης σχετικών φαινομένων. Η σημαντικότητα του ρόλου της εφημερίας έχει τονιστεί από την εκπαιδευτική κοινότητα, αν και σε κάποιες περιπτώσεις δεν υποστηρίζεται ανάλογα από τους εμπλεκόμενους κάθε φορά εκπαιδευτικούς.

Όταν, λοιπόν, ο δάσκαλος είναι πια σίγουρος για την εκδήλωση ενός εκφοβιστικού συμβάντος, πρέπει να συζητήσει με το παιδί-θύμα και τα υπόλοιπα παιδιά ξεχωριστά για να μάθει αν κάτι παρόμοιο έχει ξανα συμβεί. Κρατώντας σημειώσεις για το ζήτημα θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την κατάσταση αποτελεσματικότερα, ενώ σε πρώτη φάση είναι ανάγκη να καθησυχάσει το θύμα λέγοντάς του ότι το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί.

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός καλό θα ήταν να μιλήσει στο παιδί-θύτη ιδιαιτέρως σχετικά με την ανάρμοστη συμπεριφορά του, καθώς και τις συνέπειες και κυρώσεις που θα υποστεί αν συνεχίσει την εκφοβιστική του δράση. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να δεχτεί ψεύτικες δικαιολογίες, αλλά, αφού καταγράψει τις μαρτυρίες των εμπλεκόμενων παιδιών και των παιδιών-παρατηρητών και φέρει το θέμα στο σύλλογο διδασκόντων με την παρουσία των γονιών του θύτη και του θύματος, να εισηγηθεί και να επιβάλει την κατάλληλη ποινή στον εκφοβιστή χωρίς αυτή να περιλαμβάνει σωματική τιμωρία, ταπεινώσεις κι εξευτελισμούς.

Προτείνεται, λοιπόν, η εφαρμογή της μεθόδου «αποφυγή της κατηγορίας» (no blame approach). Η μέθοδος αυτή προτείνει την αποφυγή της εύρεσης των θυτών σε αμυντική θέση, με την έννοια να αποφευχθεί η κατά πρόσωπο αντιπαράθεση μαζί τους και η προσβολή-τιμωρία τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν γίνουν κατανοητές οι επιπτώσεις των πράξεών τους που κατευθύνονται προς τους μαθητές-θύματα.

Επιπλέον, μπορεί να ζητηθεί από τους ίδιους τους θύτες να προτείνουν τρόπους που θα οδηγούσαν στην αντιμετώπιση-εξάλειψη φαινομένων θυματοποίησης/εκφοβισμού. Είναι άλλωστε κοινός τόπος πως η επιβολή ποινών-και ιδιαίτερα η αλόγιστη χρήση της- λειτουργεί αρνητικά στην επιτυχή διαχείριση και αντιμετώπιση συγκρουσιακών/διαταρακτικών συμπεριφορών. Η ετοιμότητα θετικού επαίνου- επιβράβευση του «παραβατικού μαθητή», τη στιγμή που πραγματοποιεί κάποια θετική ενέργεια κατά την ώρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμβάλλει θετικά στην προσπάθεια επίτευξης μιας κοινά αποδεκτής συμπεριφοράς στους σχολικούς χώρους (Fontana, D., 1996).

Η ανάθεση σε έναν εκπαιδευτικό –ο οποίος έχει χτίσει σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και έχει κερδίσει το σεβασμό του μαθητή που υποπίπτει σε παραβατική / διαταρακτική συμπεριφορά- του ρόλου του Συμβούλου / ενισχυτή του, είναι πολύ πιθανό να συμβάλει θετικά στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Στην περίπτωση που μας απασχολεί εδώ συνιστάται να ζητήσει ο θύτης ειλικρινή συγγνώμη από το θύμα και να επιστρέψει χρήματα ή πράγματα που τυχόν του έχει αφαιρέσει. Φυσικά η σωστή ενημέρωση των γονιών του εκφοβιστή είναι μέγιστης σημασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάστασης.

Η προσπάθεια ενεργούς-δημιουργικής εμπλοκής του εν δυνάμει «διαταράκτη» μαθητή στην εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί επιτυχή ενέργεια «αφοπλισμού» του από ενδεχόμενη προσπάθειά του να επιχειρήσει διαταραχή-εκτροχιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ενώ επιπρόσθετα συμβάλλει στη θετική του κοινωνικοποίηση και στο «δέσιμό» του με τους συμμαθητές του. Η νηφάλια και ψύχραιμη στάση του εκπαιδευτικού σε κάθε περίπτωση οριοθετεί την προσπάθεια ελέγχου-διαμόρφωσης ενός αδιατάρακτου, δημιουργικού και ευχάριστου κλίματος στην τάξη .

Ο δάσκαλος θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να προσπαθήσει να σπάσει την κλίκα των εκφοβιστών στο σχολείο, αν αυτή υπάρχει. Η κλίκα αυτή συνήθως έχει έναν αρχηγό που κατά παράδοση είναι το πιο επιθετικό παιδί της παρέας. Ο εκπαιδευτικός, λοιπόν, πρέπει να επιτηρεί στενότερα το τελευταίο, αφού τα υπόλοιπα παιδιά το ακολουθούν τις περισσότερες φορές από φόβο. Καλό θα ήταν να προσανατολίζει τα παιδιά αυτά σε άλλες δημιουργικές κι εποικοδομητικές δραστηριότητες, ώστε να ξεφύγουν από τη στενή επιρροή του bully και να αναπτύξουν υποστηρικτική συμπεριφορά προς πιο αδύναμους ή διαφορετικούς συμμαθητές τους.

Ο ρόλος, όμως, του δασκάλου δε σταματά εδώ. Είναι υποχρεωμένος να παρατηρεί προσεκτικά και να παρακολουθεί την πορεία των πραγμάτων κι αν διαπιστώσει ότι τα εκφοβιστικά περιστατικά επαναλαμβάνονται και δε μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του την κατάσταση να συζητήσει το θέμα με το σύλλογο διδασκόντων, στη συνέχεια με την προϊστάμενη αρχή της περιφέρειάς του και να ζητήσει εγγράφως τη συνδρομή τους, καθώς και τη βοήθεια ενός ειδικού. Εννοείται πως αν συμβεί σοβαρός τραυματισμός επιβάλλεται να ειδοποιηθεί η τοπική αστυνομία.

Γενικά ο εκπαιδευτικός είναι απαραίτητο να βρίσκεται σε διαρκή επαγρύπνηση, ώστε να αντιλαμβάνεται οτιδήποτε ύποπτο συμβαίνει τόσο στο σχολείο όσο και κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικών επισκέψεων και εκδρομών, ενώ μπορεί να συμβάλει και στην αποπεριθωριοποίηση και απομόνωση ενός εν δυνάμει θύματος, ανακαλύπτοντας με ποια παιδιά θα μπορούσε να ταιριάζει και ζητώντας από αυτά να το προσεγγίσουν και να το εντάξουν στην παρέα τους. Έτσι τα «αδύναμα» παιδιά θα αναπτύξουν το αίσθημα του ανήκειν και θα είναι περισσότερο ασφαλή κοντά σε φίλους, ενώ παράλληλα θα ενισχυθεί η αυτοπεποίθηση και η κοινωνικότητά τους, κάτι που μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στη συναισθηματική και νοητική τους εξέλιξη ακόμη και κατά την ενήλικη ζωή.

Κομβικό, λοιπόν, σημείο στην αντιμετώπιση του εκφοβισμού αποτελεί η πρόληψη, που μπορεί να λειτουργήσει και με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και τη στενή συνεργασία τους με το δάσκαλο. Έτσι καλό θα ήταν να τοποθετείται στην τάξη ένα κουτί παραπόνων, όπου οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να καταθέτουν ανώνυμα τις ανησυχίες και τα προβλήματά τους και να καταγγέλλουν παραβατικές συμπεριφορές των συμμαθητών τους και όσα αρνητικά φαινόμενα συμβαίνουν στο χώρο του σχολείου. Η πρακτική αυτή προάγει την υπευθυνότητα, χωρίς να μειώνει πρόσωπα και χωρίς να δημιουργεί εντάσεις και έχθρες μεταξύ των παιδιών.

Η πρόληψη, λοιπόν, της βίας και η αρμονική και ειρηνική συνύπαρξη θα πρέπει να βρίσκεται στο κέντρο της εκπαιδευτικής στοχοθεσίας, ενώ η αντιμετώπιση του bullying μπορεί να προωθηθεί στο πλαίσιο όλων των γνωστικών αντικειμένων, άρα είναι υπόθεση όλων των μελών του συλλόγου διδασκόντων αλλά και του ίδιου του Διευθυντή.

Ιδιαίτερα πρέπει να τονιστεί εδώ η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων από ειδικούς σε θέματα σχολικής παραβατικότητας. Έτσι θα επιτευχθεί η ουσιαστική ευαισθητοποίησή τους σε ανάλογα φαινόμενα και η αποτελεσματική από την πλευρά τους διαχείρισή τους.

Στο σημείο αυτό αξίζει να προσεχτεί ο ρόλος της Διεύθυνσης του σχολείου. Θα πρέπει, λοιπόν, να τηρείται ξεκάθαρη και απαρέγκλιτη στάση-αντιμετώπιση σχετικών φαινομένων, στάση η οποία θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να στηρίζεται και να ενισχύεται από το Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου. Ο ρόλος του Διευθυντή είναι ιδιαίτερα σημαντικός όχι μόνο στο επίπεδο στήριξης των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών, αλλά και ενημέρωσής τους, αφού αυτός

είναι σε θέση να γνωρίζει ευαίσθητες πληροφορίες για την οικογενειακή αλλά και την προσωπική ταυτότητα του «διαταράκτη» μαθητή, πληροφορίες που είναι πολύ πιθανό να σχετίζονται άμεσα με τη διαταρακτική-ανάρμοστη συμπεριφορά του (για παράδειγμα ο αιφνίδιος θάνατος προσώπου του οικογενειακού του περιβάλλοντος).

Επίλογος.

Η εκδήλωση εντάσεων, με τη μορφή παραβατικών συμπεριφορών, εκφοβισμού/θυματοποίησης και σχολικής βίας αποτελεί σύνηθες πλέον φαινόμενο. Η ίδια η φύση του θεσμού της εκπαίδευσης είναι αυτή που επιτάσσει την εφαρμογή των αναγκαίων και αποτελεσματικών εκείνων μεθόδων-πρακτικών, οι οποίες θα συνδράμουν στη διαχείριση διαταρακτικών-παραβατικών φαινομένων και θα συμβάλουν αποφασιστικά στην αντιμετώπισή τους. Τον κυρίαρχο λόγο και τη μεγάλη ευθύνη στην ενεργοποίηση τέτοιων πρακτικών έχει η εκπαιδευτική κοινότητα, με την έμπρακτη και πολύπλευρη στήριξή της τόσο από την Πολιτεία όσο και από την ευρύτερη κοινωνία. Ο ρόλος των γονέων, εξάλλου, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα, ώστε να περιοριστούν τα φαινόμενα εκφοβισμού στο σχολείο με το σωστό χειρισμό του παιδιού-θύτη αλλά και του παιδιού θύματος, στο οποίο οι γονείς πρέπει να διαμορφώσουν μηχανισμούς άμυνας και να του ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση. Εξυπακούεται φυσικά η διαρκής και ουσιαστική συνεργασία του γονέα με τους εκπαιδευτικούς της σχολικής κοινότητας και των τελευταίων με τα παιδιά αλλά και κοινωνικούς φορείς που μπορούν να συνδράμουν αποφασιστικά.

Τάσος Τσιόπας
Φυσικός

Ο βάτραχος κι ο χάρος

Τετ, 09/05/2012 - 12:06 — [admin](#)

Έχοντας πια απωλέσει εκείνη τη βούληση των διαφωτιστών που ήταν ικανή να ανιχνεύει ερμηνευτικά τα πράγματα, μέσα μας αρχίζει να αυξάνεται μια αμηχανία που στη συνέχεια θα γίνει ένα είδος νεύρωσης, μιας νεύρωσης που δεν αφορά πλέον τον εαυτό μας αλλά τη χώρα της Ελλάδας· η τελευταία, ιδωμένη ως θηλυκό, φαντάζει σαν μια κοπέλα που αγαπιέται από δύο νεαρούς, όπου ο ένας πρόκειται να γίνει δικαστής και ο άλλος τρομοκράτης. Έτσι, η κρίση καλά κρατεί, τόσο στα πορτοφόλια όσο και στα μυαλά μας. Απ' την άλλη, ενώ όταν κάθεσαι στην καρέκλα νιώθεις πως εσύ αποκλείεται να έχεις ποτέ άδικο, όταν ωστόσο κοιτάς απ' το παράθυρο σκέφτεσαι πόσο τα δίκαια έχουν υπερπολλαπλασιασθεί. Χμ! Μήπως τελικά όποιος δεν αμφιβάλει, να σημαίνει ταυτόχρονα ότι γίνεται και επικίνδυνος;

Η επικινδυνότητα ενός ανθρώπινου ζώου συνίσταται στη δυνατότητά του να ατενίζει την πραγματικότητα ως ένα συμπαγή τοίχο από ατσάλι, δίχως την παραμικρή ρωγμή. Δεν χωρά αμφιβολία ότι στην προκειμένη περίπτωση έχουμε να κάνουμε μ' ένα εσωτερικής φύσεως αδιέξοδο που καλείται υπαρξιακό· τότε, λοιπόν, η ευφυΐα του εν λόγω ζώου παύει να ασκείται, κι αυτό επειδή δεν προκαλείται, καθώς, όπως βρίσκεται αντιμέτωπο με μια ατσάλινη πραγματικότητα που δεν παρουσιάζει ούτε ίχνος ρωγμής, αρχίζει να μεταμορφώνεται με ρυθμό αργόσυρτο σε ένα ον ανάπηρο να υποψιαστεί αν υπάρχει κάποιο μυστήριο απ' την άλλη πλευρά του τοίχου. Για κάθε ενδεχόμενο, πάντως, το 2020 μ.Χ. στο κέντρο της Βαρκελώνης και σε απόσταση λίγα μέτρα από το ναό της Sagrada Familia, ο άνθρωπός μας δεν λησμονεί να πάρει τα απαραίτητα μέτρα υγιεινής: αλητεύει συχνά-πυκνά γελώντας μέσα σε σκοτεινά μονάχα σοκάκια, και, χωρίς να νοσταλγεί κάποια πατρίδα, δηλαδή κάποιο υπαρκτό τόπο με αγαπημένα πρόσωπα. Μοναδική του έγνοια είναι να ξετρυπώσει μία έστω ελάχιστη ρωγμή τοίχου ώστε να μπορέσει ελεύθερα μέσα απ' αυτήν να φωνάξει ένα ναι ή ένα όχι, που να είναι όμως εντελώς δικό του. Πάνω του κρατά συνεχώς ένα βιβλιαράκι, τους "Παρ' ολίγον διαλόγους", του Antonio Tabucchi: πρόκειται για διαλόγους με κάποιον που δεν μπορεί να απαντήσει.

Η βλακεία – κι όλα τα παράγωγα της όπως ανοησία, αμαρτία, αποτυχία, κ.τ.λ. – προβάλλει σαν μία μικρή και ασήμαντη μπαλίτσα χιονιού που κατεβαίνει από το βουνό και που σιγά σιγά γίνεται τεράστια και σε πλακώνει. Μέχρι να συμβεί όμως αυτό, το βλέμμα σου, φίλε αναγνώστη, έχει σταματήσει πάνω στην αρνητική πλευρά της ζωής, αυτήν που ονομάζουμε mal du monde. Οπότε, με χαρακτηριστική ευκολία ξεχνάς ότι πολιτική, ίσως, σημαίνει να ζω στηρίζοντας τη ζωή· ποια ζωή όμως; Εκείνη που αφορά τη συνήθεια να αλλάζεις απλά κρεβάτι σε έναν αποστειρωμένο θάλαμο νοσοκομείου, ή, μήπως εκείνη που αφορά την τόλμη να εμπλακείς σε περιπετειώδεις διαδικασίες αλχημείας; Δική σου η απόφαση. Πάραυτα, και δίχως να θέλει να αναλάβει κάποιο ρίσκο, κάποια ψυχή παραμένει ερμητικά στενό-χωρή και μονολογεί: - Θέλω να γνωρίζω αλλά όχι να μετέχω· με αποτέλεσμα, τα περισσότερα πράγματα (γι' αυτήν) να μην αξίζουν τον κόπο. Επομένως, αν για την ορθόδοξη χριστιανική παράδοση, η

κόλαση αντιστοιχεί (οντολογικά) σε τρόπο και όχι τόπο υπάρξεως – υπό την έννοια ότι μη σχέση με τον συνάνθρωπο σημαίνει μη σχέση και με το θεό – μήπως έφθασε η ώρα για να διερωτηθούμε επιτέλους τι λογής θεό εμπιστευόμαστε; Ειδάλλως, ας το πάρουμε απόφαση ότι το δυσκολοχώνευτο εν Χριστώ άθλημα της αγάπης θα συνεχίσει να μεταβάλλεται εσαεί σε εύθραυστο *theatrum mundi*, ωθώντας έτσι αφενός, τους θεολόγους να επικαλούνται μπρος στον Χάρο τη φράση του Λουκιανού "δεν θα πάρεις τίποτα από αυτόν που δεν έχει", και αφετέρου, τους βιολόγους να ευελπιστούν πως ο άνθρωπος θα αποδειχθεί λίγο πιο έξυπνος και πιο ενεργός από τον βάτραχο, δεδομένου ότι τον τελευταίο μπορούμε να τον σιγοβράσουμε αλόγγυστα (δηλ.

χωρίς να αποδράσει ο βάτραχος) σε μια κατσαρόλα. Εύγε! Ως εκ τούτου, η στενόχωρη κυρία που καλείται ψυχή, επειδή αναπνέει διαρκώς σε θερμοκρασία καύσωνα, αποζητά ένα ποτήρι νερό για να ξεδιψά αντί να ψάχνει να βρει τρόπο να γίνει η ίδια μια δροσερή ύπαρξη· συνακόλουθα, ενώ φθάνει στο σημείο να απορρίπτει άλλες δροσερές υπάρξεις ούτως ώστε να νιώθει καλύτερα ο εαυτός της, ξεχνά πως το πρόσωπό της – για να υφίσταται – έχει ανάγκη από τη σχέση με το προς-όψιν (πρόσωπο) μιας άλλης ψυχής-ύπαρξης. Πιθανόν, όσον αφορά την εν λόγω κυρία, να έχουμε να κάνουμε με μια εν δυνάμει αυτόχειρα παρθένα, η οποία αν και αποκαθαρμένη από όλη την κόπρο που έθρεψε το ρόδο της ζωής, αδυνατεί να συνειδητοποιήσει πως η κόπρος καθαίρεται αλλά το ρόδο διαφυλάσσεται· γι' αυτό και προτιμά, αστόχαστα υποθέτουμε, την αναιμική κόπρο της μοναξιάς (κόλαση) από το αγκαθωτό ρόδο της ζωής (παράδεισος). Όντας αποξηραμένα φυτά εσωτερικού χώρου,

αδυνατούμε (οντολογικά) να προβούμε σε κάποια πράξη επιλογής. Άρα, αποδεικνύεται αναληθής εκείνη η φιλοσοφική θέση που λέει ότι, *δυσαρέσκεια με κάτι σημαίνει αξιολογική προτίμηση του αντιθέτου του*. Πάντως, τα προς διάθεση στόμια του ανθρώπινου *corpus* αρκούν για τις όποιες αντιλειτουργικές φλυαρίες του· κι αυτό προς επίρρωση του γεγονότος πως το εσωτερικό μας περιβάλλον, το οποίο φαίνεται να παράγει μία σιωπή απορριμματοφόρα, έχει καταστεί οιονεί *conservation religionis*.

Βγαίνοντας ο άνθρωπός μας από τον εσπερινό της αγάπης κι ενώ βαδίζει προς το *hostel* του (ένα φθηνιάρικο χώρο διανυκτέρευσης), αναπολεί τα λόγια του αποστόλου Παύλου: *Δεν στοχεύουμε σ' αυτά που φαίνονται, αλλά σ' αυτά που δεν φαίνονται. Μη γίνεστε δούλοι ανθρώπων*. Κι όμως, του είναι δύσκολο να χαμογελάσει συγκαταβατικά, διότι γνωρίζει πολύ καλά ότι οι γύρω του άνθρωποι, ακόμα και οι δίκαιοι, δεν καταφέρνουν να επιβιώσουν σήμερα μόνο μέσω της πίστεως τους, καθότι το απόρθητο φρούριο της λογικής που διαθέτουν δεν αφήνει να εισχωρήσει μέσα στην καρδιά τους παρά απειροελάχιστες στάλες αγάπης με τη μορφή σκουληκιού, κι ας εξισώνεται – σύμφωνα με ένα

χειρόγραφο της κοινότητας του Κουμράν – το προαναφερθέν πλασματάκι με τον άνθρωπο εξαιτίας της αμαρτωλότητας του τελευταίου. Στο δωμάτιο του *hostel* ο άνθρωπός μας ξεφυλλίζει ένα βιβλίο που· χει βρει κάτω από το μαξιλάρι του, ξεχασμένο μάλλον από προηγούμενο ταξιδιώτη, με τον τίτλο Ερωτικές ιστορίες καθημερινής τρέλας, όταν κάποια στιγμή τραβά τη ματιά του η παρακάτω υπογραμμισμένη φράση: « Η ελεύθερη ψυχή είναι σπάνια, αλλά όταν τη

συναντήσεις, την αναγνωρίζεις · κι αυτό γιατί αισθάνεται όμορφα, πολύ όμορφα, όταν είσαι κοντά της ή μαζί της ». Αίφνης, μελαγχολεί, κι ύστερα σιγοψιθυρίζει: Πριν από όλα υπήρχε ο Λόγος, μετά εμείς στη μέση, το τέλος άραγε πού να είναι; Ούφ! Σε λίγα λεπτά αφήνει το hostel για να κατευθυνθεί προς ένα κεντρικό βιβλιοπωλείο με σκοπό να πάρει ένα ελληνικό παραμύθι, όχι με βάτραχο ή με Χάρο, αλλά κάποιο σχετικό με σπίρτα και όνειρα, κάτι δηλαδή ανατρεπτικά αισιόδοξο, με τίτλο Μην κλαίς, κοριτσάκι. Το όνομα του hostel είναι Cool και ο άνθρωπός μας ονομάζεται Ιησούς.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΙΩΓΑΣ
Βιολόγος-φοιτητής Θεολογίας ΑΠΘ

Ιωακείμ Γ΄, ο “Μεγαλοπρεπής”

Σάβ, 05/05/2012 - 17:11 — [admin](#)

Όνοματεπώνυμο Συντάκτη:

Χάρης Ανδρεόπουλος

Πατριάρχης και η Θεσσαλία

ΛΑΜΠΡΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΕΡΑΡΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΟ ΑΓΩΝΙΣΤΗ

Τα πορίσματα Επιστημονικού Συνεδρίου για τον Ιωακείμ Γ΄, τον Πατριάρχη που υπέγραψε το 1882 την παραχώρηση των εκκλησιαστικών επαρχιών της Θεσσαλίας στην αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος

Την μεγάλη εκκλησιαστική προσωπικότητα, του από Θεσσαλονίκης (1874 – 1878) Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ του Γ΄ και το έργο που προσέφερε στη διάρκεια των δύο θητειών του στον οικουμενικό θρόνο (1878 – 1884 και 1901 – 1912) προκειμένου να καταστήσει το Πατριαρχείο σημείο αναφοράς και κέντρο της ορθόδοξης οικουμένης, ανέλυσαν διακεκριμένοι επιστήμονες στο τριήμερο συνέδριο (3 – 5 Φεβρουαρίου) που πραγματοποιήθηκε στη συμπρωτεύουσα μ’ αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την εις Κύριον εκδημία του.

Το Συνέδριο που είχε θέμα «Ιωακείμ Γ΄, ο Μεγαλοπρεπής. Ο από Θεσσαλονίκης Οικουμενικός Πατριάρχης και η εποχή του» συνδιοργάνωσαν ο δήμος Θεσσαλονίκης και η τοπική Φιλόπτωχος Αδελφότης Ανδρών, υπό την αιγίδα της Αυτού Θειοτάτης Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Οι εργασίες του Συνεδρίου ξεκίνησαν στην αίθουσα διαλέξεων της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών με κεντρικό ομιλητή τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αρκαλοχωρίου της Εκκλησίας της Κρήτης και καθηγητή Εκκλησιαστικής Ιστορίας στο Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ, κ. Ανδρέα (Νανάκη), ο οποίος με τη μεστή ομιλία του ανέδειξε το πολυσχιδές έργο προσφοράς στη Ρωμιοσύνη και το απαράμιλλο εκκλησιαστικό φρόνημα του Ιωακείμ Γ΄, του Πατριάρχη που, όπως τονίσθηκε από τον ομιλητή, «αγαπήθηκε μέχρι λατρείας από το Γένος μας».

Η ισχυρή προσωπικότητά του Ιωακείμ, η ικανότητα να συλλαμβάνει, να επεξεργάζεται, να δίνει λύση στα προβλήματα και προοπτική στα θέματα που απασχολούσαν την εποχή του και το Πατριαρχείο, ως εθναρχικό κέντρο του εξωελλαδικού ελληνισμού, δημιούργησαν θαυμασμό προς το πρόσωπο του Ιωακείμ, σε ένα μεγάλο μέρος των αρχιερέων, των ιερέων, των λογάδων, των προυχόντων και του απλού λαού. Σε πολλά εικονοστάσια της Ανατολής οι ρωμιοί είχαν τοποθετήσει μαζί με τις εικόνες των αγίων και τη φωτογραφία του.

Η ΚΟΝΤΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Κατά την πρώτη του πατριαρχία ο Ιωακείμ έζησε με το όραμα της ενότητας του ορθοδόξου κόσμου, μέσα από τη συνύπαρξη και συνεργασία όλων των ορθοδόξων στο πλαίσιο μιας ορθόδοξης κοινοπολιτείας, όπου ο Οικουμενικός θρόνος θα είχε καθοριστικό ρόλο και λόγο. Στα προβλήματα που αντιμετώπιζε όταν ο σουλτάνος ήθελε να περιορίσει τα προνόμια με τα οποία οργανώναν τη ζωή τους οι χριστιανοί μέσα στην οθωμανική αυτοκρατορία, προστέθηκε και η διάστασή του με τη κυβέρνηση Τρικούπη (1874 – 1894), η οποία αδυνατούσε να κατανοήσει τον ευρύτερο, διορθόδοξο και οικουμενικό χαρακτήρα του Πατριαρχείου. Ο Τρικούπης προσλάμβανε το Πατριαρχείο ως μέσον για άσκηση αθηνοκεντρικής πολιτικής, ως εθνοποιητικό μηχανισμό για τους ομογενείς μας στην οθωμανική αυτοκρατορία. Γι' αυτό ζητούσε τόσο από τον Πατριάρχη, όσο και από τους αρχιερείς, να ενεργούν ως αποδέκτες των υποδείξεων και εντολών της ελληνικής κυβέρνησης. Αντιμετώπιζε τους ιεράρχες περίπου ως προξένους, ως υπηρεσία του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών, παραλλήλως δηλαδή η κυβέρνηση της Αθήνας τη θέση και σχέση των ιεραρχών, με εκείνη των Ελλήνων προξένων, και ζητούσε να συστοιχίζονται, σύμφωνα με τις προτροπές και υποδείξεις του εθνικού κέντρου της Αθήνας.

Διαφορετική όμως υπήρξε η άποψη του Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄. Πίστευε στο Πατριαρχείο ως κέντρο της ορθόδοξης οικουμένης. Ήθελε να έχει καθοριστικό λόγο στην άσκηση των εκκλησιαστικών αρμοδιοτήτων και στην χάραξη της εκκλησιαστικής του αποστολής.

Η ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Στην αρχή, ωστόσο, του 20ου αιώνα ο Ιωακείμ αντιλαμβάνεται ότι μέσα από την επικείμενη δίνη των εθνικών αντιπαραθέσεων θα δοκιμαστεί η ορθόδοξη οικουμένη, που έχει κέντρο της την Κωνσταντινούπολη. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο στην περίοδο αυτή σημειώνεται η στροφή

του Ιωακείμ προς την Αθήνα και η σύνδεση του Πατριαρχείου με το εθνικό κέντρο. Δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι ο Ιωακείμ επάνδρωσε τη Μακεδονία, που δοκιμαζόταν εκείνο τον καιρό από τον βουλγαρικό εθνικισμό και την εξαρχία, με νέους και δυναμικούς αρχιερείς, πτυχιούχους της θεολογικής σχολής της Χάλκης και εμπορουμένους από την εθνική συνείδηση, την εθνική ιδέα και ιδεολογία. Σε αντίθεση, λοιπόν, με την πρώτη του πατριαρχία (1878-1884) που υπερασπίσθηκε την ορθόδοξη οικουμένη, στη δεύτερη πατριαρχία του (1901 – 1912) στράφηκε σταθερά προς το εθνικό μας κέντρο, την Αθήνα, όπου προς το τέλος της πατριαρχίας του είχε κυριαρχήσει η προσωπικότητα του Ελευθερίου Βενιζέλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη διάρκεια της πρώτης πατριαρχίας του ο Ιωακείμ με τον Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο του 1882 παραχώρησε στην αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος τις επαρχίες της Θεσσαλίας

(η οποία ενσωματώθηκε στην Ελλάδα το 1881 μετά τη συνθήκη του Βερολίνου το 1878), ενώ το 1879 ανεγνώρισε ως αυτοκέφαλη την Εκκλησία της Σερβίας

ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΕΡΑΡΧΗ

Πρόκειται για ένα μεγάλο Οικουμενικό Πατριάρχη, ο οποίος συνδέεται και τέμνει δύο εποχές και δύο κόσμους. Την προεθνική εποχή, με τον κόσμο των αυτοκρατοριών και την εποχή των εθνотήτων με την κυριαρχία του έθνους - κράτους. Ο Πατριάρχης Ιωακείμ υπήρξε μία εκκλησιαστική προσωπικότητα, η οποία είχε το χάρισμα να προσλαμβάνει το μεταβαλλόμενο κόσμο, να τοποθετείται σ' αυτόν και να διαμορφώνει το αύριο του Οικουμενικού Πατριαρχείου και το μέλλον του οριοθετώντας τους σκοπούς και τους στόχους του μέσα στο χρόνο

* Μέσα από αυτό το επιστημονικό συνέδριο στη Θεσσαλονίκη καταδείχτηκε η πολυσχιδής προσωπικότητα του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ', του από Θεσσαλονίκης, η δράση του και οι πρωτοβουλίες του σε διάφορα εκκλησιαστικά ζητήματα της εθναρχίας, σε εθνικά και κοινωνικά θέματα ανακύψαντα κατά την εποχή του. Μια εποχή μετάβασης από το σχήμα των αυτοκρατοριών στο κράτος – έθνος στα τέλη του 19^{ου} και αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η εποχή που μελετήθηκε στο συνέδριο θυμίζει τη δική μας μετάβαση από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα και το πέρασμα από το εθνικό κράτος στην παγκοσμιοποίηση και την κοινωνία των πολιτών. Σε μια εποχή βομβαρδισμένη από άπειρες πληροφορίες και με έλλειψη προτύπων προς μίμηση ο Ιωακείμ Γ' αγωνιζόμενος μέχρι τελευταίας πνοής για τα δίκαια του Γένους μας, της Ρωμοσύνης, του Ελληνισμού, αποτελεί, εν μέσω των πολλών και ποικίλων δοκιμασιών μας, λαμπρό πρότυπο και μεγάλο σύμβολο.

* Ο Χάρης Ανδρεόπουλος είναι ιστορικός θεολόγος M.Sc., καθηγητής (ΠΕ01) στο Γυμνάσιο και το ΓΕΛ Γαλαξιδίου (<http://gym-galax.blogspot.com>)

...και οι μαθητές γράφουν

Anonymous: Προστάτες ή τρομοκράτες;

Τρί, 15/05/2012 - 22:10 — [Ποτηριάδης Ν.](#)

Όλοι έχουμε ακούσει για τους anonymous, τους περίφημους ακτιβιστές ή χάκερς, που διεισδύουν μέσα σε παγκόσμια ηλεκτρονικά συστήματα και υποκλέπτουν σημαντικά αρχεία. Πρόσφατα μάλιστα, 3 μαθητές Λυκείου συνελήφθησαν και στη χώρα μας, με την κατηγορία ότι κρύβονταν πίσω από την επίθεση της ομάδας Greek Hacking Scene (G.H .S.) - που σε μήνυμά τους δήλωναν ότι εκπροσωπούσαν την οργάνωση Anonymous - στην ιστοσελίδα του υπουργείου Δικαιοσύνης. Αλλά πόσοι από εμάς ξέρουν τι πραγματικά είναι και ποιος είναι ο σκοπός τους;

Η Αρχή

Σαν ιδέα οι anonymous ξεκίνησαν το 2003, από την ιστοσελίδα 4chan στην Αμερική. Σε αυτό το site μπορούσε κανείς να αναρτήσει ό,τι ήθελε χωρίς να είναι καταχωρημένος σε αυτή. Έτσι κάθε post σε αυτή ήταν ανώνυμο. Με βάση αυτήν την ιδέα δημιουργήθηκε και η κοινότητα των anonymous.

Το 2007 η ομάδα αυτή άρχισε να πολιτικοποιείται, όταν μία μικρή μερίδα τους δημιούργησε ένα βίντεο για να επιτεθούν στην εκκλησία της Σαϊεντολογίας για πράξεις που πίστευαν ότι ήταν άδικες.

Η Ιστορία πίσω από τη μάσκα των Anonymous

Όλα ξεκίνησαν από τον Guy Fawkes (1570-1606), Άγγλο στρατιώτη και μέλος μίας ομάδας Καθολικών συνωμοτών, οι οποίοι οργάνωσαν τη "Συνωμοσία της Πυρίτιδας" ενάντια στον

τυρρανικό Βασιλιά Ιακώβο Α΄ της Αγγλίας, με την ανατίναξη του Παλατιού του Westminster, που στέγαζε το Βρετανικό Κοινοβούλιο. Οι συνωμότες συγκέντρωσαν σ' ένα κελάρι κάτω από το κτίριο του Κοινοβουλίου 36 βαρέλια πυρίτιδας, τα οποία θα ανατίναζαν στις 5 Νοεμβρίου 1605, ημέρα κατά την οποία ο βασιλιάς θα απευθυνόταν στη συνέλευση της Βουλής των Λόρδων Και της Βουλής των Κοινοτήτων.

Η συνωμοσία ξεσκεπάστηκε πριν την ολοκλήρωση του σχεδίου. Ο Guy Fawkes συνελήφθη και μετά από βασανιστήρια, αποκάλυψε τα ονόματα των υπολοίπων συνωμοτών, που καταδικάστηκαν, εκτελέστηκαν δια απαγχονισμού και διαμελισμού.

Από το όνομα του Guy Fawkes προέκυψε η λέξη “guy”. Στην επέτειο της 5ης Νοεμβρίου το έθιμο απαιτούσε το κάψιμο στην πυρά ενός ομοιώματος του Fawkes, γνωστό ως “guy”, με αποτέλεσμα η λέξη να χρησιμοποιείται σαν όρος για “κάποιο πρόσωπο με αλλόκοτη και εκκεντρική εμφάνιση”.

Οι συνωμοσίες αυτές αποτέλεσαν επίσης έμπνευση για το έργο Macbeth του William Shakespeare.

Σ' αυτή την ιστορία βασίστηκε επίσης το γνωστό κόμικ "V for Vendetta", κεντρικός ήρωας του οποίου είναι ο V, που φοράει μια μάσκα του Guy Fawkes. Αποτελεί πρότυπό του και σχεδιάζει να ανατινάξει το κτίριο του Κοινοβουλίου στις 5 Νοεμβρίου ενός μελλοντικού Λονδίνου, επιχειρώντας να θέσει τα θεμέλια για την ανατροπή του ολοκληρωτικού καθεστώτος φασισμού και τυραννίας που έχει επιβληθεί σε όλη τη χώρα. Διασκευή αυτού του κόμικ είναι και η ομώνυμη ταινία του 2006.

Μέθοδοι

Οι ανωνυμους χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο τρεις μεθόδους χακαρίσματος ανάλογα με τον στόχο και με το πόσα άτομα έχουν μαζευτεί. Μία απ' αυτές είναι και η DdoS, στην οποία συγκεντρώνονται πολλά άτομα και στέλνουν πολλά πακέτα δεδομένων στην ιστοσελίδα-στόχο. Έτσι μετά από αυτήν την επίθεση δεν μπορεί να μπει κανένας άλλος γιατί πολύ απλά ο server είναι πολύ απασχολημένος να απομακρύνει τα πακέτα που έχει δεχθεί. Θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε, τη μέθοδο αυτή, σύγχρονη ψηφιακή καθιστική διαμαρτυρία, αφού στην ουσία είναι σα να κάθονται χιλιάδες άνθρωποι μπροστά από την πόρτα μιας δημόσιας υπηρεσίας και να μην αφήνουν κανένα να μπει μέσα.

Τρόποι Επικοινωνίας Κατά Τη Διάρκεια Επιθέσεων

Καλά όλα αυτά, αλλά πως όμως συντονίζονται τόσες χιλιάδες άνθρωποι κατά τη διάρκεια των επιθέσεων; Την λύση την έδωσε το πρόγραμμα Internet Relay Chat. Είναι μια αρκετά παλιά

και απλή πλατφόρμα επικοινωνίας χωρίς περιττά χαρακτηριστικά. Γι' αυτό το λόγο είναι και ασφαλής.

Ρόλος

Σε αυτόν τον τομέα οι περισσότεροι διαφωνούν. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι είναι απλώς μία ομάδα τρομοκρατών ενώ οι υπόλοιποι τους κατατάσσουν στην κατηγορία των λαϊκών ηρώων. Κατά την γνώμη μου χωρίζονται σε δύο ομάδες, όπως και όλοι οι άνθρωποι, στους υποκριτές, και στους αγνούς υπερασπιστές του δίκαιου και της ελευθερίας του λόγου. Πολύπλευροι, πολυτάλαντοι, διαφορετικοί, όμοιοι, επιθετικοί, χαστικοί, ρομαντικοί, ποιητές, ζωγράφοι, δημοσιογράφοι, ακτιβιστές, μοναχικοί... είναι πολύ δύσκολο να προσπαθήσεις να τους χαρακτηρίσεις, αφού δεν είναι "ένας" αλλά "πολλοί". Οι ανώνυμοι, δεν είναι ποτέ η ίδια ομάδα πάντα, αλλά "αλλάζει", "εμπλουτίζεται" και "μετουσιώνεται". Το σλόγκαν τους, το οποίο αποκλείεται να μην έχετε ακούσει σε κάποιο από τα εκατοντάδες video που έχουν κυκλοφορήσει στο Internet και ειδικά στο YouTube και το οποίο χαρακτηρίζει τόσο τους ίδιους όσο και τις πράξεις τους είναι το: **"We are Anonymous. We are legion. We do not forgive. We do not forget. Expect us"**.

Ποτηριάδης Νίκος

Γράμμα στον Linford Christie

Σάβ, 05/05/2012 - 20:06 — [Παναγιώτου Ε.](#)

Αγαπητέ αθλητή των Ολυμπιακών αγώνων,
Linford Christie,

Αρχικά θα ήθελα να σου δώσω συγχαρητήρια και ένα μεγάλο μπράβο για όλα αυτά που έχεις καταφέρει να κάνεις στο χώρο του αθλητισμού και των Ολυμπιακών αγώνων. Όπως μου ζήτησες, λοιπόν, στο παρακάτω κείμενο θα σου

εξηγήσω τι σημαίνει για εμένα ο θεσμός των Ολυμπιακών αγώνων.

Η χώρα μου, η Ελλάδα, έχει να προβάλλει μια μεγάλη και πλούσια πολιτιστική κληρονομιά με βαθιές ιστορικές, πολιτιστικές και αθλητικές ρίζες. Όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι χορηγός του ολυμπιακού πνεύματος στο οποίο αν και στην αρχή συμμετείχαν μόνο Έλληνες, στη συνέχεια ο θεσμός αυτός εξαπλώθηκε σε όλες τις χώρες του κόσμου. Η παγκοσμιοποίηση, λοιπόν των Ολυμπιακών αγώνων παρακίνησε τους ανθρώπους να καταβάλουν προσπάθεια έτσι ώστε να τελειοποιήσουν τις ικανότητες τους πετυχαίνοντας έτσι, μεγάλες επιδώσεις και ψυχοσωματική υγεία.

Η προσφορά και η αξία των Ολυμπιακών αγώνων προς τον άνθρωπο είναι μεγάλη. Πιο αναλυτικά, η προσφορά του αθλητισμού στην αρμονική ανάπτυξη της ανθρωπίνης προσωπικότητας είχε γίνει αντιληπτή από τους αρχαίους Έλληνες, γι' αυτό και ο αθλητισμός απέκτησε, από τα αρχαία χρόνια, κοινωνικό χαρακτήρα με τη μορφή πανελλήνιων αγώνων που συγκέντρωναν το ενδιαφέρον των πόλεων – κρατών. Το πνεύμα αυτό της συναδέλφωσης, της κοινής προσπάθειας, της άμιλλας εκφράζεται με την Ολυμπιακή Ιδέα, κατάλοιπα από τους Ολυμπιακούς αγώνες της αρχαιότητας. Ειδικότερα, η αξία του αθλητισμού, ανυπέρβλητη όσον αφορά τη σωματική υγεία, καθώς και τη μεγιστοποίηση της σωματικής ευεξίας. Παράλληλα όμως, καλλιεργείται και η πνευματική υγεία. Στα πλαίσια της σωματικής άσκησης σφυρηλατείται ο αθλητής με επιμονή, αγωνιστικότητα, αυτοκυριαρχία. Συμβάλλει δηλαδή η άσκηση στη διαμόρφωση μιας υγειούς προσωπικότητας, αυτοκαθοριζόμενης και αυτοπροσδιοριζόμενης. Συντελεί στην ανάπτυξη ψυχικών ικανοτήτων, αγωνιστικής διάθεσης, γιατί ωθεί τον άνθρωπο να θέτει ολοένα και υψηλότερους στόχους, στα πλαίσια της άμιλλας και να παλεύει με υπομονή και επιμονή χωρίς να εγκαταλείπει την προσπάθεια. Σίγουρα ο αθλητισμός ως ιδεώδες κοινωνικοποιεί και συνδέει με δεσμούς φιλίας τους συναγωνιζόμενους, εθίζει στην αναγνώριση της αξίας των αντιπάλων και στην ανάπτυξη σεβασμού. Εξάλλου οι μεγάλοι αθλητές λειτουργώντας ως πρότυπα μπορούν να επηρεάζουν τους νέους σε κρίσιμα κοινωνικά θέματα, όπως η βία και τα ναρκωτικά. Επιπλέον, οι ευεργετικές επιδράσεις του αθλητισμού επεκτείνονται και στην καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος, την αλληλεγγύη, τη συνεργασία, τις πολύτιμες κοινωνικές αρετές, οι οποίες είναι απαραίτητες για την προαγωγή της κοινωνικής ζωής. Εξάλλου ο αθλητισμός στοχεύει στον παραμερισμό των διαφορών και στην καλλιέργεια κοινής συνείδησης, στόχους που σήμερα βέβαια ελάχιστα εκπληρώνει με την εσωτερική κρίση που διέρχεται. Είναι ένα μήνυμα ειρήνης και σύμπνοιας, αφού και στην αρχαιότητα κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες σταματούσαν οι εχθροπραξίες. Και σήμερα φέρνουν τους λαούς σε επαφή και σε αρμονική συμβίωση και βοηθούν στην ανταλλαγή πολιτιστικών στοιχείων. Τέλος, οι Ολυμπιακοί αγώνες συνεισφέρουν στην οικονομική οργάνωση των λαών. Μία νέα αγορά έχει αναπτυχθεί με τις διαφημίσεις και τα καταναλωτικά προϊόντα. Οι αθλητικές συναντήσεις οδηγούν στην αύξηση της τουριστικής κίνησης και στην τόνωση της τοπικής οικονομίας.

Ωστόσο, αν και η αρχική μου επιθυμία ήταν να μείνω μόνο στα θετικά των Ολυμπιακών αγώνων, ο αλλοτριωτικός χαρακτήρας της εποχής μας, με αναγκάζει, κατά κάποιο τρόπο, να αναφερθώ στην κρίση του Ολυμπιακού ιδεώδους. Ο σύγχρονος αθλητισμός αμαυρώνεται από αρνητικά στοιχεία που απέχουν πολύ από τα ιδεώδη και τις αξίες του. Είναι πανθομολογούμενο ότι η διάβρωση του αθλητικού ιδεώδους είναι σήμερα δεδομένη. Αν και ο αθλητισμός είναι εξαιρετικά δημοφιλής ωστόσο απέχει από το Ολυμπιακό ιδεώδες. Ο πρωταθλητισμός είναι μια πρώτη ένδειξη της διάβρωσης του αθλητισμού. Στόχος σήμερα είναι η νίκη με θεμιτά και αθέμιτα μέσα. Τα αναβολικά, οι δωροδοκίες, οι προκαθορισμένοι αγώνες αποτελούν στοιχεία που παραπέμπουν στη νοοτροπία του πρωταθλητισμού. Η εμπορευματοποίηση του και η επικράτηση των οικονομικών συμφερόντων οδηγεί σε στείρο ανταγωνισμό, στην επιδίωξη του θεάματος και όχι στη διάθεση συμμετοχής και συναγωνισμού. Η έντονη άλλωστε εξάρτηση των παικτών από διάφορους αθλητικούς παράγοντες είναι εμφανής, καταλύοντας την πίστη στην αξία του αγώνα και οδηγώντας στην επαγγελματοποίηση του αθλητή. Εξίσου όμως ενδεικτική των δεδομένων που επικρατούν σήμερα στον χώρο των Ολυμπιακών αγώνων είναι και η στάση των φιλάθλων. Οι τελευταίοι έχοντας νοοτροπία αρένας φανατίζονται, ασκούν βία στους αντιπάλους και επιζητούν εντυπωσιακά θεάματα. Ο «χουλιγκανισμός» μετέτρεψε το θεατή σε φανατικό οπαδό, οδήγησε σε εξάρτηση του φανατισμού και σε θλιβερή διαστρέβλωση του ιδεώδους, που διδάσκει την άμιλλα, τη συνεργασία, την αναγνώριση του ανταγωνιστή. Ακόμη, οι πολιτικές σκοπιμότητες έχουν εισβάλλει και στον χώρο των Ολυμπιακών αγώνων. Ανελεύθερα καθεστώτα χρησιμοποιούν τον αθλητισμό σαν μέσο αποπροσανατολισμού του λαού από τα ουσιαστικά προβλήματα. Επίσης, αποτελεί μέσο προπαγάνδας για επίδειξη καθεστώτων και πολιτικής κυριαρχίας.

Και κατά τη γνώμη μου, ο υλικός ευδαιμονισμός, ο άκρατος καταναλωτισμός, η ταύτιση του έχειν και του είναι, η αποτίμηση δηλαδή του ανθρώπου με βάση την ευπορία καθώς και ο αλλοτριωτικός χαρακτήρας της εποχής μας, έτσι όπως καθιερώνεται από τη μαζική κουλτούρα που κατά κόρον προβάλλεται και καθιερώνεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οδήγησε στην ισοπέδωση του πνεύματος του Ολυμπισμού.

Αυτή είναι η γνώμη μου για τους Ολυμπιακούς αγώνες και πιστεύω πως και εσύ συμφωνείς με όλα όσα σου έγραψα πιο πάνω. Μακάρι οι ολυμπιακοί αγώνες στο μέλλον να αποκτήσουν και πάλι το πραγματικό τους νόημα. Αυτά από εμένα. Περιμένω με ανυπομονησία απάντησή σου!

Μετά χαράς,

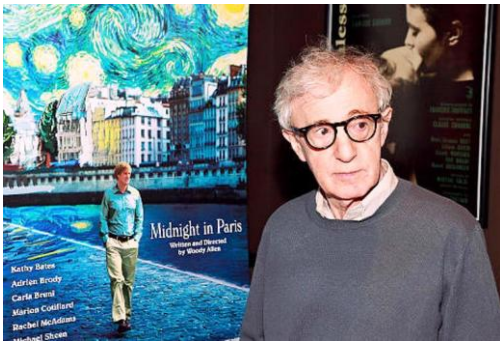
Η φίλη σου Λευκή – Ιωάννα

Βράδυ σε μια διαφορετική εποχή

Σάβ, 05/05/2012 - 16:16 — [Τζήκας Α.](#)

Είμαι σίγουρος ότι όλοι μας πολλές φορές αφουγκραζόμαστε το παρόν, τη ζωή μας και αισθανόμαστε μία βαθύτατη επιθυμία να γυρίσουμε το χρόνο πίσω και να ζήσουμε για λίγο στο παρελθόν. Ευχόμαστε δηλαδή να μπορούσαμε με ένα μυστηριώδη και παράλογο τρόπο, με μία φανταστική χρονομηχανή να περπατήσουμε σε σοκάκια του Παρισιού το 19ο αιώνα, να γνωρίσουμε σπουδαίες προσωπικότητες της εποχής, να συζητήσουμε μαζί τους και γενικά να γνωρίσουμε εκείνες τις καταστάσεις και τους ανθρώπους για τα οποία μάθαμε μόνο μέσω βιβλίων και ταινιών, αναφερόμενα στην λαμπρή και ενδιαφέρουσα ιστορία της τέχνης που πηγάζει και ξεκίνησε από τα αρχαία κιόλας χρόνια.

Αυτήν ακριβώς την ταινία δημιούργησε και αυτό ακριβώς το συναίσθημα ο βραβευμένος σκηνοθέτης Γούντι Άλλεν προσπάθησε να μας περάσει και μπορώ με ευκολία να δηλώσω ότι κατάφερε να μας κάνει να φανταστούμε εποχές διαφορετικές ανθρώπους - καλλιτέχνες με μοναδικά ταλέντα ,καταστάσεις με πλούσια πολιτισμική ομορφιά ,πόλη μαγείας με προσωπικότητες - αστέρια που λάμπουν ξεχωριστά ο καθένας στο νυχτερινό ουρανό της τέχνης.

Για μένα αυτή η ταινία αποτελεί ορόσημο στην ιστορία του κινηματογράφου ,αφού είναι έργο απaráμιλλης λάμψης που διεισδύει στις ψυχές μας και ανάβει τη σπίθα του πόθου και του δικαιώματος να ονειρευόμαστε να ονειρευόμαστε το καλύτερο ,διότι άνθρωπος χωρίς όραμα είναι πλοίο χωρίς καπετάνιο ,διότι τα όνειρα πλάθουν τους ανθρώπους ,διότι τα όνειρα στηρίζουν τις προσπάθειές μας ,διότι τα όνειρα δημιουργούν το μέλλον και διότι τα όνειρα κάποτε γίνονται πραγματικότητα.

Γενικά η ταινία αυτή στο πλαίσιο της ψυχαγωγίας και της διδασκαλίας ,μαζί με την προσπάθεια των συντελεστών κατά τη γνώμη μου βραβεύεται με άριστα. Μέσα από τις όμορφες εικόνες του Παρισιού , τις ιδιαίτερες προσωπικότητες του καλλιτεχνικού χώρου και τον κομψό τρόπο με τον οποίο ο ήρωας διέρχεται από τη σημερινή εποχή στο 19ο αιώνα εκθειάζει την παραπάνω επιθυμία του ανθρώπου και τονίζει τα διάφορα κινήματα τα οποία

χαρακτηριστικά επηρέασαν την κλίση της τέχνης ,όπως είναι ο ιμπρεσιονισμός (από το ομώνυμο έργο του Μονέ Impressionism) , ο σουρεαλισμός (πέρα από την πραγματικότητα) και διάφοροι καλλιτέχνες και έξοχοι άντρες και γυναίκες που με τις πρωτότυπες ιδέες και απόψεις κίνησαν τα νήματα και ανέπτυξαν την καλλιτεχνία της εποχής ,ώστε εμείς σήμερα να απολαμβάνουμε τα αποτελέσματα της ζωής τους. Αυτοί οι άνθρωποι λοιπόν ακούνε στα ονόματα Πικάσο, Μονέ και αντηχούν στα πέρατα της γης για τη στάση και το έργο τους.

Συγκεκριμένα, η ταινία στην οποία εμείς αναφερόμαστε και έχουμε ήδη απολαύσει την πρωτότυπη προσέγγιση της για θέματα που αφορούν την καλλιέργεια της ψυχής κινείται γύρω από έναν αρραβωνιασμένο άντρα ,ο οποίος είναι διακεκριμένος σεναριογράφος του Χόλιγουντ (HOLLYWOOD) και ο οποίος έχει τη βαθύτατη επιθυμία να γυρίσει στο 19ο αιώνα και να εγκαταλείψει τη σημερινή εποχή. Κατά ένα παράδοξο λοιπόν τρόπο όταν ηχεί 12 η ώρα στο Παρίσι τότε ικανοποιείται η κατά τα άλλα απίθανη αυτη επιθυμία του και τελικά γίνεται έμπειρογνώμονας στην τέχνη, με εμπειρία μεγαλύτερη από κάθε άλλον στον τομέα αυτό.

Κλείνοντας ευχαριστώ τους ανθρώπους αυτούςπου έκαναν πραγματικότητα το όραμα της ταινίας αυτής και τους διαβεβαιώ ότι καταφεραν να μας ψυχαγωγήσουν και να μας μιλήσουν με έναν πρωτοποριακό τρόπο για την τέχνη. Στο πρόσωπο αυτής της ταινίας και ιδιαίτερα του Γούντι Άλλεν βρίσκω έναν έμπειρο και αξιομνημόνευτο άνθρωπο ,ο οποίος με το έργο του με επηρέασε βαθύτατα. Είμαι σίγουρος ότι θα ακολουθήσουν και άλλα μνημειώδη παρόμοια έργα << τέχνης >> ,αλλά μέχρι στιγμής για μένα η ταινία << ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ (MIDNIGHT IN PARIS) >> αποτελεί τον κολοφό την κορωνίδα του κινηματογράφου της τέχνης ,του κινηματογράφου που μας φέρνει ένα βήμα πιο κοντά στους ανθρώπους που διαμόρφωσαν τη σημερινή εποχή, όχι με τα λόγια ,αλλά με τις πράξεις τους.

Η ανθρώπινη επέμβαση στο φυσικό περιβάλλον

Τρί, 15/05/2012 - 22:06 — [Παναγιώτου Ε.](#)

Στα πλαίσια του περιβαλλοντικού προγράμματος που συμμετείχαμε με τίτλο "Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ" καταφέραμε να έρθουμε πιο κοντά με το περιβάλλον, το οποίο κινδυνεύει από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Αυτό έγινε μέσα από τις τρεις εκδρομές που πραγματοποιήσαμε, στην λίμνη Πλαστήρα, στο Μοναστήρι της Παναγίας της Ξενιάς και σ'ένα από τα μονοπάτια του Κισσάβου. Στην πρώτη οι καιρικές δυσκολίες και το χιόνι που

συναντήσαμε δε στάθηκαν εμπόδιο για την περιήγηση μας στην όμορφη και κατάλευκη περιοχή γύρω από τη λίμνη. Στη δεύτερη απολαύσαμε το καταπράσινο αυτήν τη φορά τοπίο από τα δύο Μοναστήρια (παλιό και καινούριο) και στην τρίτη περιδιαβήκαμε μέσα σ' ένα δάσος κατάφυτο από πλατάνια, καστανιές και φτέρες, μια καταληκτικής ομορφιάς χαράδρα με τρεχούμενα νερά και οργιώδη βλάστηση. Όμως το βαθύτερο νόημα αυτών των αποδράσεων μας δεν ήταν μόνο η αναψυχή και η διασκέδαση αλλά το να αντιληφθούμε την αξία της φύσης και το ακριβό τίμημα της απώλειάς της. Και πράγματι, αυτές οι εξορμήσεις μας, το κατάφεραν...!!

Η Φύση μας περίμενε...Φιλόξενη άνοιξε τις αγκαλιές της. Υπέροχες περιοχές, για περιβαλλοντικές περιπλανήσεις η κάθε γωνιά.. Κάμποι, βουνά, θάλασσες, είναι χώροι υποδοχής. Κάτι ξεχωριστό σε κάθε μας επίσκεψη. Κοντά στις θάλασσες, απέραντες αμμουδιές ή ιδιόμορφα ακρογιάλια μα και απόκρημνες ακτές. Ξέφωτες βουνοπλαγιές με τις ιδιομορφίες της η κάθε μία περιτριγυρισμένες με πλούσια βλάστηση. Ποικιλία μικροκλιμάτων και κάθε λογής πανίδας. Φανταστικό θέαμα τα φαράγγια, οι καταρράκτες οι ξεριάδες. Τόποι για μικρούς ή μεγάλους.

Είναι καθήκον των μεγάλων - γονιών, εκπαιδευτικών, κληρικών - να οδηγούν εμάς τους μικρότερους σε τόπους αναψυχής-διδαχής. Όλοι μας πρέπει να αποκτούμε πρωτόγνωρες εμπειρίες από τη φύση. Να εμπλουτιζόμαστε με "αισθητικές εμπειρίες". Να μιμούμαστε το Ωραίο. Να συνειδητοποιούμε τη γαλήνη. Να κινούμαστε σε χώρους υγιεινούς και ψυχαγωγικούς. Να νιώθουμε άνετα, ελεύθερα, χαρούμενα, με βαθιά μέσα μας την υποχρέωση να το υποστηρίξουμε. Για διαφύλαξη, για διάσωση, για διατήρηση.

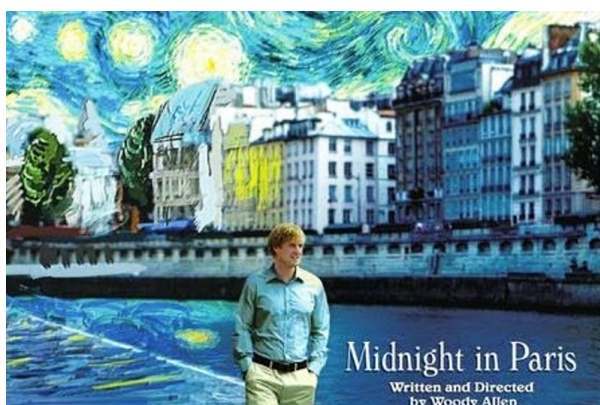

Και όλα αυτά που μάθαμε μέσα από το περιβαλλοντικό πρόγραμμα που συμμετείχαμε θα μας μείνουν έντονα τυπωμένα μέσα μας και θα τα αξιοποιήσουμε για να διατηρήσουμε τη ζωή στον πλανήτη μας, εφόσον εμείς είμαστε το μέλλον του. Σιγά σιγά να αναγνωρίζουμε το περιβάλλον όχι μόνο σαν πηγή αγαθών (εξασφάλιση τροφών, ενδυμασιών, υλών για κάθε μορφή εκπολιτισμού του) αλλά σαν το νόημα και το κέντρο της ανθρώπινης υπόστασής μας!

Παπαδοπούλου Βασιλική - Παναγώτου Λευκή-Ιωάννα

Μεσάνυχτα στο Παρίσι

Σάβ, 05/05/2012 - 16:03 — [Τζικούλης Γ.](#)

Όταν είδα και παρακολούθησα για πρώτη φορά, την ταινία "Midnight in Paris" (Μεσάνυχτα στο Παρίσι) έμεινα άναυδος. Βλέποντας την συγκεκριμένη ταινία έμαθα και άντλησα αρκετές πληροφορίες για καλλιτέχνες που έχουν μείνει στην ιστορία, καθώς, με τα εξαιρετικά τους έργα, συνέβαλαν αρκετά στην ανάπτυξη του παγκόσμιου πολιτισμού. Ορισμένοι από αυτούς είναι ο Πάμπλο Πικάσο, ο Κλόντ Μονέ, ο Έντουαρτ Φιτζέραλντ. Ήταν σπουδαίες και σημαντικές προσωπικότητες. Ο Πάμπλο Πικάσο ήταν ζωγράφος, όπως και ο Κλόντ Μονέ. Ο Έντουαρτ Φιτζέραλντ ήταν συγγραφέας. Ωστόσο, βλέποντας την συγκεκριμένη ταινία μου ήρθαν στο μυαλό τα τρία καλλιτεχνικά κινήματα, ο Εξπρεσιονισμός, ο Ιμπρεσιονισμός και ο Υπερρεαλισμός ή Σουρρεαλισμός.

Κατά τη γνώμη μου η ταινία 'Midnight in Paris' με βοήθησε αρκετά να διευρύνω τον πνευματικό μου

ορίζοντα, γιατί μου πρόσφερε πολλές γνώσεις σχετικά με τον καλλιτεχνικό τομέα.

Ακόμα η ταινία αυτή έχει γυριστεί στο πιο όμορφο μέρος, στην πιο όμορφη πόλη της Ευρώπης. Στο μαγευτικό Παρίσι, στη πρωτεύουσα της Γαλλίας. Εκεί που όλα είναι μαγευτικά και όταν το επισκέπτεσαι θεωρείς πως βρίσκεσαι στον «Παράδεισο». Αυτή η ταινία μου άρεσε πάρα πολύ, ήταν φοβερή.

Μικρές σκέψεις - ρατσισμός

Κυρ, 26/02/2012 - 12:56 — [Μιχαηλίδης Λ.](#)

Ο ρατσισμός είναι η διάκριση σε βάρος ατόμων, κοινωνικών ομάδων, ή κατηγοριών ατόμων που προσδιορίζονται με βάση τα φυλετικά ή και τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους με συνέπεια την ανάπτυξη αισθήματος υπεροχής προς αυτούς. Επίσης, χωρίζεται σε πολλές μορφές και μερικές από αυτές είναι φυλετικός, θρησκευτικός, πολιτισμικός μέχρι και σχολικός. Ο ρατσισμός απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες, αλλά, κυρίως στην εφηβική και τη μέση ηλικία όπου τα παιδιά χτίζουν τις βάσεις τους για να συνεχίσουν μετά.

Η άποψή μου για το ρατσισμό είναι πως δεν πρέπει να περιθωριοποιούμε τους συνανθρώπους μας γιατί και αυτοί έχουν το δικαίωμα να μάθουν να ζουν σαν εμάς. Αν το κάνουμε αυτό, αν δηλαδή, τους περιθωριοποιήσουμε μια από τις βασικότερες συνέπειες θα είναι η αποξένωση του εαυτού μας και η μη επικοινωνία.

Ποιοί είμαστε...

Συντακτική ομάδα

Παύλου Νικόλαος - θεολόγος -ιστορικός - Αρχισυντάκτης

Ανδρεοπούλου Ευανθία - φιλόλογος

Αργυρούλη Ευαγγελία - φιλόλογος

Γεροκώστα Κωνσταντίνα - φυσικής αγωγής

Κακάβα Στυλιανή - εικαστικών

Σιαχανίδου Αικατερίνη - πληροφορικής

Χατζηπανταζή Μαρία - οικιακής οικονομίας

Συνεργάτες

Αμβράζης Δημήτρης - Ιστορικός Τέχνης

Αναγνωστόπουλος Σωτήριος - Εικαστικός

Ανδρεόπουλος Χάρης - θεολόγος

Αρμένης Γιώργος - ιταλικής φιλολογίας

Ζιώγας Απόστολος -βιολόγος, φοιτητής θεολογίας

Κανταράκη Σοφία - φιλόλογος

Κούκια Κατερίνα - φιλόλογος

Κουκούλης Γεώργιος - γυμναστής

Κορδέλλα Δήμητρα - φυσικός

Μπετσιμέας Ζήσης - νομικός

Πάνος Κων/νος - φιλόλογος

Παπαϊωάννου Λευτέρης - φυσικός

Τσιόπας Αναστάσιος - φυσικός

Τσιούρβα Παρασκευή - μαθηματικός

Χονδροματίδης Γιώργος - πληροφορικής

Χαχούδης Χρήστος - μαθηματικός

Χρήστου Ράκιδα - γαλλικής φιλολογίας

Αρθρογράφοι μαθητές/τριες

1ου τεύχους	2ου τεύχους	3ου τεύχους	4ου τεύχους
Ζιώγα Νικολέττα Κανάκη Βασιλική Κατσάνη Κων/να Καλογήρου Σταυρούλα Τσουκανέρη Χαρά Φανάρα Παρασκευή	Γκουγκουλιά Ματίνα Δάσιου Κατερίνα Δεδικούση Σταυριάννα Εξάρχου Μαρία Ζέππου Κατερίνα Ζιώγα Νικολέττα Μπαντούλη Δήμητρα Μελανού Δήμητρα Μητράκα Ευτυχία Μιχαηλίδης Λαυρέντης	Γκουγκουλιά Ματίνα Δάσιου Κατερίνα Δαραβίγκα Ζωγραφιά Δεδικούση Σταυριάννα Εξάρχου Μαρία Ζέππου Κατερίνα Θεοδωράκη Θεοδώρα Θεοδωράκη Μαρία Παναγιώτου Ελεάννα Παπαδημητρίου Εύη Παπαδοπούλου Βασιλική Παπάζογλου Αντώνης Ποτηριάδης Νίκος Ράμα Φαμπιόλα	Μιχαηλίδης Λαυρέντης Παναγιώτου Ελεάννα Παπαδοπούλου Βασιλική Ποτηριάδης Νίκος Τζικούλης Γεώργιος Τζήκας Αλέξανδρος

-Η εικόνα των παιδιών δημοσιεύεται με τη σύμφωνη γνώμη των γονέων. Τη εικόνα φιλοτέχνησε ο Δημήτρης Λαπούσης.

Η φιλοσοφία μας βασίζεται στη δυνατότητα για ισότιμη πρόσβαση και συμμετοχή. Θέλουμε το περιοδικό να αποτελέσει έναν χώρο δημιουργικής έκφρασης όχι μόνο για μας, αλλά για όλους τους αναγνώστες. Γι αυτό μπορείτε να στέλνετε τα δικά σας άρθρα, τις σκέψεις, τις

προτάσεις σας για θέματα σχετικά με την εκπαίδευση, το περιβάλλον, την υγεία, τον πολιτισμό, ή οτιδήποτε άλλο σας απασχολεί και θέλετε να μοιραστείτε με την υπόλοιπη "διαδικτυακή" κοινότητα, συμπληρώνοντας τη [φόρμα επικοινωνίας](#) ή αποστέλλοντας μας [e-mail](#).

Η συντακτική ομάδα αφού πρώτα αξιολογήσει το περιεχόμενο των άρθρων σας, θα επικοινωνήσει μαζί σας για το πότε θα δημοσιευθεί το άρθρο σας. Απαραίτητο είναι να υπογράφετε τα κείμενα με το όνομά σας. Κείμενα με υβριστικό ή επιθετικό περιεχόμενο δεν θα δημοσιεύονται.

Η συντακτική ομάδα